

HAFTALIK BİLGİLENDİRME RAPORU

14 - 20 AĞUSTOS 2023 HAFTASI

İÇİNDEKİLER

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR	3
14 - 20 AĞUSTOS 2023 HAFTASI ÖZEL GÜNLER	3
YÖNETİLEMİYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ	4
ENFLASYON BEKLENTİSİ SADECE 'BAZ ETKİSİ' Mİ?	9
YOKSUL DAHA YOKSUL, ZENGİN DAHA ZENGİN!	10
İKTİDAR, GENİŞ KİTLELERİ İCRAYA VE AÇLIĞA SÜRÜKLÜYOR!	11
GENİŞ TANIMLI İŞSİZLİK HAZİRANDA 24,2'YE YÜKSELDİ	11
İŞSİZ ORDUSU 2 MİLYON 680 BİN	13
KAYITDIŞINDA PATLAMA!	13
GEÇİM KORKUSU BÜYÜK	15
FİYATLAR DÜŞMEYECEK DAHA DA ARTACAK!	15
YURTTAŞIN VERGİSİ 'MECLİS'E YOL' OLDU	16
VERGİ YÜKÜ GARİBAN HALKA YIKILDI	17
STAGFLASYON RİSKİ	18
KÜRESEL SERMAYEYE GÜVENCE VERMEK HALKI YOKSULLAŞTIRDILAR	19
İNŞAAT MALİYET ENDEKSİNDE BÜYÜK ARTIŞ; KONUT FİYATLARI UÇACAK	20
FINDIK ÜRETİCİSİNİ ŞİRKETE SATTILAR!	21
ELEKTRİK ŞİRKETLERİNE 8,9 MİLYAR TL ÖDENDİ	22
EKONOMİK BAĞIMSIZLIK YERİNE 'KELEPİR' ÜLKE!	22
BİR GÜNDE MİLYONLAR HARCAYAN SARAY EMEKLİYİ AÇLIĞA MAHKUM ETTİ	23
3,6 MİLYON HANE AŞIRI YOKSUL	24
EN YAKICI SORUN AÇIK ARA YOKSULLUK	24
6 MİLYON KİŞİNİN KADERİ!	26
KAMUDA TAM 106 ETİK İHLALİ	26
LONDRA TEFEÇİLERİ İSTANBUL'DA	27
REKLAMA ALTI AYDA TAM 1,7 MİLYAR TL!	28
TAM AKP'LİK BİR TALAN ÖYKÜSÜ	29
YAPIM HIZI İHALE HIZINA YETİŞEMEDİ	30
BU UTANÇ DEVLETİN	31
YOLSUZLUKLA ANILAN MÜDÜRE İADE	31
HEM YOKSULLAŞTIRIYOR HEM GERİCİLİK POMPALİYOR	32
LAİKLİĞE AYKIRI PROTOKOLDE ISRAR	33
SINAVLAR GELİR KAPISI	34
LGS YERLEŞTİRME SONUÇLARI TAM BİR DRAM	35
ÖZEL ÖĞRETİM KURUMLARI YÖNETMELİĞİNDE DEĞİŞİKLİK	36
ŞAİBELİ İSİMLER EĞİTİMİN BAŞINDA	37
UYUŞTURUCU BATAĞI DERİN, İKTİDAR SEYİRCİ	37
DEPREMZEDE SAĞLIKÇILAR İŞTEN ATILDI	38
SAĞLAM ASM SAYISI YÜZDE 10'U GEÇMEZ	38
AFAD "KABAHAHATIN" FARKINDA: 1 MİLYONDAN FAZLA DAVA BEKLİYORLAR	40
AKBELEN	40
KAZDAĞLARI'NDA CENGİZ'İN MADENİ İÇİN AĞAÇ KESİMİ	41
MİLLİ SERVETİMİZ ORMANLARI KORUMAK HEPİMİZİN GÖREVİ	41
AKP, PLASTİK İTHALATINDA ISRARCI	42
BİR YANDA ZEYTİNYAĞI YASAĞI DİĞER YANDA KESİLEN ZEYTİNLİKLER!	43
SÜT ÜRETİMİ AZALIYOR FİYATLAR YÜKSELİYOR	43
BEYAZ ET ÜRETİMİNDE SERT DÜŞÜŞ	44
MEVSİMLİK İŞÇİLİK CAN PAZARINA DÖNDÜ!	44
GIDA ZİNCİRİNİN İLK HALKASI HASARLI	45
GAZETECİLERE SALDIRILAR ARTIYOR	46
KRİZ, MAFYALAŞMA VE CEZASIZLIK: HER YER SUÇ MAHALLİ OLDU	47
DIŞ POLİTİKADA TÜRKİYE	49
EMME BASMA TULUMBA DÜZENİYLE, EKONOMİNİN FAY HATLARINDA GERİLİM ARTIYOR	50

KONUŞULMAMASI GEREKENLER-DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KONULAR

*Kutlama mesajlarının dışında dini konulara girilmemeli. Röportaj ve Televizyon programlarında konu ile ilgili gelen ısrarlı sorulara, laiklik vurgusu ile dini konuların siyasilerin değil konu ile ilgili çalışan İlahiyat kökenli akademisyenler ile din alimlerinin vermesi gerektiğine vurgu yapılmalı. Siyasilerin din konuşmasının dini siyasete alet etmek olduğu vurgusu yapılabilir. Camiye, kışlaya ve okullara siyaset sokulmamalı.

*Ak Parti'nin kendi içerisinde yaşadığı tartışmalara girilmemeli, konu ile ilgili sorular cevaplanmamalıdır. Bu konudaki en önemli yaklaşım "Biz de izlemekteyiz, demokrasimiz açısından gözlemekteyiz." yanıtıdır.

*Türk Ordusu ve Genel Kurmay Başkanlığı ile ilgili eleştirel söylemlerde bulunulmamalı. AKP'nin millet(Milliyetçilik) ve ümmet(Din) siyaseti üzerinden rant elde etmeye çalıştığı, bu ideal doğrultusunda duyguları sömürerek oyunu arttırma çabasında olduğu unutulmamalıdır. Doğruda olsa söylenecek tek bir cümle dahi rakibin eline çok önemli bir fırsat verebilir.

*Türkiye'nin etnik ve mezhepsel, cinsiyet ve sınıfsal yapılanmalarına yönelik daima birleştirici bir söylemde bulunulmalı. Söylemlerimiz Türkiye Cumhuriyeti Vatandaşlığı ortak paydasından hareket etmeli. Kurtuluş savaşındaki birliktelik ruhundan dem vurulmalı, hak arayışlarımızı ve adalet söylemlerimizi belirli zümreler ve olaylar için değil kavramlar ve olgular için kullanmaya dikkat edilmeli.

*Parti'nin iç organlarında konuşulması gereken hususlar medya önünde konuşulmamalı. Parti içi sorunların çözüm noktası medya ve kamuoyu değil parti içi organlardır. Parti sorunlarını kamuoyunda konuşmak 'Bunlar daha kendi sorunlarını çözemezken ülkeyi nasıl yönetecekler' algısı oluşturup, CHP'ye ve ülkenin geleceğine zarar vermektedir.

*Söylem oluştururken unutulmaması gereken yegane husus; doğru, güncel ve ilkeleri kapsar olmasıdır. Aynı zamanda unutulmaması gereken bir diğer önemli hususta; söylemleriniz tamamen doğru olabilir fakat onun yeri, zamanı ve kime söylendiğidir. Püf noktası, kimin, ne zaman ve nerede söylediğidir. Zira; Doğru, doğru yerde ve doğru zamanda doğrudur.

*Sosyal medya hesaplarından yapılacak paylaşımlarda bireysel görüşler yerine parti politikasına uygun söylemler tercih edilmeli. Zamanlamanın önemi paylaşımın hedef kitlesi ve paylaşım yapılan mecraya göre belirlenmeli.

*Diğer önemli bir husus, bir şeyi sizin kaç kere söylediğiniz değil karşısındaki duyup duymadığıdır. Doğruları defalarca söylemekten çekinmeyin. Sizin tekrar dediğiniz karşısındaki ilk kez duyduğu olabilir. Tekrarın gücüne inanın.

*Eleştirel söylemlerimizi, projelerimizle desteklemeliyiz. Yanlış gösterip, doğruyu anlatmalı, bunun adresinin de CHP iktidarı olduğu vurgusunu yapmalıyız.

*Her açıklamaya, herkese ve her soruya cevap verilmemeli. Düşük seviyeli söylemlerle ilgili sorulara muhatap almayarak cevap verilmeli. Muhatap almamak çoğu zaman en güzel cevaptır. Muhatap almadığımız ya da o seviyeye inmeyeceğimiz dile getirilmeli. Zira o tarz söylemlerde bulunan insanların amaçları bizleri o polemige sokmaktır, amaçlarına ulaştırmamak için verilecek tek cevap 'muhatap almıyoruz' olmalıdır.

14 - 20 AĞUSTOS 2023 HAFTASI ÖZEL GÜNLER

*16 Ağustos **Uluslararası Hacı Bektaş-ı Veli Anma Günü**

*17 Ağustos 1999'da gerçekleşen Kocaeli-Gölcük merkezli 7.8 büyüklüğündeki **Marmara depreminde**, resmi rakamlara göre 18.373 kişi hayatını kaybetti. Depremde ülkenin can damarı sanayi tesisleri de büyük hasar gördü. Hasarlı konut ve işyeri sayısı 245 bini aştı.

*19 Ağustos **Dünya İnsani Yardım Günü**

*19 Ağustos **Dünya Fotoğrafçılık Günü.**

*19 Ağustos 1966'da Muş, **Varto'da meydana gelen 6,9 şiddetindeki depremde**; 2394 kişi hayatını kaybetti, 1489 kişi yaralandı.

YÖNETİLEMİYEN EKONOMİNİN RESMİ VERİLERLE ÇÖKÜŞÜ

✓ İmalat sanayi sektörünün kapasite kullanımı temmuzda geçen yılın aynı ayına göre 1,1 puan azalırken, haziran ayına göre ise 0,3 puan arttı. Merkez Bankasının, verilerine göre geçen yıl temmuzda yüzde 78,2 olan imalat sanayi sektörünün kapasite kullanım oranı bu yıl temmuzda yüzde 77,1'e geriledi. Sektör bu yıl haziran ayında ise yüzde 76,8 oranında kapasiteyle üretim yapmıştı.

✓ Finans kesimi dışındaki firmalar, döviz pozisyonlarındaki açığı küçültmeye mayıs ayında da devam etti. Türk lirasında son yıllarda yaşanan değer kaybı yüzünden ağır bir kur zararıyla karşı karşıya kalan reel kesimin döviz açığı mayısta bir önceki aya göre 2,7 milyar dolar, geçen yılın sonuna göre ise 6 milyar dolar azalarak 81,5 milyar dolara geriledi.

✓ Merkez Bankası'nın brüt rezervi 21 - 28 Temmuz haftasında, yeni 233 milyon dolar artarak 113,8 milyar dolara çıkarırken, eski durumdaki swap dahil net rezervi ise 50,6 milyar dolara kadar indi.

✓ Bankalar bu yılın ilk altı aylık döneminde 250,1 milyar lira net kar elde ettiler. Bankacılık sektörünün karı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 47,9 oranında arttı.

✓ Borçlanma maliyetlerindeki artışa rağmen vatandaşların bankalar ve finans kuruluşlarına olan bireysel kredi ve kredi kartı borç bakiyesi 21-18 Temmuz haftasında 43,8 milyar lira artarak 2 trilyon 300 milyar lirayı aştı.

✓ İktidarın akıl dışı ekonomik politikaları ve uyguladığı seçim ekonomisinin faturası giderek ağırlaşıyor. Türkiye seçim sonrası TL'nin değer kaybı ve vergi artışlarıyla birlikte yeni bir hiper enflasyon sürecine girdi. TÜİK'in tüketici fiyatları endeksi (TÜFE) temmuzda bir önceki aya göre yüzde 9,49 oranında artarken, yıllık enflasyon da yüzde 47,83'e kadar yükseldi. Tüketici fiyatları geçen yıl temmuzda yüzde 2,37 oranında artmıştı.

✓ 1 Ocak- 4 Ağustos 2023 tarihleri arasında icra dairelerine gelen yeni dosya sayısı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 59,3 oranında artarak 8 milyon 523 bin oldu.

✓ İktidarın siyasi sonuçlarından korktuğu için mücadele etmek yerine idare etmeye çalıştığı enflasyonist süreç ülkedeki açlık ve yoksulluk riskini büyütmeye devam ediyor. Türk-İş'in araştırmasına göre açlık sınırı temmuzda 1.285 lira artarak 11 bin 658 lira ile yine temmuzdan itibaren geçerli olmak üzere belirlenen 11 bin 402 liralık asgari ücreti geçti. Diğer bir ifadeyle asgari ücret henüz cebe girmeden açlık sınırının altında kaldı.

✓ Bankalardaki 1milyon lira ve üzerinde mevduat bulunan ve yurt içi yerleşiklere ait mevduat hesabı sayısı haziranda 140 bin artarak 1 milyon 16 bine kadar yükseldi. Mevduatta yüzde 70,9 olan yurt içi yerleşik milyonerlerin payı, Borsa İstanbul'da işlem gören hisse senetlerinde ise yüzde 85,6'ya kadar çıkıyor.

✓ EYT'lilerin emekli olmaya başladığı mayıs ayında Sosyal Güvenlik Kurumu'nun (SGK) aktif-pasif oranı (sigortalı sayısı/dosya bazında emekli aylığı alanlar) yüzde 1,79'a kadar geriledi. Bir çalışan sigortalının kaç emekliye aylık ödediğini gösteren bu oranın aslında 4 olması gerekiyor ve Türkiye'de son yıllarda (2022 yılı sonunda) en fazla 2,01'e kadar yükseldi.

İMALAT SANAYİİ KAPASİTE KULLANIMI

• İmalat sanayi sektörünün kapasite kullanımı temmuzda geçen yılın aynı ayına göre 1,1 puan azalırken, haziran ayına göre ise 0,3 puan arttı.

• Merkez Bankasının, verilerine göre geçen yıl temmuzda yüzde 78,2 olan imalat sanayi sektörünün kapasite kullanım oranı bu yıl temmuzda yüzde 77,1'e geriledi. Sektör bu yıl haziran ayında ise yüzde 76,8 oranında kapasiteyle üretim yapmıştı.

• İmalat sanayi sektörünün mal dağılımına göre alt bileşenlerine bakıldığında geçen yıla göre sadece yatırım malları üretiminde kapasite kullanımı 2,9 puan artarak yüzde 79,2'ye çıktı. Dayanıklı tüketim mallarında 0,4 puan, dayanıksız tüketim mallarında 2,5 puan, tüketim mallarında 2,2 puan, gıda ve içeceklerde 1,6 puan, ara malları üretiminde ise 3,1 puanlık düşüş yaşandı.

• Kapasite kullanımında haziran ayına göre yaşanan artış ise sadece yatırım mallarından kaynaklandı. Dayanıklı tüketim malları üretiminde aynı kalan kapasite kullanım oranı dayanıksız tüketim, tüketim, gıda ve içecek ile ara mallarında ise düştü.

• Temmuz ayı kapasite kullanım verileri, sanayi sektörün üretiminde mayıs ayında önceki yıla göre yaşanan daralmanın temmuzda da devam etmiş olabileceğine işaret ediyor.

REEL SEKTÖR DÖVİZ AÇIĞINI KÜÇÜLTÜYOR

- Finans kesimi dışındaki firmalar, döviz pozisyonlarındaki açığı küçültmeye Mayıs ayında da devam etti.
- Türk lirasında son yıllarda yaşanan değer kaybı yüzünden ağır bir kur zararıyla karşı karşıya kalan reel kesimin döviz açığı Mayıs'ta bir önceki aya göre 2,7 milyar dolar, geçen yılın sonuna göre ise 6 milyar dolar azalarak 81,5 milyar dolara geriledi.
- Mayıs'ta sektörün döviz varlıklarında 813 milyon dolar, döviz yükümlülüklerinde ise 3,5 milyar dolarlık azalma kaydedildi. Reel sektörün geçen yılın sonuna göre 4,2 milyar dolar artan döviz varlıkları 172,6 milyar dolar, 1,8 milyar dolar azalan döviz yükümlülükleri ise 254,1 milyar dolar düzeyinde seyrediyor.
- Döviz kurunda yaşanan her bir liralık artış sektörün 81,5 milyar lira kur zararı yazmasına neden oluyor. Mayıs'tan sonra dolar kurunda yaşanan yaklaşık 7 liralık artış sektörün 570 milyar liralık kur zararıyla karşı karşıya kalmasına yol açtı.

DIŞ TİCARET AÇIĞI YENİ BİR REKORA GİDİYOR

- Türkiye'nin Temmuz ayı ihracatı geçen yılın aynı ayına göre yüzde 8,4 artarak 20,1 milyar dolara, ithalatı ise yüzde 11,1 oranında artarak 32,5 milyar dolara yükseldi.
- Türk lirasının son iki ayda yüzde 25'ten fazla değer kaybetmiş olmasına rağmen aylık dış ticaret açığı yüzde 15,7 oranında büyüyerek 12,4 milyar dolara kadar tırmandı.
- Ocak-Temmuz döneminde ise ihracat geçen yılı göre yüzde 0,5 azalarak 143,4 milyar dolarda kaldı, ithalat da yüzde 5,1 oranında büyüyerek 217,1 milyar dolar oldu.
- Yılın ilk yedi aylık dönemindeki dış ticaret açığı ise yüzde 18,2'lik bir büyümeyle 73,6 milyar dolara kadar çıktı.
- Türkiye'nin 2022 yılında 109,5 milyar dolara kadar çıkar yıllık dış ticaret açığı ise Temmuz sonu itibariyle 120,8 milyar dolara kadar çıktı. Bu ihracat ve ithalattaki trendin kalan beş aylık dönemde de devam etmesi halinde Türkiye'nin bu yılı 129-130 milyar dolar civarında rekor bir dış ticaret açığıyla kapatabileceğine işaret ediyor.
- Dış ticaret açığındaki büyüme cari işlemler açığı sorununu da büyümeye devam edeceğini gösteriyor.

TURİZMDE GELİR YÜZDE 27, GİDER YÜZDE 83 ARTTI

- Turist sayısının yüzde 20 oranında artarak 22,2 milyona yükseldiği bu yılın ilk altı aylık döneminde toplam turizm geliri, geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 27 oranında artarak 21,7 milyar dolara yükseldi. Geçen yıl bu tutar 17,1 milyar dolar olarak gerçekleşmişti.
- Bu dönemde Türkiye'nin turizm giderleri ise yüzde 83,8 oranında artarak 1,7 milyar dolardan, 3,2 milyar dolara yükseldi. Döviz kurunun, döviz rezervi satılarak seçim öncesinde yüksek enflasyona rağmen sabite yakın bir düzeyde tutulması Türkiye'den yurt dışına giden vatandaşların sayısının önceki yıla göre yüzde 82 oranında artarak 5 milyona yaklaşmasına yol açtı.
- Dolayısıyla yılın ilk yarısındaki net turizm geliri 2022 yılının aynı dönemine göre yüzde 20,7 oranında artarak 18,6 milyar dolar oldu. Geçen yıl aynı dönemde net turizm geliri 15,4 milyar dolar olmuştu.
- Bu arada Türkiye'de turist başına yapılan ortalama harcama da bu yıl yüzde 5,4 artarak 980 dolar oldu. Gecelik ortalama harcama ise 99 dolar olarak gerçekleşti.

MERKEZ BANKASIN NET REZERVİ -50,6 MİLYAR DOLARA DÜŞTÜ

- Merkez Bankası'nın brüt rezervi 21 - 28 Temmuz haftasında, yeni 233 milyon dolar artarak 113,8 milyar dolara çıkarırken, eksi durumdaki swap dahil net rezervi ise 50,6 milyar dolara kadar indi.
- Brüt rezervin 72,3 milyar doları döviz 41,4 milyar doları ise altın varlıklarından oluştu.
- 28 Temmuz itibariyle 115,9 milyar dolarlık dış varlığı (döviz ve altın) bulunan Merkez Bankasının bilançosunda (Hazine ye olan borçları da dahil) 114,6 milyar dolarlık, bilanço dışında ise 61,5 milyar dolarlık swap (Katar, BAE, Çin gibi ülkelerin merkez bankalarına ve yerli bankalara) yükümlülüğü bulunuyor. Swap borçlarında son hafta 2,3 milyar dolarlık düşüş yaşandı.
- Brüt rezervin yüzde 54,1'i yurt içi ve yurt dışından yapılan swap borçlanmalarından oluşuyor.

- Dolayısıyla kamunun, Merkez Bankasındaki döviz mevduatı yükümlülük olarak kabul edilerek hesaplanan net rezerv (eksi) -60,2 milyar dolar olarak gözüküyor. Bu tanıma göre net rezervde son haftada 1,6 milyar dolarlık azalma gözlemlendi.
- Kamunun döviz mevduatı yükümlülük kabul edilmeden hesaplanan net rezerv ise son hafta 462 milyon dolar daha azalarak -50,6 milyar dolara indi.
- Merkez Bankasının, döviz kurunu 26,95 seviyesinde tutabilmek için döviz sattığı biliniyordu. Merkez Bankası Başkanı da geçen hafta yaptığı basın toplantısında, Hazine ile Merkez Bankası arasındaki döviz satışıyla ilgili protokolü uygulamadıklarını, ancak bankalara döviz sattıklarını açıklamıştı.

KREDİ- MEVDUAT

- Bankalardaki mevduat 21 - 28 Temmuz haftasında büyük bölümü kur artışının etkisiyle 151,5 milyar lira artarak 12,54 trilyon liraya yükseldi.
- Bu artışın 58,6 milyar liralık kısmı kur korumalı mevduatlarda yaşanan artıştan kaynaklandı. Kur korumalı mevduatlar 28 Temmuz itibarıyla 3 trilyon 132 milyar liraya kadar çıktı.
- KKM büyüklüğü toplam mevduatın yüzde 25'ine ulaşırken, getirisi dövize endeksli ve vade sonunda dövize dönebilme olanağı sağlanmasına rağmen istatistiklerde TL mevduat olarak gösterilen KKM, TL mevduatların ise yüzde 43,6'sı kadar bir büyüklük oluşturdu.
- Bu arada haziran ve temmuz aylarında KKM'de gözlenen yüksek miktardaki artışın arkasında Hazine ve Merkez Bankasının önemli miktarda kur farkı ödemesinin büyük bir payı bulunuyor. Vadesi dolan hesapların büyük kısmının faiz ve kur farkı da eklenerek yeniden KKM olarak değerlendirilmesinin bu büyümeyi sağladığı biliniyor. Hazine, son haftası tatil olan Haziran ayında 20 milyar liralık kur farkı ödedi. Bu yıl bütçeden ödenen kur farkı 25 milyar liraya ulaştı. Bir bu kadar da Merkez Bankasının ödediği tahmin ediliyor.
- **Bütçeden geçen yıl ve bu yıl KKM için ödenen kur farkı 117,5 milyar lirayı buldu. 2022 yılında Merkez Bankasının 72 milyar lira kur farkı ödediği açıklanmıştı. Bu yıl da yaptığı tahmin edilen 25 milyar liralık kur farkı ödemesiyle birlikte Haziran 2023 sonu itibarıyla kadar Devletin KKM için 220 milyar liraya yakın kur ödeme yaptığı tahmin ediliyor. Bu rakama, en son Cumhurbaşkanı kararıyla şirketlerin 30 Haziran 2023 tarihli bilançosundaki bulunan döviz de kapsayacak şekilde uzatılan vergi avantajı ise dahil bulunmuyor. Bu yolla sağlanan avantajın da 50 milyar lirayı buldu. Dolayısıyla KKM'nin Haziran 2023 sonuna kadar 270 milyar liralık bir maliyeti olduğunu tahmin ediyoruz.**
- Bankanın vereceği faiz ve 15 Temmuz'dan itibaren artık tümüyle Merkez Bankasının ödeyeceği kur farkıyla birlikte, açıldığı tarihtekine eşit miktarda dövize dönme olanağı bulunan KKM hesaplarında, dövize dönme potansiyeli bulunan 150 milyar dolarlık bir büyüklük bulunuyor.
- **Dolarizasyon Oranları:** Bankalarda döviz cinsinden açılan hesaplar söz konusu haftada 607 milyon dolar artarak 199,7 milyar dolara yükseldi. Arış tümüyle gerçek kişilerin (tasarruf) döviz mevduatlarındaki 748 milyon dolarlık artıştan kaynaklandı. Gerçek kişilerin döviz mevduatı 126,1 milyar dolara yükseldi.
- Yabancı para cinsinden açılan döviz mevduatlarının toplam mevduata oranı, 28 Temmuz itibarıyla yüzde 42,8'e çıktı.
- Gerçek kişilerin mevduatlarındaki dolarizasyon oranı ise son haftada yüzde 45,3 olarak hesaplandı.
- İstatistiklerde TL olarak gösterilen ancak dövize endeksli olan KKM'ler de döviz mevduatı sayılarak hesaplanan gerçek dolarizasyon oranı ise 67,7 oldu. Diğer bir ifadeyle gerçek dolarizasyon oranı artmaya ve yüksek kalmaya devam ediyor.
- **Kredi Stoku:** Kredi stoku ise aynı haftada 34,4 milyar lira artarak 10,29 trilyon liraya kadar yükseldi. TL cinsinden kredilerin 71,9 milyar lira arttığı 21-28 Temmuz haftasında döviz kredileri ise 35,5 milyar lira (1,4 milyar dolar) azaldı.

BANKALARDAN ALTI AYDA 250 MİLYAR LİRA KAR

- Bankalar bu yılın ilk altı aylık döneminde 250,1 milyar lira net kar elde ettiler. Bankacılık sektörünün karı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 47,9 oranında arttı.
- Bu dönemde kamu bankalarının karı yüzde 27,3 artarak 53,4 milyar lira olurken, özel sektör bankaları ise yüzde 54,7 oranında artarak 196,8 milyar lira olarak gerçekleşti.

- Sektörün toplam aktifleri geçen yıl haziran ayına göre yüzde 63,2 oranında artarak 19,1 trilyon liraya çıktı, öz kaynakları ise yüzde 64,3 artarak 1,7 trilyon lira oldu.

VATANDAŞIN BORÇLARI

- Borçlanma maliyetlerindeki artışa rağmen vatandaşların bankalar ve finans kuruluşlarına olan bireysel kredi ve kredi kartı borç bakiyesi 21-18 Temmuz haftasında 43,8 milyar lira artarak 2 trilyon 300 milyar lirayı aştı.
- Söz konusu haftada tüketici kredileri 11,3 milyar, kredi kartı borç bakiyesinde ise 32,5 milyar lira arttı.
- Yıl başından bu yana ise tüketici kredileri 331 milyar lira artarak 1 trilyon 452 milyar liraya, kredi kartı borç bakiyesi ise 396 milyar lira büyüyerek 850 milyar liraya kadar çıktı.
- Bankaların zamanında tahsil edilemediği için icra takibine aldıkları vatandaşlardan olan kredi alacakları ise yılbaşından bu yana 6,3 milyar liralık artışla 37 milyar liraya çıktı. Varlık yönetim şirketlerinin kontrolünde ise 36,6 milyar liralık bir batık tüketici kredisi alacağı bulunuyor.
- Bu arada vatandaşların TOKİ'ye de 46 milyar liralık taksitli konut borcu bulunuyor.
- **Bankalara Ödenen Faiz:** Vatandaşların bireysel krediler ve kredi kartı borçları için bankalara ödediği faiz ise hem faiz oranlarındaki yükseliş hem de borçlardaki artış yüzünden son bir yılda yüzde 79,4 oranında arttı.
- **Vatandaşlar bankalara bu yıl ocak-haziran döneminde 141,6 milyar lira faiz ödedi.** Bu tutar geçen yılın aynı döneminde 78,9 milyar lira düzeyindeydi.

FAİZ ORANLARI

Mevduat Ve Kredi Faizleri

- KKM ödemeleri nedeniyle Türk lirasında yaşanan bollaşma ve KKM'ye olan yüksek ilgi yüzünden bankalar mevduat faiz oranlarını indirmeye devam ediyor. TL mevduatın ortalama yıllık faizi geçen hafta 0,82 puan daha düşerek yüzde 25,22'ye geriledi.
- Bankalar, geçen hafta ihtiyaç kredisi faizlerini 1,44 puan azaltarak yüzde 46,45'e, taşıt kredisi faizlerini de yüzde 39,13'e, konut kredilerinin faizini ise yüzde 33,99'a indirdiler. Bütün bireysel kredilerin ortalama faizi ise 1,52 puan azalarak yüzde 44,58 oldu.
- Yıl başından bu yan ihtiyaç kredisi faizlerinde 17,07, taşıt kredisi faizlerinde 14,25, konut kredisi faizlerinde 14,02 puan artış yaşandı.
- TL ticari kredilerin faizi 28Temmuz haftasında yüzde 24,10'a geriledi. Dolar cinsinden ticari kredi faizi yüzde 9,44, Euro cinsinden olanın faizi de yüzde 8,91 oldu.
- **Kredi ve mevduat faizleri, iktidarın Merkez Bankasını politika faizinde indirim yapmaya zorladığı Eylül 2021'deki düzeyinin oldukça üzerinde bulunuyor. Eylül 2021'de vadeli mevduatların ortalama faizi yüzde 18, üç ay vadelinin faizi yüzde 19 düzeyindeydi. Bu sürede üç ay vadeli mevduat faizinde 20 puandan fazla artış yaşandı. İhtiyaç kredisi faizi yüzde 23, taşıt kredisi faizi yüzde 21, konut kredisi faizi yüzde 17, ticari kredi faizleri de yüzde 21 seviyesindeydi. Eylül 2021'de Türkiye'deki bankalar dolar cinsinden ticari krediyi yıllık yüzde 2,7 seviyesinden kullanıyordu.**

Merkez Bankası Faizi

- Merkez Bankası, geçen hafta bankaları yüzde 17,5 faiz oranıyla fonladı.

Hazine Borçlanma Faizleri

- İkincil piyasada, iki yıl vadeli tahvilin yıllık faizi geçen hafta sonu itibariyle önceki hafta sonuna göre 0,63 puan azalarak yüzde 115,66'ya, beş yıl vadelinin faizi 0,69 puan azalarak yüzde 18,57'ye indi. On yıl vadelinin faizi de yüzde 18,59 oldu.
- Hazinesinin beş yıl vadeli dış borçlanma kağıtlarının (Eurobond) faizi de CDS'te yaşanan düşüşe rağmen 8,36 seviyesinde kaldı.
- Türkiye'nin risk primi (CDS) ise önceki haftaya göre yüzde 6,35 oranında azalarak 399,83'e indi. **Türkiye'nin CDS'i son haftalarda biraz aşağı gelmesine rağmen, 350 olan uzun yıllar ortalamasının ve 300 olan aşırı kırılganlık göstergesinin oldukça üzerinde seyretmeye devam ediyor.**

ENFLASYON YENİDEN YÜKSELİYOR

- İktidarın akıl dışı ekonomik politikaları ve uyguladığı seçim ekonomisinin faturası giderek ağırlaşıyor. Türkiye seçim sonrası TL'nin değer kaybı ve vergi artışlarıyla birlikte yeni bir hiper enflasyon sürecine girdi.
- TÜİK'in tüketici fiyatları endeksi (TÜFE) temmuzda bir önceki aya göre yüzde 9,49 oranında artarken, yıllık enflasyon da yüzde 47,83'e kadar yükseldi. Tüketici fiyatları geçen yıl temmuzda yüzde 2,37 oranında artmıştı.
- Yıllık enflasyonda geçen yıl aralık ayında baz etkisiyle başlayan düşüş eğilimi de yerini yükselişe bıraktı. Yıllık enflasyonunda başlayan bu yükseliş eğiliminin gelecek yıl temmuz ayına kadar devam edeceği gözleniyor. Merkez Bankası yıl sonu için yüzde 58 enflasyon tahmininde bulunurken, bilim insanlarının beklentisi ise yüzde 70'in üzerinde bulunuyor.
- Temmuzda İTO'nun İstanbul için hesapladığı perakende fiyatlar endeksi de yüzde 9,84 endeksi de yüzde 9,84 oranında arttı. İTO'ya göre yıllık enflasyon ise yüzde 63,76 olarak gerçekleşti.
- Temmuzda TÜİK'in yurt içi üretici fiyatları endeksi ise bir önceki aya göre yüzde 8,23, geçen yılın aynı ayına göre de yüzde 44,5 oranında artış kaydetti.

DÖVİZ KURU-ALTIN BORSA

- Merkez Bankasının açıkladığı kurlara göre dolar kuru geçen hafta önceki haftaya göre yüzde 0,06 oranında artarak 26,95 TL, Euro kuru ise yüzde 0,24 oranında azalarak 29,50 seviyesine geri indi.
- Dolar kuru yıl başından bu yana yüzde 44,2 Euro kuru ise yüzde 48 oranında arttı. TL'nin yıl başından bu yana değer kaybı dolara karşı yüzde 30,6, Euroya karşı ise yüzde 32,4'e ulaştı.
- 1 Ocak -28 Temmuz dönemi ortalama dolar kuru ise 20,88 liraya kadar yükseldi.
- Merkez Bankasının reel kur endeksi ise temmuzda yüzde 5,5 oranında azaldı. Diğer bir ifadeyle Türk lirası temmuzda reel olarak yüzde 5,5 oranında değer kaybetti ve 48,82 ile tarihi düşük noktaya indi. TL'nin 2003 yılındaki değeri 100 kabul edilerek oluşturulan reel kur endeksi 2001 yılı başında bu yana ikinci en düşük noktaya indi. TL daha önce en düşük noktaya 47,61'le Aralık 2021'de inmişti.
- Geçen hafta yüzde 0,37 oranında azalan gram altın fiyatlarında yıl başından bu yana ise yüzde 54 oranında artış yaşandı, Borsa endeksi geçen hafta yüzde 4,72 oranında arttı.

İCRA DAİRELERİNE YENİ GELEN DOSYA SAYISI

- 1 Ocak- 4 Ağustos 2023 tarihleri arasında icra dairelerine gelen yeni dosya sayısı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 59,3 oranında artarak 8 milyon 523 bin oldu.
- Ayrı dönemde, aboneliklerden kaynaklanan icradaki bazı alacaklardan vazgeçilmesinin de etkisiyle 9 milyon 938 bin dosya da sonuçlandı.
- Dolayısıyla UYAP üzerinden açılan ve icra dairelerinde derdest bulunan dosya sayısı 21 milyon 809 bin oldu.

AÇLIK SINIRI 11 BİN 658 LİRAYLA YENİ ASGARİ ÜCRETİ GEÇTİ

- İktidarın siyasi sonuçlarından korktuğu için mücadele etmek yerine idare etmeye çalıştığı enflasyonist süreç ülkedeki açlık ve yoksulluk riskini büyütme devam ediyor.
- Türk-İş'in araştırmasına göre açlık sınırı temmuzda 1.285 lira artarak 11 bin 658 lira ile yine temmuzdan itibaren geçerli olmak üzere belirlenen 11 bin 402 liralık asgari ücreti geçti. Diğer bir ifadeyle asgari ücret henüz cebe girmeden açlık sınırının altında kaldı.
- Türk-İş dört kişilik bir ailenin yoksulluk sınırını ise 37 bin 974 lira olarak hesapladı. Yoksulluk sınırı önceki aya göre 4bin 185 lira arttı.
- Birleşik Kamu-İş Konfederasyonunun yaptığı araştırmaya göre ise 4 kişilik bir ailenin açlık sınırı temmuzda bir önceki aya göre 766 lira artarak 12 bin 720 liraya, yoksulluk sınırı da 2 bin 799 lira artarak 33 bin 984 liraya yükseldi.
- Açlık sınırı yıl başından buyana yüzde 40, yoksulluk sınırı ise yüzde 30 oranında arttı.

MEVDUAT MİLYONERLERİNİN SAYISI 1 MİLYONU GEÇTİ

- Bankalardaki 1milyon lira ve üzerinde mevduat bulunan ve yurt içi yerleşiklere ait mevduat hesabı sayısı haziranda 140 bin artarak 1 milyon 16 bine kadar yükseldi.

- Bir milyon lira ve üzerinde mevduat bulunan bu hesaplardaki toplam mevduat ise 1 trilyon 136 milyar liralık artışla 7 trilyon 634 milyar liraya çıktı. Türkiye'deki bankalarda yurt içi yerleşiklere ait toplam mevduatın yüzde 70,9'u 1 milyon lira ve üzerinde mevduat bulunan bu hesaplarda tutuluyor.

HİSSE SENETLERİNİN DE YÜZDE 86'SI MİLYONERLERİN

- Mevduatta yüzde 70,9 olan yurt içi yerleşik milyonerlerin payı, Borsa İstanbul'da işlem gören hisse senetlerinde ise yüzde 85,6'ya kadar çıkıyor.
- VAP'ın verilerine göre hisse senedi hesabı bulunan yatırımcıların sayısı temmuzda bir önceki aya göre 617 bin kişi artarak 5 milyon 89 bine kadar yükseldi.
- Bu yatırımcıların 5 milyon 68 binini yerli, 20 bin 744'ünü ise yabancı yatırımcılar oluşturuyor.
- Temmuz sonunda değeri 3 trilyon 442 milyar liraya yükselen hisse senetlerinin 2 trilyon 418 milyar liralık kısmı yerli yatırımcılar tarafından kontrol ediliyor. Bu tutarın yüzde 85,6'sını oluşturan 2 trilyon 70 milyar liralık kısmı ise içerisinde 1 milyon lira ve daha fazla değerinde hisse senedi bulunan 174 bin hesapta bulunuyor.
- Yabancı yatırımcıların Borsa İstanbul'daki payı ise temmuzda bir önceki aya göre 1 puana yakın artarak yüzde 29,7 oldu.

SGK'DA AKTİF PASİF ORANI YÜZDE 1,79'A KADAR DÜŞTÜ

- EYT'lilerin emekli olmaya başladığı mayıs ayında Sosyal Güvenlik Kurumu'nun (SGK) aktif-pasif oranı (sigortalı sayısı/dosya bazında emekli aylığı alanlar) yüzde 1,79'a kadar geriledi. Bir çalışan sigortalının kaç emekliye aylık ödediğini gösteren bu oranın aslında 4 olması gerekiyor ve Türkiye'de son yıllarda (2022 yılı sonunda) en fazla 2,01'e kadar yükseldi.
- Bu yılın ilk beş aylık döneminde sigortalı sayısı 1 milyon 373 bin kişi azalarak 26 milyon 344 bin kişiden 24 milyon 971 bin kişiye gerilerken, dosya bazında aylık alanların sayısı ise 790 bin kişi artarak 13 milyon 128 bin kişiden 13 milyon 919 bin kişiye yükseldi. (Bir dosyadan birden fazla aylık alanlar nedeniyle aylık alan kişi sayısı ise 792 bin kişi artarak 14 milyon 724 bin kişi oldu.)
- SGK'da aktif/pasif oranının EYP nedeniyle emekli olanların sayısının arttığı sonraki aylarda daha da düştüğü tahmin ediliyor.
- Aktif/pasif oranı 143 bin kişinin sigortalı 108 bin kişinin de aylık aldığı özel sandıklarda ise yüzde 1,33'e kadar geriledi.
- Bu arada geçen yılın sonuna göre sosyal sigorta kapsamındaki (özel sandıklarda dahil) nüfus da 444 bin kişi azalarak 75 milyon 529 binden, 75 milyon 85 bin kişiye geriledi. Kapsam dışında kalan nüfusun oranı yüzde 11'den yüzde 12'ye yükseldi.
- Herhangi bir sigortası olmadığı için genel sağlık sigortası primini kendisi ödeyenlerin sayısı ise 188 bin kişi azalarak 8 milyon 900 bine indi. Bunların 2 milyon 75 bini genel sağlık sigortası primini kendisi öderken, 6 milyon 825 bin kişinin primi ise (hanede kişi başına aylık gelir asgari ücretin üçte birinden az olanlar) devlet tarafından karşılanıyor.
- **Gelir-Gider:** Bu yıl ocak-mayıs döneminde SGK'nın gelirleri yüzde 112,3 oranında artarak 725,2 milyar liraya yükselirken, giderler ise yüzde 107,5 oranında artarak 749,3 milyar lira oldu. SGK'nın gelirlerinin 281 milyar liralık kısmı bütçeden yapılan transferlerden oluşuyor. Bütçe transferlerinde de bu dönemde yüzde 99,6 oranında artış yaşandı.
- EYT kapsamında emekli olmak isteyenlerin geçmişe dönük borlanmalar nedeniyle yoğun bir prim ödemesi yaptığı bu dönemde SGK'nın finansman açığı ise yüzde 23,3 oranında artarak 24 milyar liraya yükseldi.

ENFLASYON BEKLENTİSİ SADECE 'BAZ ETKİSİ' Mİ?

Enflasyonun temmuzda yeniden yükselme eğilimine girmesiyle 2021 Eylül'ünde başlayan ve Ekim 2022'de yüzde 85,5 enflasyonla zirve yapılan sürece geri dönüldü. Hazine ve Maliye Bakanı 2024 ortasında enflasyonun düşmeye başlayacağını söylerken, görevi devraldığı Nureddin Nebati gibi 'baz etkisine' güveniyor.

Temmuzda tüketici enflasyonu aylık yüzde 9,49 arttı, yıllık enflasyon ise yüzde 47,83'e yükseldi. KDV, ÖTV, MTV vergi artışları, akaryakıt zamları ile yükselişe geçen enflasyon ulaştırmada yüzde 17,75, lokanta ve otellerde

yüzde 11,9, alkollü içecekler ve tütün mamullerinde yüzde 11,2, sağlıkta yüzde 13,6 oranıyla aylık TÜFE artışının üstüne çıktı. Lokanta ve otellerde yıllık artış yüzde 82,6, sağlıkta yüzde 76, gıdada yüzde 60 oldu. Beklentiler temmuzda çift haneli ve en az yüzde 10-11 düzeyinde bir enflasyon artışı idi. Burada da TÜİK iktidarın seçimde 1 ay bedava doğalgaz ve ardından diğer aylarda indirimli fatura vaadini hesaplamada öne çıkartarak doğalgazın endeksteki ağırlığını sıfırladı. **Bu hesap oyunuyla aylık TÜFE olması gerekenden en az 2 puan düşük açıklandı.** Temmuz sonunda 7 aylık enflasyon yüzde 31,14'e ulaştı. Oysa iktidar temmuzda TÜİK'in yüzde 19,77 olarak açıkladığı 6 aylık enflasyon ve refah payı kandırmacasıyla emekli maaşlarına yüzde 25 zam yaptı. Temmuz başı ve temmuz sonu rakamlarıyla milyonlarca emekli enflasyonun altında zamla aldatıldı. Yüzde 25'lik zam 30 günde yüzde 15'e indi.

Merkez Bankası'nın (MB) bir hafta önce yüzde 22'den yüzde 58'e çıkarttığı yılsonu enflasyon hedefi açıklanan temmuz verisiyle bir haftada geçersiz hale geldi. Yüzde 47'ye yükselen yıllık TÜFE'nin yılsonunda 58 olması için kalan 5 ayda aylık artışın yüzde 2'yi aşmaması gerekiyor. Oysa vergi artışları ve akaryakıt zamlarının zincirleme etkisi devam edecek. Ağustos başından itibaren toplu taşıma, taksi ücretlerine yüzde 50-68 arası oranlarda zam yapıldı. İlaçta yüzde 35 fiyat artışına gidildi. Dolayısıyla ağustos ve izleyen aylarda aylık TÜFE artışı yüzde 4-5'in altına inmeyecek. Bu da yılsonunda en az yüzde 65-70 arası bir yıllık enflasyon demek.

İktidarın 2021 Eylülünde faiz indirimleriyle geçtiği Türkiye Ekonomi Modeli ile kur ve enflasyon patlama yaptı. 2022 Aralık ve ocak ayında yüzde 11 ve 13 oranında aylık artışlar yaşandı. Ekim 2022'de yıllık enflasyon yüzde 85,5 ile rekor kırdı. Şimdi yeniden 2021 Eylül'ündeki kur ve enflasyon patlamasına geri döndü. Merkez Bankası Başkanı 'enflasyonun aralıkta pik yapacağını 2024 başından itibaren düşüşe geçeceğini, 2025 sonrası istikrar geleceğini' söylerken, Hazine ve Maliye Bakanı ise sanki daha önce yönetimde başka bir iktidar varmış gibi 'enflasyonun 2024 ortasından itibaren düşüşe geçeceğini, orta vadede tek haneye ineceğini' söylüyor. Ekonomi yönetiminde iki tepe ismin söylediği birbirini tutmuyor.

Daha önce eski Bakan Nureddin Nebati bu yılbaşından itibaren enflasyonun düşeceğini söylerken, 'baz etkisine' güveniyordu. Nitekim baz etkisiyle aylık enflasyon inişe geçmişti. Şimdi de temmuzda çift haneye yaklaşan, yılsonunda yüzde 60-70'e ulaşacak enflasyon 2024 haziran-temmuzda yine 'baz etkisiyle' gerilemeye başlayınca, **aynı senaryo tekrarlanacak ve iktidar 'enflasyonu düşürdük' diye övünecek. Ekonomik ve sosyal yıkım kararlarının ağır bedeli halka ödetilecek!**

YOKSUL DAHA YOKSUL, ZENGİN DAHA ZENGİN!

TL'nin değer kaybetmesi, yüksek enflasyonla alım gücünün hızla erimesi kitlesel yoksullaşmayı yaygınlaştırırken, bankalardaki milyoner hesap sayısı rekor düzeyde artıyor. Bankalarda TL, döviz, altın ve katılım mevduat hesaplarında 1 milyon TL ve üzerinde olanların sayısı 1 milyonu aşarken 11 trilyon TL olan toplam mevduatın yüzde 71'i bu hesaplara ait.

Enflasyon karşısında 200 TL'lik en yüksek banknotun alım gücü 20 adet simit düzeyine inerken, zamlarla artan fiyatların yer aldığı etiketlerdeki rakamlar TL'nin hızla değersizleştiğini gösteriyor. 11 bin 500 TL asgari ücretle çalışan bir işçi aylığını aldığı anda cüzdanında 57 adet 200 TL ve 1 adet 100 TL için yer olması gerekiyor. Bu tablo iktidarın çok övündüğü 'liradan 6 sıfır atma' dönemine geri dönüşü somutlaştırırken, şimdilik daha yüksek rakamlı banknot çıkartmaya direnmeye çalışan iktidar ve ekonomi yönetimi, fiyat etiketlerinin üç haneli rakamlara çıkması karşısında çaresizliği yaşıyor.

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu (BDDK) ile Türkiye Bankalar Birliği'nin (TBB) banka-mevduat istatistiklerine göre; bankalarda haziran sonu itibarıyla TL, döviz, kıymetli maden (altın) cinsinden ve faizsiz katılım mevduat hesaplarının toplam sayısı 161 milyon 224 bin 759 olurken, 1 milyon TL ve üzerinde para-döviz-altın vb. mevduat bulunan hesapların sayısı 1 milyon 145 bin 765'e ulaştı. Milyoner hesaplar, yılbaşına göre 6 ayda 295 bin, geçen yılın aynı ayına göre ise 473 bin 751 arttı. Bankalardaki toplam 161 milyon hesabın yüzde 0,71'i milyoner hesaplardan oluşurken, bu hesaplardaki TL, döviz, altın, katılım vb. mevduat tutarı toplam mevduatın yüzde 71,5'i. Diğer deyişle haziran sonunda 11 trilyon 650 milyar TL olan bankalardaki toplam mevduatın 8 trilyon 328 milyar 1 milyon 145 bin hesapta yatıyor. Bir kişinin birden fazla hesabı olduğu, ayrı ayrı TL, döviz, altın ve katılım hesaplarının bulunduğu düşünüldüğünde toplam mevduatın yüzde 71,5'una sahip gerçek veya tüzel kişi sayısının daha az olduğu söylenebilir. Milyon TL ve üzerindeki hesapların 1 milyon 15 bini yurt içi yerleşiklere, 130 bin 60'ı ise yurt dışı yerleşiklere ait. Milyoner hesaplardaki paranın 3,5 trilyonu gerçek kişilere, 3,7 trilyonu tüzel kişi ticari şirket ve işletmelere, holdinglere, 418 milyar TL'si ise kamu ve resmi kuruluşlara ait. Yurt dışı yerleşik gerçek ve tüzel kişilere ait milyoner hesaplarında yatan tutar ise 694,5 milyar TL. Artık standart bir otomobil 1 milyon TL'nin üzerinde. Aylık kiralar 15-20 bin TL. Mütevazı bir daireyi 4-5 milyona satın alanın 200 TL'lik 25 bin banknotu çuvala koyması gerekiyor. Milyoner hesaplardaki artışa karşılık,

bu hesap sahipleri içinde 8 trilyonluk tutarın büyük kısmı muhtemelen son dönemde rant, döviz, gayrimenkul, borsa, Kur Korumalı Mevduat, altın ve kamu ihaleleriyle zenginleşerek servetini katlayan daha dar bir kesime ait.

Uygulanan ekonomi politikalarının yarattığı yüksek enflasyona endeksli bol sıfırlı rakamsal büyüme, değersizleşen TL ile milyonluk hesapların sayısını artırırken 'milyoner enflasyonunu' da beraberinde getiriyor. Milyonluk hesaplardaki bu artış, **gelir dağılımındaki çarpıklığın ve adaletsizliğin ulaştığı boyutun ve olası toplumsal-sosyal patlama riskinin** somut bir göstergesidir!

İKTİDAR, GENİŞ KİTLELERİ İCRAYA VE AÇLIĞA SÜRÜKLÜYOR!

Parasal sıkılaştırmanın faturası, kredi kartıyla veya karttan nakit çekerek yaşamını idame ettiren dar gelirli, ücretli ve krediyle ayakta duran küçük esnafa kesildi. Milyonlarca kişiyi krediye ve kredi kartına muhtaç eden iktidar, şimdi bu imkânı yok ederek geniş kitleleri icraya ve açlığa sürüklüyor!

Her seçim öncesi kredi kampanyalarıyla herkesi borçlandıran iktidar, 'parasal sıkılaştırma' gerekçesiyle peş peşe açıkladığı kararlarla işletmeleri kapılarına kilit vurma, küçük esnafı kepenk indirme, dar gelirli ücretli milyonları ise açlık, icra-haciz arasında tercih noktasına getirdi. Merkez Bankası (MB) ve BDDK tarafından alınan kararlarla devreye sokulan parasal sıkılaştırma kararları çerçevesinde esnaf destek kredisinin limiti 500 bin TL'den 250 bin TL'ye düşürülürken, kredi faizi ise 5 puan birden artırılarak yüzde 7,5'tan 12,5'a yükseltildi. Kredi başvurusu dosyasını vererek 500 bin TL krediyi bekleyen esnafı mağdur eden bu kararlar, küçük esnaf kepenk indirme noktasına geldi. KOBİ kredilerine getirilen benzer uygulamayla düşürülen kredi limitleri ve artırılan faizler sonrasında sadece tekstil sektöründe 400'den fazla işyerinin kapandı, 116 bin tekstil işçisi işsiz kaldı.

Vergi ve zamların, bütçe açığını kapatmanın tüm yükünü milli gelirden aldıkları pay her gün azalan, her gün yoksullaşan geniş kesimlerin üstüne yıkan iktidarın son kararları, müteahhitleri de batma noktasına getirdi. Türkiye Müteahhitler Birliği (TMB) kamuya iş yapan müteahhitlerin hak edişlerinin ödenmediğini, bekleyen hak edişlerin kur artışı ve enflasyonla eridiğini, vergi ve zamlarla yükselen girdi ve işçilik maliyetlerinin altından kalkamaz hale geldiğini açıkladı. Konut kredisi faiz artışının inşaat ve satışları durdurduğu, konut müteahhitlerinin iflas noktasına geldiği kaydedildi. Türkiyeye Müteahhitler Birliği enflasyon ve kur farkı ödenmesini, mali sicil affı getirilmesini istedi.

Ticari kredi faizlerinin yüzde 60'a dayanması ve parasal sıkılaştırmayla krediye erişimin zorlaştırılması sonrasında reel sektör, sanayi odaları ve Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) ekonomi yönetimiyle acil toplantı istedi. Krediye erişimin sıkılaştırılmasının ekonominin çarklarını durduracağı dile getirildi. Ancak sonbahardan önce bunun mümkün olmadığı karşılığı verildi.

Uluslararası Para Fonu'nun (IMF) 'Zombi Şirketler' raporunda gerçekte iflas etmiş, ancak siyasi destek ve kredilerle yüzdürülen zombi şirketlerin oranı açısından Türkiye, yüzde 13 ile dünyada ilk sırada. İktidar kendisine yakın zordaki şirketleri kamu bankalarının kredileriyle ayakta tutarken, bu şirketlerin geri ödemediği krediler içinse yasal takip yerine yeni kredi, yapılandırma, borç silmeye gidiyor. Küçük esnaf, KOBİ'ler, ihtiyaç kredisi ve kart borcu olan milyonlar ise ceza faizleri ve icrayla tehdit ediliyor.

BDDK, sonuçlarını hesaplanmadan kredi kartı faizlerini aylık yüzde 3'e yaklaştırıp, kredi kartına taksit, nakit çekim, kredi kartıyla fatura, kira vb. o demelerini kart limitinin yüzde 25'i ile sınırlandırdı. **Milyonlarca dar gelirli, ücretliyi darboğaza sürükleyen, kart borcunu ödeyemez hale getiren bu kararın ardından** yasal takip, icra ve hacizlerde patlama yaşanması kaçınılmaz görünüyor!

GENİŞ TANIMLI İŞSİZLİK HAZIRANDA 24,2'YE YÜKSELDİ

TÜİK, haziran ayına ilişkin işgücü istatistiklerini paylaştı. Verilere göre, geniş tanımlı işsizlik haziran ayında bir önceki aya göre 1,7 puanlık artış ile yüzde 24,2 oldu. İstihdam edilenlerin sayısı haziran ayında bir önceki aya göre 363 bin kişi azalarak 31 milyon 291 bin kişi, istihdam oranı ise 0,6 puan azalarak yüzde 47,8 oldu.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2023 Haziran ayına ilişkin işgücü istatistiklerini açıkladı.

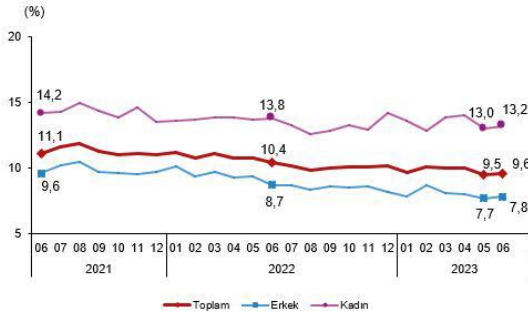
Hanehalkı İşgücü Araştırması sonuçlarına göre 15 ve daha yukarı yaştaki kişilerde işsiz sayısı 2023 yılı haziran ayında bir önceki aya göre 2 bin kişi artarak 3 milyon 337 bin kişi oldu.

İşsizlik oranı ise 0,1 puan artarak yüzde 9,6 seviyesinde gerçekleşti. İşsizlik oranı erkeklerde yüzde 7,8 iken kadınlarda yüzde 13,2 olarak tahmin edildi.

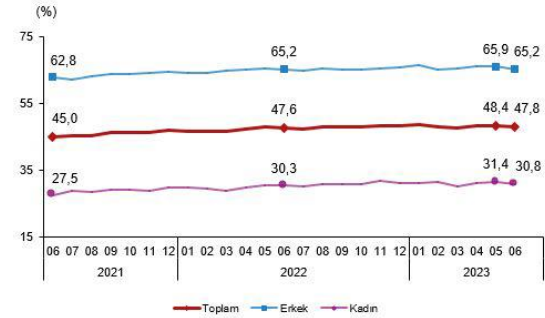
İstihdam Oranı Yüzde 47,8

İstihdam edilenlerin sayısı 2023 yılı haziran ayında bir önceki aya göre 363 bin kişi azalarak 31 milyon 291 bin kişi, istihdam oranı ise 0,6 puan azalarak yüzde 47,8 oldu. Bu oran erkeklerde yüzde 65,2 iken kadınlarda yüzde 30,8 olarak gerçekleşti.

İşsizlik oranı, Haziran 2021-Haziran 2023

İstihdam oranı, Haziran 2021-Haziran 2023

İşgücü 2023 yılı haziran ayında bir önceki aya göre 359 bin kişi azalarak 34 milyon 629 bin kişi, işgücüne katılma oranı ise 0,6 puan azalarak yüzde 52,9 olarak gerçekleşti. İşgücüne katılma oranı erkeklerde yüzde 70,7 iken kadınlarda yüzde 35,5 oldu.

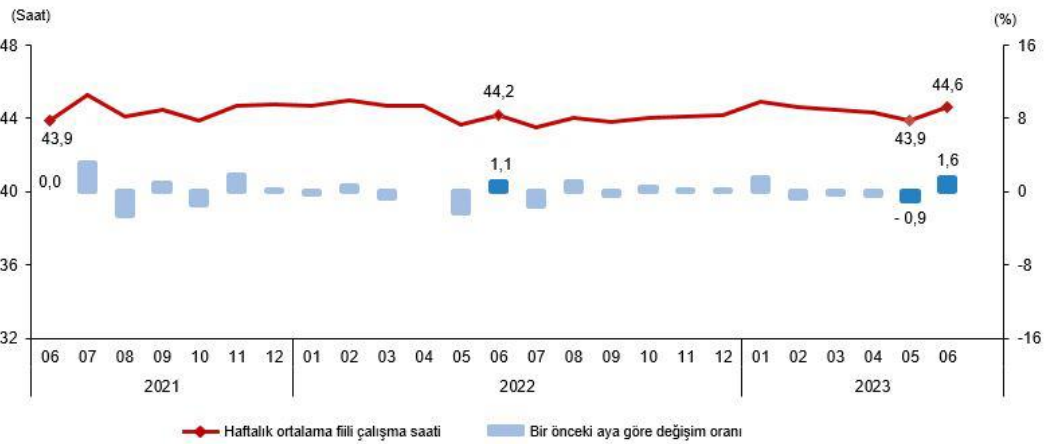
Genç İşsizliği Yüzde 18,6

15-24 yaş grubunu kapsayan genç nüfusta işsizlik oranı bir önceki aya göre 1,2 puanlık artış ile yüzde 18,6 oldu. Bu yaş grubunda işsizlik oranı; erkeklerde yüzde 15,4, kadınlarda ise yüzde 24,2 olarak tahmin edildi.

	Haziran 2023			Bir önceki ay			Bir önceki aya göre fark		
	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın	Toplam	Erkek	Kadın
(Bin kişi)									
15 ve daha yukarı yaştaki nüfus	65 400	32 370	33 030	65 352	32 347	33 005	48	23	25
İşgücü	34 629	22 894	11 734	34 988	23 086	11 902	-359	-192	-168
İstihdam	31 291	21 110	10 182	31 654	21 303	10 351	-363	-193	-169
İşsiz	3 337	1 785	1 553	3 335	1 783	1 552	2	2	1
İşgücüne dahil olmayanlar	30 771	9 476	21 295	30 364	9 261	21 103	407	215	192
(%)									
İşgücüne katılma oranı	52,9	70,7	35,5	53,5	71,4	36,1	-0,6	-0,7	-0,6
İstihdam oranı	47,8	65,2	30,8	48,4	65,9	31,4	-0,6	-0,7	-0,6
İşsizlik oranı	9,6	7,8	13,2	9,5	7,7	13,0	0,1	0,1	0,2
Genç nüfusta işsizlik oranı (15-24 yaş)	18,6	15,4	24,2	17,4	14,5	22,7	1,2	0,9	1,5

Tablodaki rakamlar yuvarlamadan dolayı toplamı vermeyebilir.
Mevsimsel etkilerden arındırma yöntemi gereği geçmiş aylara ilişkin tahminler revize edilerek yayımlanmaktadır.

İstihdam edilenlerden referans döneminde işbaşında olanların, mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış haftalık ortalama fiili çalışma süresi 2023 yılı haziran ayında bir önceki aya göre 0,7 saat artarak 44,6 saat olarak gerçekleşti.

Geniş Tanımlı İşsizlik Yüzde 24,2

Zamana bağlı eksik istihdam, potansiyel işgücü ve işsizlerden oluşan âtil işgücü oranı haziranda bir önceki aya göre 1,7 puanlık artış ile yüzde 24,2 oldu.

Zamana bağı eksik istihdam ve işsizlerin bütünleşik oranı yüzde 16,6 iken işsiz ve potansiyel işgücünün bütünleşik oranı yüzde 17,9 olarak tahmin edildi.

İŞSİZ ORDUSU 2 MİLYON 680 BİN

Ekonomik krizin derinleşmesiyle işsiz sayısı da artmaya devam ediyor. İŞKUR'a göre kayıtlı işsiz sayısı 2 milyon 680 bin 951 oldu. Geçen ay İŞKUR'a başvuran işsiz sayısı ise 79 bin 99 olarak kayıtlara geçti.

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) temmuz ayı istatistik bültenini yayımladı. Buna göre kayıtlı işsiz sayısı 2 milyon 680 bin 951 olarak kaydedildi. Temmuz ayında kayıtlı işsizlik Haziran ayına göre yüzde 3 artış gösterdi. Temmuz ayında 79 bin 99 olarak izlenen kayıtlı işsizlerin yüzde 49,5'i erkek, yüzde 50,5'i kadın, yüzde 24'ü 15-24 yaş grubunda yer aldı. Haziran ayında 1 milyon 310 bin 505 olan kayıtlı kadın işsiz sayısı Temmuz'da 1 milyon 353 bin 152'ye çıkarak 42 bin 647 kişilik artış kaydetti. Kayıtlı erkek işsiz sayısı da 36 bin 452 kişi artarak 1 milyon 291 bin 347'den 1 milyon 327 bin 799'a çıktı.

Verilere göre, Temmuz ayında İŞKUR aracılığı ile 64 bin 186'sı erkek, 39 bin 341'i kadın olmak üzere 103 bin 527 kişi işe yerleştirildi. İşe yerleştirilenlerin yüzde 62'sini erkekler, yüzde 38'ini ise kadın lar oluşturdu. 2023 yılı Ocak-Temmuz döneminde işe yerleşkinlerin sayısı 687 bin 180 olarak kaydedildi.

Ocak-Temmuz 2023 döneminde sektörler itibarıyla en fazla işe yerleştirme sanayi sektöründe "İmalat" alanında; mesleklere göre ise en fazla işe yerleştirme sırasıyla "Turizm ve Otelcilik Elemanı, Özel Güvenlik Görevlisi (Silahsız) ve Satış Danışmanı/Uzmanı" mesleklerinde gerçekleştirildi.

Temmuz ayında İŞKUR'un işverenlerden aldığı açık iş sayısı 227.657 oldu. 2023 yılı Ocak-Temmuz döneminde ise 1.554.872 açık iş alındı. Açık işlerin yüzde 98,6'sı özel sektörden alınan açık işlerden oluşurken sektörler itibarıyla en fazla açık iş (656.425 açık iş) imalat sanayi sektöründe oldu.

En çok açık iş işe "Turizm ve Otelcilik Elemanı, Özel Güvenlik Görevlisi (Silahsız) ve Satış Danışmanı/Uzmanı" meslekleri olarak kaydedildi.

İşsizlik Ödeneği Alamıyorlar

TÜİK'e göre; mayıs ayında geniş tanımlı işsiz sayısı 8 milyon 567 bin kişiye ulaşmıştı. Bu yılın ilk altı ayında toplam 826 bin 627 yurttaş işsizlik ödeneği için başvurdu. İşsizlik ödeneğine başvuranların yalnızca 337 bini işsizlik ödeneği almaya hak kazandı. İşsizlik ödeneği başvurularının karşılanma oranı yüzde 41 oldu.

KAYITDIŞINDA PATLAMA!

Kadın ve genç işsizliğinde bir kez daha patlama yaşandı. TÜİK'e göre ülkede yaklaşık 3,4 milyon kişi; DİSK-AR'a göre ise 9,2 milyon işsiz var. CHP'li vekil Veli Ağbaba'nın açıklamasında da kayıtdışı çalışanların sayısının göçmenlerle birlikte 10 milyon olduğu belirtildi.

İşsizlikle ilgili yayımlanan raporlar ülke gerçeğini bir bir ortaya çıkarır nitelikte. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) haziran ayına ilişkin İlgücü İstatistikleri'ne göre ülkede 3 milyon 337 bin kişi işsizken DİSK-AR'ın verileri bu sayının görünenden çok daha fazla olduğuna değiniyor. Ancak bu ay işsizlik verilerine eklenen bir diğer veri dikkat çekiyor. CHP Malatya Milletvekili Veli Ağbaba'nın yaptığı açıklamaya göre TÜİK ve SGK'nin resmi verileri dikkate alındığında ülkede 6 milyon 745 bin kayıtdışı çalışan bulunuyor. Bu sayıya göçmenler de eklendiğinde 10 milyon kişi kayıtdışı çalıştırılıyor.

Göçmenlerle birlikte her 3 kişiden birinin kayıtdışı çalıştığı aktarılan açıklamada, bu yılın ilk beş ayında kayıtdışı çalışan sayısını 1 milyon 516 bin kişi arttığı vurgulanıyor: "TÜİK ve SGK'nin mayıs verilerine göre aradaki fark 6 milyon 745 bin. Yani bir başka deyişle SGK'de kayıtlı olmayan, prim ödenmeyen sosyal güvenlik kapsamında olmayan 6 milyon 745 bin kayıtdışı çalışan var! SGK'ye kayıtlı çalışan sayısı 2022 yılı sonunda 26 milyon 344 bin kişi iken bu rakam 2023 Mayıs ayında 24 milyon 970 bine geriledi. TÜİK'e göre 2022 yılı sonunda 31 milyon 573 bin olan çalışan sayısı mayıs ayında 31 milyon 716 bine yükseldi. Kayıtlı çalışan sayısı azalırken, kayıtdışı istihdam iktidarın desteği ile patladı. Mülteciler Derneği'nin çalışmalarına göre sınırdan kaçak yollarla giren Afganistanlı, Pakistanlı ve diğer kayıtsız göçmenlerin de en az 2 milyon olduğu söyleniyor. Bu toplamda 7 milyon göçmen demektir. Yabancıların çalışma izinleri istatistiklerine baktığımızda en son 2021 yılı verileri yayımlanmış ve çalışma izni olan yabancı sayısı sadece 168 bin. Çalışma çağındaki göçmenlerin neredeyse tamamı kayıtdışı çalışıyor."

Genç İşsizliği Yüzde 18,6

TÜİK'in Hanehalkı İlgücü Araştırması sonuçlarına göre 15 ve daha yukarı yaştaki kişilerde işsiz sayısı bu yıl haziran ayında bir önceki aya göre 2 bin kişi arttı. İşsizlik oranı ise 0,1 puan artarak yüzde 9,6 seviyesinde gerçekleşti. İşsizlik oranı erkeklerde yüzde 7,8 iken kadınlarda yüzde 13,2 olarak tahmin edildi.

15-24 yaş grubunu kapsayan genç nüfusta işsizlik oranı bir önceki aya göre 1,2 puanlık artış ile yüzde 18,6 oldu. Bu yaş grubunda işsizlik oranı; erkeklerde yüzde 15,4, kadınlarda ise yüzde 24,2 olarak tahmin edildi.

İstihdam edilenlerden referans döneminde işbaşında olanların, mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış haftalık ortalama fiili çalışma süresi de arttı ve 44,6 saate çıktı.

Zamana bağlı eksik istihdam, potansiyel işgücü ve işsizlerden oluşan âtil işgücü oranı haziranda bir önceki aya göre 1,7 puanlık artış ile yüzde 24,2 oldu.

İstihdam edilenlerin sayısı haziranda bir önceki aya göre 363 bin kişi azalarak 31 milyon 291 bin kişi, istihdam oranı ise yüzde 47,8 oldu. Bu oran erkeklerde yüzde 65,2 iken kadınlarda yüzde 30,8 olarak gerçekleşti. İlgücüne katılma oranı ise 0,6 puan azalarak yüzde 52,9 oldu. İlgücüne katılma oranı erkeklerde yüzde 70,7 iken kadınlarda yüzde 35,5 oldu.

Geniş Tanımlı 9,2 Milyon

DİSK-AR tarafından TÜİK verilerinden yararlanarak yapılan hesaplamaya göre ise toplumun çok daha geniş bir kesimi işsiz. DİSK-AR raporunda haziran ayında geniş tanımlı işsiz sayısının 9 milyon 234 bine yükseldiğine dikkat çekildi. Geniş tanımlı işsiz sayısı bir yılda 1,6 milyon arttı.

Sürekli artıyor

3,4 milyon
TÜİK'e göre işsiz sayısı

%13,2

Kadın işsizliği oranı

5,4 puan
İşsizlik oranlarındaki
toplumsal cinsiyet farkı

10 milyon
Göçmenlerle birlikte
kayıtdışı çalışan sayısı

9,2 milyon
DİSK-AR'a göre işsiz sayısı

%18,6

Genç işsizliği oranı

%47,8
İstihdam oranı

6,7 milyon
SGK'ye kayıtlı olmadan
çalışan sayısı

Yüzde 90'ına Ödenek Yok

DİSK-AR'a göre İŞKUR'un Haziran 2023 verilerine göre ise bu ayda işsizlik ödeneği alabilenlerin sayısı 334 bin 627'de kaldı. Böylece Haziran 2023'te resmi işsizlerin sadece yüzde 10'u işsizlik ödeneği alabildi. 3 milyonu aşkın işsiz işsizlik ödeneğinden yoksun kaldı. Bu da işsizlerin yaklaşık yüzde 90'ının işsizlik ödeneği alamadığı anlamına geliyor. Rapordan özet bulgular şöyle:

- TÜİK'e göre dar tanımlı işsiz sayısı 3,4 milyon
- Geniş tanımlı işsiz sayısı bir yılda 1,6 milyon arttı
- Geniş tanımlı işsizlik oranı yüzde 24,2
- Resmi işsizlerin yüzde 90'ı işsizlik ödeneği alamıyor
- Geniş tanımlı kadın işsizliği yüzde 32,1.

Cinsiyet Farkı Da Arttı

Bahçeşehir Üniversitesi Ekonomik ve Toplumsal Araştırmalar Merkezi (BETAM), işsizlik oranlarındaki toplumsal cinsiyet farkının haziran ayında artarak 5,3 puandan 5,4 puana yükseldiğini bildirdi. BETAM'ın 'İşgücü Piyasası Görünümü' raporunda şu ifadelere yer verildi: "Erkek işsizlik oranı haziranda istihdamda 193 binlik azalış, işsizlikte 2 bin kişilik artış sonucu 0,1 yüzde puanlık artışla yüzde 7,8'e yükselmiştir. Kadın işgücü seviyesi 168 bin azalırken erkek işgücü seviyesi 192 bin azalmıştır. Bu gelişmeler sonucunda işsizlik oranlarındaki toplumsal cinsiyet farkı haziran ayında artarak 5,3 puandan 5,4 puana yükselmiştir."

GEÇİM KORKUSU BÜYÜK

Vatandaşların yüzde 62'si temel ihtiyaçlarını karşılayamamaktan korkuyor

Türkiye'de vatandaşların çok büyük bir çoğunluğu sahip olduğu hayat standartlarını kaybetmekten, asgari ihtiyaçlarını karşılayamamaktan, eğitim alamamaktan ve borçlarını ödeyememekten korkuyor.

Yönelem Araştırma'nın gerçekleştirdiği 'Türkiye Siyaset Paneli Ekonomik Krizin Vatandaş Üzerindeki Etkileri' araştırmasına göre, vatandaşların yüzde 67'si hayat standartlarını kaybetmekten korkuyor.

Şirketin 27-31 Temmuz tarihleri arasında 27 ilde 2100 vatandaşla gerçekleştirdiği görüşmelerden elde edilen verilere göre Türkiye'de vatandaşların büyük çoğunluğu sahip olduğu hayat standartlarını kaybetmekten, asgari ihtiyaçlarını karşılayamamaktan, eğitim alamamaktan ve borçlarını ödeyememekten korkuyor.

Yapılan araştırmadan öne çıkan sonuçlar şöyle:

- * Vatandaşların yüzde 67'si hayat standardını kaybetmekten korkarken hayat standardını kaybetmekten korkmayanların oranı yüzde 25,6 oldu.
- * Vatandaşların yüzde 58,6'sı sağlık harcamalarını karşılayamamaktan korkuyor. Vatandaşların yüzde 34,7'sinin ise bu konuda bir endişesi bulunmuyor.
- * Vatandaşların yüzde 62'si asgari ihtiyaçlarını karşılayamamaktan korkarken 29,4'ünün böyle bir korkusu bulunmuyor.
- * Katılımcıların yüzde 55'i kendisinin ya da aile bireylerinin eğitim alamamasından endişe ederken yüzde 39,8'inin böyle bir endişesi bulunmuyor.
- * Vatandaşların 53,4'ü işini kaybetmekten veya iş bulamamaktan korkarken 40,6'sının bu yönde bir endişesi bulunmuyor.
- * Ankete katılanların yüzde 64'ü borçlarını ödeyememekten korkarken 28,3'ünün böyle bir endişesi bulunmuyor.

FİYATLAR DÜŞMEYECEK DAHA DA ARTACAK!

Düzenli olarak yılın çeyreklerine dair global konut fiyat endeksi rakamlarını yayınlayan İngiltere merkezli emlak danışmanlık firması Knight Frank, 2023 yılının ilk çeyreğiyle ilgili rakamları açıkladı. Raporda yer alan 56 piyasa içerisinde en yüksek fiyat artışı Türkiye'de gerçekleşti. Türkiye'de konut fiyatlarının 12 aylık yükselişi yüzde 132.8 olarak kayıtlara geçerken, ilk çeyrekteki artışı yüzde 22.2 oldu. Yüzde 22'lik artışın konut fiyatlarının daha da artacağına işaret ettiği kaydedildi.

İngiltere merkezli emlak danışmanlık firması Knight Frank, 2023 yılının ilk çeyreğine dair Global Konut Fiyat Endeksi'ni yayınladı. Küresel konut fiyatlarının 2015'ten bu yana en düşük yükselişini yaşadığı yılın ilk 3 ayında Türkiye, en yüksek artışın yaşandığı ülke oldu.

Türkiye'de konut fiyatlarının 12 aylık yükselişi yüzde 132.8 olarak kayıtlara geçerken, ilk çeyrekteki artışı yüzde 22.2 oldu. 56 konut piyasasının değerlendirildiği raporda Türkiye'nin ardından en yüksek yıllık artış yüzde 18.8 ile Kuzey Makedonya'da gerçekleşti.

56 Piyasadan 23'ünde Fiyatlar Düştü

"2015'ten bu yana en düşük hızda fiyat artışı" başlığıyla yayınlanan raporda "Merkez bankaları enflasyonu dizginlemeye çalışırken dünya genelinde konut fiyatları baskı altında. Knight Frank Küresel Konut Fiyat Endeksi kapsamındaki 56 pazarda yıllık ortalama fiyat artışı, bir önceki çeyrekte yüzde 5,7 iken, 2023'ün ilk çeyreğine kadar olan on iki aylık dönemde yüzde 3,6'ya geriledi" ifadeleri kullanıldı.

56 piyasanın takip edildiği raporda 17 piyasada fiyatların yıllık bazda düştüğü, bunların 8'inde yüzde 5'ten fazla düşüş olduğu kaydedildi. 2023'ün ilk çeyreğinde ise 56 piyasadan 23'ünde fiyatların düştüğü belirtildi.

"Fiyatlar Daha Da Artacak"

Raporda yer alan 56 piyasa içerisinde en yüksek fiyat artışı Türkiye'de gerçekleşti. Türkiye'de konut fiyatlarının 12 aylık yükselişi yüzde 132.8 olarak kayıtlara geçerken, ilk çeyrekteki artışı yüzde 22.2 oldu. Raporda Türkiye'deki artışın büyük ölçüde yüksek enflasyondan kaynaklandığı belirtildi.

Para politikasında ortodoks yaklaşıma geçilmesinin enflasyonist baskıda hızlı bir düşüşe yol açmasının beklenmediği, 2023'ün ilk çeyreğindeki yüzde 22'lik artışın konut fiyatlarının daha da artacağına işaret ettiği kaydedildi.

Türkiye'yi yıllık fiyat artışında yüzde 18.8 ile Kuzey Makedonya, yüzde 17.3 ile Hırvatistan ve yüzde 16.6 ile Macaristan takip etti.

Avrupa dışında Singapur'un yüzde 11.3 ile dikkat çektiği, fiyatları düşürmek için vergi politikalarında değişiklik yapıldığı eklendi. Rapora göre; bu değişiklik yabancı alımlarını düşürmek için yapıldı ancak yerli pazarın yoğun talebiyle fiyat artışı durdurulmadı, son olarak arzı artırma adına yeni arsalar imara açıldı.

En çok fiyat düşüşü yaşanan piyasalar ise yüzde 15.7 ile Güney Kore, yüzde 13 ile Yeni Zelanda, yüzde 10.3 ile Hong Kong ve yüzde 8.8 ile İsveç olarak kayıtlara geçti.

YURTTAŞIN VERGİSİ 'MECLİS'E YOL' OLDU

Görevlerinden istifa etmeden milletvekili adayları olan AKP'li bakanların kamu kaynaklarını seçim propagandası için kullandığı iddialarının doğruluğu, rakamlar ile ortaya konuldu. Harcamalar, mart-mayıs döneminde zirve yaptı.

Türkiye, 14 Mayıs ve 28 Mayıs seçimlerini iktidarın devlet olanaklarını sonuna kadar kullandığı bir ortamda yaşadı. Tüm tepkilere karşın mevcut görevlerinden istifa etmeden milletvekili adayları olan bakanlar, bakanlıklarını adeta seçim ofisi gibi kullandı. İstifa taleplerine kulak tıkayan Saray kabinesindeki milletvekili adayları bakanların tamamına yakını, kamu kaynaklarını seçim çalışmaları için adeta seferber etti.

Muhalefetin, "Halkın parasıyla şov yapılıyor" eleştirilerine neden olan AKP'nin seçim çalışmalarında tüm kurallar yerle bir edildi. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın seçim çalışmaları kapsamında ziyaret ettiği kentlerin idari amirleri kurallara aykırı şekilde görev yaptı. Bakanlıkların 2023'ün Ocak-Haziran dönemine yönelik mali verileri ise 14 Mayıs ve 28 Mayıs seçimlerinin propaganda sürecinde kamu kaynaklarının kullanıldığı yönündeki iddiaları kanıtladı.

Mart Ve Nisanda Rekor

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'nın Ocak-Haziran 2023 dönemindeki temsil ve tanıtma harcamalarında rekora imza atıldı. Rekor büyük oranda mart ve nisan aylarında gerçekleştirilen harcamalardan kaynaklandı.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, AKP Milletvekili Derya Yanık'ın görevde olduğu Ocak-Haziran döneminde 1 milyon 384 bin 517 TL'lik temsil ve tanıtma harcaması gerçekleştirdi. Bakanlığın temsil ve tanıtma için 2023'ün ilk yarısında harcadığı para, 2022 yılının aynı dönemine oranla yüzde 119 arttı. Bakanlığın 1,3 milyon TL'lik

temsil ve tanıtma harcamasının 1,1 milyon TL'lik bölümünü mart ve nisan aylarında gerçekleştirilen harcamalar oluşturdu.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın AKP Milletvekili Murat Kurum'un bakanlık dönemini de içeren Ocak-Haziran dönemi temsil ve tanıtma harcaması ise 188 bin 890 TL oldu. 2022 yılının Ocak-Haziran dönemine oranla yüzde 14,2 artan harcamanın 67 bin 221 TL'sinin mart ve nisan aylarındaki temsil ve tanıtma harcamalarından oluştuğu bildirildi.

Kasa Mart Ayında Açıldı

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın AKP Milletvekili Mustafa Varank'ın bakanlığı dönemini de içeren 2023'ün ilk yarısındaki temsil ve tanıtma harcamasının büyüklüğü de dikkati çekti. 2022'nin ilk yarısında temsil ve tanıtma için 301 bin 57 TL harcayan bakanlık, temsil ve tanıtma harcamasını 2023'ün ilk yarısında ise yüzde 147 artırarak 742 bin 713 TL'ye çıkardı. Harcamanın 183 bin 153 TL'sinin mart ve nisan döneminde gerçekleştirildiği belirtildi. Bakanlığın, yalnızca mart ayında 139 bin 134 TL'lik temsil ve tanıtma harcaması gerçekleştirdiği öğrenildi.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'nın 2023'ün ilk yarısındaki temsil ve tanıtma harcaması ise kayıtlara, 9 milyon 137 bin TL olarak geçti. 2022 yılının ilk yarısına oranla yüzde 17 artan temsil ve tanıtma harcaması büyük oranda, AKP Milletvekili Adil Karaismailoğlu'nun bakanlığı döneminde, mart, nisan ve mayıs aylarındaki harcamalardan kaynaklandı. Mart-mayıs dönemindeki harcama 1,8 milyon TL olarak hesaplandı.

Fahiş Harcama Verilerde

Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın verileri de kamunun temsil, tanıtma ağırlama ve organizasyon için harcadığı fahiş parayı ortaya koyuyor. 2022 yılının Ocak-Haziran döneminde toplam 263 milyon TL'lik temsil ve tanıtma harcamasına imza atan kamu idarelerinin 2023 yılının Ocak-Haziran dönemindeki temsil ve tanıtma harcaması toplamı 522 milyon TL ile ifade ediliyor.

VERGİ YÜKÜ GARİBAN HALKA YIKILDI

İktidar vergi sistemi için 'sadeleşme' mesajı verdi: Yükü halka yıktılar

AKP iktidarı dönemde toplanan vergi gelirleri içerisinde tüketiciden alınanların payı yüzde 64'ü buldu. Ek bütçe kaynağını tüketiciden alınan vergilerle yaratan hükümet bu kez vergide sadeleşme mesajı verdi.

Dönem dönem AKP'liler tarafından da dillendirilen vergi sistemindeki bozukluk bu kez yeni Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz'ın da gündemine girdi. Vergi sisteminin modernize edilmesi gerektiğini kaydeden Yılmaz, 'sadeleşme' mesajı verdi. Vergi adaletini en fazla bozan iktidarların başında gelen AKP hükümetleri döneminde dolaylı vergilerin yüzde 59 olan oranı 2022 itibarıyla yüzde 64'e ulaştı. Son ek bütçe ile getirilen vergi artışlarında da büyük bölümünü tüketiciden alınan dolaylı vergiler oluşturdu.

Orta Vadeli Program (OVP) çalışmaları kapsamında iş dünyası temsilcileriyle bir araya gelen Cumhurbaşkanı Yardımcısı Yılmaz, işçi ve işveren kesiminin vergiyle ilgili taleplerini desteklediğini açıkladı. Bu konuda yoğun talep geldiğini vurgulayan Yılmaz, köklü değişimlere işaret ederek "Bu konuda çalışma yapılmalı. Bunu vergi artacak ya da azalacak diye değerlendirmemek gerekiyor. Buna vergi sisteminin modernize edilmesi, sadeleştirilmesi, daha dengeli hale getirilmesi diyelim" diye konuştu.

	AKP öncesi	2022
Dolaylı vergilerin tüm vergiler içindeki payı:	%59	%64
Dolaysız vergilerin tüm vergiler içindeki payı:	%41	%33

2022'de Yüzde 64'e Çıktı

Vergide adalet talebi çok uzun zamandır dillendiriliyor. Sendikalar ve meslek birlikleri tüketiciden alınan vergilerin azaltılması gerektiğini savunuyor. Sendikalar 'az kazanan az çok kazanan çok vergi alınmasını' talep ediyor.

Dolaylı vergilerin yüksekliği vergi yükünün tüketicide, yurttışa ve dar gelirliye yüklenmesi anlamı taşıyor. Katma Değer Vergisi (KDV), Özel Tüketim Vergisi (ÖTV), banka ve sigorta ile gümrük vergileri dolaylı vergileri

oluşturuyor. Dünyada genellikle dolaylı vergiler düşük, doğrudan-dolaysız vergiler yüksekken Türkiye’de dünyadaki eğilimin tersi olarak doğrudan vergiler düşük, dolaylı vergiler yüksek miktarda toplanıyor.

Dolaylı vergiler 1990’da yüzde 48 ve 2000’de yüzde 59 iken 2022’de yüzde 64’e ulaştı. 1990’da yüzde 52 ve 2000’de yüzde 41 olan kazanç üzerinden alınan dolaysız vergiler ise yüzde 33’e geriledi. AKP döneminde çalışanlar bir yandan yüksek gelir vergileri öte yandan tüketim vergileri ile vergi yükü altında ezildi.

Yükü Tabana Yayıldı

Deprem bahanesiyle çıkarılan ek bütçede de büyük ölçüde dolaylı vergiler üzerinden kaynak yaratıldı. Yılmaz’ın öncülüğünde hazırlanan ek bütçe kapsamında tahsil edilecek ekstra verginin üçte ikisi tüketicilerden üçte biri ise Gelir Vergisi mükellefleri ve şirketler ile mülk/varlık sahiplerinden alınacak. Ek bütçe ile birlikte doğrudan vergilerde yılın tümünde hedeflenen toplam tahsilat 1 trilyon 156,8 milyar liradan 1 trilyon 559,7 milyar liraya; tüketimden alınan dolaylı vergilerde ise 2 trilyon 41,7 milyar liradan 2 trilyon 774,7 milyar liraya yükseliyor.

Buna göre yılın tümünde öngörülen 4 trilyon 350 milyar liralık vergi gelirinin 63,8’i, tüketilen mal ve hizmetlerden alınan dolaylı vergi kalemlerinden bekleniyor. Yılın ilk beş ayında tahsil edilen 1 trilyon 371,2 milyar liralık verginin 849,1 milyar lira ile yüzde 61,9’u dolaylı vergilerden elde edilmişti.

STAGFLASYON RİSKİ

Enflasyonla mücadeleye yönelik politikaların daraltıcı etkilerinin yanı sıra, yeniden yükselişe geçen enflasyon, piyasalarda durgunluk endişelerini artırdı. Durumu değerlendiren sektör temsilcileri, "stagflasyon" riskine işaret etti.

Salgın sonrası artan enflasyonu kontrol altına almak için son dönem uygulanan ekonomi politikalarının sonucu olarak iç talepte daralmanın yaşanacağını belirten sektör temsilcileri, bir diğer riskin ise stagflasyon olarak karşılarında durduğunu dile getirdi.

"durgunluk içinde fiyat artışı" olarak adlandırılan söz konusu riskin gerçekleşmesi halinde salgın sonrası yapılan yatırımları döndürmenin zorlaşacağına ve sektörlerde iflasların ve istihdam çıkışlarının artacağına dikkat çeken reel sektör temsilcileri, bunun önüne geçmek için iç talebi etkilemeyecek politikalara ağırlık verilmesi ve finansmanın önündeki engellerin kaldırılması gerektiğini söyledi.

"Fiyat Sabitlemeleri Yapılmalı"

Birleşmiş Markalar Derneği (BMD) Başkanı Sinan Öncel, salgın sonrası son 1,5-2 yılda birçok firmanın artan talebe bağlı olarak yeni mağaza açtığını, e-ticaret ve antrepo yatırımları yaptığını hatırlattı.

Son bir yılda ciro artışları ile işletmelerin bu yatırımları döndürdüğünü anlatan Öncel, "Ancak gelinen noktada temel ihtiyaçlar ön plana çıkacağından gıda dışı mal ve hizmetlerde üst gelir grubu haricinde kalan orta ve alt gelir grubu harcamalarının kısılması ihtimali yüksek. Şu an fiyatlar artacak beklentisi ile hala bir miktar harcama var ama diğer yandan üretici açısından bakıldığında bugün 10 TL’ye alınan hammaddenin yarın 12 TL’ye alınma ihtimali yüksek düşüncesi ile mal veya hizmet fiyatını bugünden yükseltme eğilimi oluşuyor. Tüketicide beklenti enflasyonu aliveriye dönüşürken üreticide fiyat artışına dönüşüyor" dedi.

Bir aşamada harcamaların kısılmaya başlanacağını dile getiren Öncel, şöyle devam etti: "1 Eylül’den itibaren bütçe, okul harcamalarına gidecek ve diğer harcamalar kısıllacak. Kredi kartı limitleri de artık hızlı doluyor. Ekonomi yönetiminin verdiği sinyaller de talebin daraltılacağı yönünde. Talep daralırsa pandemi sonrası yaptığım istihdam, antrepo, e-ticaret yatırımları ne olacak? Bu çok büyük bir soru işareti. Stagflasyon riski kapıda. Çözüm iç talebi daraltmamak. İç talebi daraltmadan enflasyon ile mücadele edeceksin. Bunun yollarından biri BMD önerisi olan fiyat sabitleme" diye konuştu.

"Daralma Sürecine Girdik"

İstanbul Tüccarlar Kulübü Başkanı İlker Önel, iç talebi daraltmaya yönelik politikalar belirlendiğini, bu nedenle şu an bir nakit sıkıntısı yaşandığını dile getirdi.

Önel, şöyle devam etti: "Ciro anlamında riskimiz olacak. Zaten enflasyon yüksek ve operasyonel maliyetler artmış durumda. Bunları alt alta topladığınız zaman piyasa hazirandan sonra zorlu bir sürece girdi. Her ne kadar asgari ücrette artışa gidilse de yüksek enflasyon hane halkının satın alma gücünü düşürüyor. Şu an hem TL’deki değer kaybı hem de yükselen enflasyon asgari ücretin yüzde 15’ini götürmüş durumda. Üretici enflasyonu da yüksek çıkıyor. Birkaç ay sonra bunun gecikmeli etkileri tüketici enflasyonuna yansıyor. Bu hem üretici hem de tüketicinin satın alma gücünü çok etkiliyor. PMI’lara göre girdi maliyetlerinin çok fazla arttığını görüyorsunuz.

Girdi stoku alamıyoruz. TL'deki değer kaybına bağlı olarak hammadde fiyatları çok yükseldi. Bu da üretimi olumsuz etkiliyor. Bir daralma sürecine girmiş durumundayız. Enflasyonun yüksek olması hanehalkının satın alma gücünü etkileyecek. Girdi maliyetlerimiz artacak. Üretim maliyeti yükselecek, kapasite kullanım oranları düşecek. Bunların hepsi zincir olarak devam edecek. Yılsonuna kadar çok sıkıntılı bir süreç olacak. Karşılıksız çek oranı iki kat artmış durumda. Bu katlanarak artacak. Şu an iç piyasada bunları çok net bir şekilde hissediyoruz. Ekonomi politikaları rasyonele dönüyor ama bu 2 sene önce yapılmalıydı. Geciktiği için maliyeti daha fazla ve ağır bir fatura ödüyoruz" değerlendirmesinde bulundu. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB) EVDS sisteminde yayımlanan Takasbank verilerine göre, bir önceki ay karşılıksız çek adedi 7 bin 153 adet seviyesinde bulunurken, Temmuz ayında bu rakam 15 bin 153 adede çıktı. Böylece karşılıksız çek adedi Haziran 2021'den bu yana en yüksek seviyesini gördü."

Gıdada Miktar Bazında Düşüş Var

Gıda Perakendecileri Derneği (GPD) Başkanı Alp Önder Özpamukçu, girdi maliyetlerinin yeniden arttığı bir dönemden geçildiğine dikkat çekerek, "Gıda sektörü elindeki stokların da katkısı ile fiyatların hızlı bir şekilde yükselmesinin önüne geçmeye gayret gösteriyor. Umut ediyoruz ki ülkeyi yüksek enflasyon döngüsünden çıkaracak tedbirler bir an önce hayata geçer ve politikalar sonuç verir. Şu an para politikası ile ilgili çalışmaları olumlu buluyoruz. Hep beraber mücadele veriyoruz" dedi. Yüksek fiyatların ürün tercihlerine yansımaları noktasında ise Özpamukçu, "Hem gıda hem de gıda dışında miktar kayıplarını görüyoruz. O bakımdan miktar büyümesinin olmaması olumsuz. Reel büyümeyi sıkıntıya sokuyor. Sepet içinde de değişim gözlemliyoruz. Daha çok temel gıdaya dönen bir yoğunluk söz konusu" diye konuştu.

KÜRESEL SERMAYEYE GÜVENCE VERMEK HALKI YOKSULLAŞTIRDILAR

Küresel sermayeye güvence vermek için çırpınan iktidar, halkı yoksullaştırarak elde ettiği kaynakları, bu kesimlere teminat gösterip güven sağlamaya çalışıyor. Bu politikalar sonrası bir haneye ayda 5 emekli maaşı girse bile 37 bin 974 TL'lik yoksulluk sınırına ancak ulaşabiliyor!

İktidar, TOBB, TÜSİAD, MÜSİAD gibi yerli sermaye ve iş dünyası ile toplantılar yaparak kredi taleplerini, şirketleri ve bankaları kurtarma önerilerini dinliyor. Hazine ve Maliye Bakanı ile Merkez Bankası Başkanı, JP Morgan gibi küresel finans temsilcileriyle bir araya gelerek uluslararası finans kapitalin Türkiye'ye borç döviz vermek için öne sürdüğü koşulları not alıyor. Çiftçi, esnaf, işçi, emeklinin temsilcisi TZOB, TESK, DISK, Türk-İş, TÜED, TTB, vb. kurumların taleplerine ise kulak tıkayarak ülkenin yüzde 90'ını yok sayıyor. Vergilerde artış, ödenmiş vergilerin bir kez daha ödenmesi, tüm mal ve hizmetlere ağır zamlar yapıp bütçe açığının kapatılması, dövizli dış borçlara ödeme güvencesi verilmesi vb. adımlarla, borç vermesi umulan batılı küresel sermayenin ve Körfez sermayesinin talepleri öncelikle yerine getiriliyor.

AB ve IMF, 2010'da borç krizine giren Yunanistan'a borç vermek için emekli aylıklarının dondurulmasını, adaların ve kamu varlıklarının, kıymetli arazilerin satılmasını şart koşmuştu. Şimdi de iktidar 2010'da Yunanistan'da başta emekliler olmak üzere, işçi-memur tüm kesimleri sefaletle baş başa bırakan bu modeli uyguluyor. Özelleştirme İdaresi Başkanlığı, resmi gazetede yayınladığı ilanla büyük bölümü kıyı bölgelerinde, sahillerde, doğal ve ormanlık alanlarda bulunan **toplam 30 bin 668 kilometre karelik hazine arazisini** yabancı alıcılara da açık olmak üzere satışa çıkarttı. Satışa çıkartılan hazine arazilerinin yüzölçümü Belçika, Arnavutluk, Slovenya, Kuzey Makedonya gibi ülkelerin yüzölçümünden büyük.

Temmuzda kamu çalışanları, memur-işçi-esnaf ve çiftçi emeklilerine yapılan yüzde 25 zam enflasyonun altında tutulurken, en geniş emekli kesimini oluşturan en düşük tutardan aylık alan 10 milyon emekli, dul ve yetimin zamları ise kök aylıklara yansıtılmadığı için sıfır düzeyinde kaldı. Bir anlamda milyonlarca kişinin aylığı 6 ay süreyle, yılbaşına kadar aynı tutarda, 7500 TL'de donduruldu. İktidar Türkiye'ye borç vermesi beklenen küresel sermayedarlar ve Körfez sermayesinin talepleri doğrultusunda attığı adımlarla vergi ve zamlarla yaratılacak kaynağı alacaklılara güvence verirken, bu kaynaklar halkın refahından kesildi. Temmuzda verilen zamlara rağmen milyonlarca kişinin aylık geliri, 4 kişilik ailenin açlık sınırı ve 37 bin 974 TL'ye yükselen yoksulluk sınırının altında tutuldu.

Dört kişilik bir ailede üç kişi asgari ücretle çalışıyor olsa bile 38 bin TL'lik yoksulluk sınırını yakalayamıyor. 10 milyon emeklinin en düşük tutardan 7500 TL maaş aldığı göz önünde tutulduğunda, iki emekli maaşı giren bir hane açlık sınırını ancak aşabiliyor. Aynı şekilde bir haneye 5 emekli maaşı girdiğini varsaydıımızda bile 38 bin TL'lik yoksulluk sınırını ancak yakalanabiliyor ya da bir miktar aşabiliyor. **Temmuzda 8077 TL seyranen zamlarla 22 bin TL'ye çıkartılan en düşük memur maaşı dahi yoksulluk sınırının 16 bin TL altında kaldı!**

İNŞAAT MALİYET ENDEKSİNDE BÜYÜK ARTIŞ; KONUT FİYATLARI UÇACAK

TÜİK'e göre haziran ayında inşaat maliyet endeksi, yıllık bazda yüzde 49,32 artış kaydetti. Bina inşaatı maliyet endeksi, geçen yılın aynı ayına göre yüzde 51,80 yükseldi. Verilere göre yıllık bazda işçilik endeksi yüzde 105,11 artış gösterdi.

Dünya genelinde konut fiyatlarında düşüş yaşanırken fiyat artışı konusunda zirvede yer alan Türkiye'de inşaat maliyetleri artmaya devam ediyor. İnşaat maliyetleri haziranda bir önceki aya göre yüzde 4,43, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 49,32 arttı.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2023 Haziran'a ilişkin İnşaat Maliyet Endeksi'ni açıkladı. Buna göre, inşaat maliyet endeksi 2023 Haziran'da bir önceki aya göre yüzde 4,43, bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 49,32 arttı. Böylece 2023 Şubat'tan bu yana artış hızı düşen inşaat maliyetleri, haziran ayı itibarıyla yeniden yükseliş trendine girdi. Bir önceki aya göre malzeme endeksi yüzde 5,81, işçilik endeksi yüzde 0,86 arttı. Ayrıca bir önceki yılın aynı ayına göre malzeme endeksi yüzde 35,67, işçilik endeksi yüzde 105,11 arttı.

Yıllık Bazda İşçilikte Yüzde 105,11 Artış

Aylık bazda malzeme endeksi yüzde 5,81, işçilik endeksi yüzde 0,86 arttı. Yıllık bazda malzeme endeksi yüzde 35,67, işçilik endeksi yüzde 105,11 artış gösterdi.

Bina inşaatı maliyet endeksi, haziranda bir önceki aya göre yüzde 3,83, geçen yılın aynı ayına göre yüzde 51,80 yükseliş kaydetti. Haziranda, bir önceki aya göre malzeme endeksi yüzde 5,04, işçilik endeksi yüzde 0,80 arttı. Binalarda geçen yılın aynı ayına göre malzeme endeksi yüzde 37,95, işçilik endeksi yüzde 105,53 yükseldi.

Malzeme Endeksinde Yükseliş

Bina dışı yapılar için inşaat maliyet endeksinde, haziranda bir önceki aya göre yüzde 6,45, geçen yılın aynı ayına göre yüzde 41,69 artış görüldü. Söz konusu yapılarda bir önceki aya göre malzeme endeksi yüzde 8,33, işçilik endeksi yüzde 1,05 arttı. Geçen yılın aynı ayına göre ise malzeme endeksi yüzde 28,91, işçilik endeksi yüzde 103,57 yükseliş kaydetti.

TÜİK İNŞAAT MALİYET VERİLERİ

%4,43

Aylık artış

%49,32

Yıllık artış

%8,3

Aylık malzeme fiyat artışı

%1,05

Aylık işçilik maliyeti

%103,57

Yıllık işçilik maliyeti

İstanbul'da Metrekare 36 Bin TL

Yüksek enflasyonun etkisiyle yükselen konut fiyatları, kira artışlarını da beraberinde getiriyor. Küresel Konut Fiyat Endeksi'ne göre; dünya genelinde fiyatlarda düşüş yaşanırken, Türkiye konut fiyat artışında zirvede yer alıyor. Konut fiyatlarının 12 aylık yükselişi yüzde 132,8 oldu. Piyasa verilerine göre İstanbul'da bir evin metrekaresi 36 bin 4 liraya yükselirken, Ankara'da bu rakam 17 bin 647, İzmir'de 27 bin 89 lira olarak kaydedildi. Son verileri önümüzdeki dönemde konut fiyatlarındaki artışın devam edeceğini işaret ediyor.

FINDIK ÜRETİCİSİNİ ŞİRKETE SATTILAR!

Fındık fiyatı 84 lira olarak açıklansa da üreticiler, şirketlere mahkûm edildiklerini belirtti. Fiyatın 70 liraya kadar düşeceğinden emin olan üreticiler, masrafı bile karşılamayacağını söylerken “Bizi aç bıraktılar” diyor.

Fındık üreticisi bir kez daha tekeller ve şirketlerin insafına terk edildi. Üreticinin değil, piyasanın beklentisini karşılayan bir fiyat belirlendi. Hasada günler kala Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın açıkladığı fındık fiyatı üreticiyi güldürmedi. Erdoğan, Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) alım fiyatının 50 randıman Giresun kalite fındık için 84, levant kalite fındık için ise 82,5 lira olarak uygulanacağını söyledi. Alımlarda her bir fazla randıman için kilogram başına ilave 1 lira 65 kuruştan başlayan prim verilecek. Tarım ve Orman Bakanlığı da üreticilere kilogram başına 2 lira 70 kuruş destekleme ödemesi yapacak.

İtalya'da 207 Lira

Dünyadaki fındık alanlarının yaklaşık yüzde 75'ine sahip Türkiye'nin ihracat geliri ortalama 2,5 milyar dolar civarında. Yaklaşık 500 bin üreticinin bulunduğu Türkiye'nin fındık üretiminde yarıştığı İtalya'da ise fiyatlar dikkat çekici. İtalya'da kalitesine göre en düşük fındık fiyatı 7 avro (207 TL); 7,66 dolar oldu. Türkiye'de ise 84 liralık fındığın kilogram karşılığı 3,11 dolar ve 2,48 avroya denk geliyor. Türkiye'nin 725 bin hektar alanda üretimi yaptığı fındığa ilişkin geçen haftalarda Çiftçi-Sen tarafından yapılan açıklamada fındığın kilo başı maliyetinin 68,99 TL olduğu belirtildi. Maliyetler üst üste gelen zamlar nedeniyle her geçen gün artarken üretici, bu haliyle fındığını TMO'ya satsa bile ancak kilo başı 15 lira kâr elde edebilecek. Ancak binlerce fındık üreticisi TMO'nun yetersiz alım yapması sebebiyle Ferrero ve tüccara mahkûm olacak. Geçen yıl 54 TL olarak açıklanan fındık fiyatının tüccar tarafından 46 liraya kadar indirildiği düşünülürken çiftçinin kârı daha fazla düşecek. Fındık üreticileri, fiyatın 84 lira açıklanmasına rağmen ülkedeki fındık tekeli haline getirilen Ferrero'nun 75 liraya kadar fiyatı düşüreceğine dikkat çekiyor.

'Pancar Kaldık'

Ordu'nun Fatsa ilçesinde yaşayan fındık üreticileri, açıklanan fiyata tepki gösterdi. Üreticiler, bu sene aç kaldıklarını ve fiyatın en az 120 TL olması gerektiğini ifade etti. Kayaköylü üretici Yaşar Yakan, doğduğundan beri fındıkla uğraştığını ve yaklaşık 4 ton fındığı olduğunu söyledi. Fındığın maliyetinin 80 liraya kadar çıktığını aktaran Yakan, açıklanan fiyatın ancak maliyetini karşıladığını belirterek şöyle konuştu: “TMO'ya veriyoruz alma niyetinde değiller. Tüccara versek 70-75 lira civarında para verecekler. Maliyetine çalıştığımız gibi bir de aç kalacağız. Gübre 2 bin liradan 8 bin liraya çıktı. 100 liralık ilaç 300 lira olmuş. Geçen yıl işçi çalıştırdık 280 lira para verdik, bu sene 550 olmuş. 4 ton fındığın 1 tonu sadece işçiye gidiyor. İlaç, gübre, temizlik gibi masrafları da var. Pancar var, bol bol pancar yiyoruz. Fındık işçisine az para vermek için bahçeye branda serdik, ağacı sallayıp çadırdan kendimiz toplayacağız.”

Mustafa Kartal ise yaklaşık bir ton fındığının olduğunu vurgularken şunları söyledi: “Sadece toplatmak için para veriyorum, diğer işleri kendim yapmaya çalışıyorum yoksa kurtarmıyor. Fındık bize sadece yük. Fındıktan hiçbir gelir yok. Fındığın maliyetini düşününce hamallık yanımıza kâr, 3'te biri ancak bana kalıyor. Bununla da yaşanmıyor. Fındığı ucuza getirmek için hiç bahçeye girmemem lazım, hiç olmazsa kendini yıpratmazsın. Fındığı açıklanan fiyattan da satamıyoruz. Geçen sene 54 lira açıklanmıştı, 40 liraya tüccara sattım. Bunun 10 lirasını zaten tüccar alıyor. Bu sene de böyle olur. Erdoğan, ‘Biz üreticiyi ezdirmeyeceğiz, 80 liranın altında fındık alanın ruhsatını iptal edeceğiz’ demiyor. Bizi tüccara mahkûm ediyor.”

Tüccar Lobisi Tuttu

Fındıktaki durumu değerlendiren Tarım Yazarı Ali Ekber Yıldırım, şunları dile getirdi: “Fındıkta iki üretici tipi var. Bunlardan biri gurbetçiler dediğimiz büyükşehirlerden gelip fındığı toplayıp satıp gidenler. Onlar bekletmediği için muhtemelen Cumhurbaşkanı'nın açıkladığı fiyat düşecek. Giresun kalite fındığı 84 lira açıklandı ama toplam üretim içindeki payı yüzde 10 bile değil. İlk zamanlar bir miktar düşer ama daha sonra fiyat tekrar toparlanır. TMO 21 Ağustos'ta alıma başlayacak, yine randevu problemi olur mu onu göreceğiz. Alıcılardan biri TMO, diğeri Ferrero. Tüccar fiyatını da ilerleyen günlerde göreceğiz. TMO'nun yapacağı ödeme de önemli. Üreticiler 100 lira civarında bir fiyat bekliyorlardı. 3 dolar seviyesinde bir fiyat yıllardır konuşuluyor ama dolar burada kalmayacak. Maliyetler arttığı için üreticiler daha yüksek olmasını istiyordu. Tüketici açısından bakıldığında yine daha pahalı olacak. Tüccar aslında bu seviyelerde bir fiyat bekliyordu, hatta fiyatın bu civarda kalması için lobi çalışması da yaptı. Asıl önemli olan destekler. Üreticiye ödenen dekar başına 170 lira destek, 9 yıldır artırılmadı. Bu desteğin artırılması gerekiyor.”

Kartelin Fiyatı

Fiyata ilişkin CHP'li milletvekilleri Seyit Torun, Elvan Işık Gezmiş, Murat Çan, Sibel Suiçmez ve Tahsin Ocaklı TBMM'de basın toplantısı düzenledi. Açıklamada, "Bu fiyat üreticiye hakaret, hükümet için rezalet, Bu hükümetin değil kartelin fiyatı" denildi. Trabzon İli Fındık Üreticileri Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği'nin açıklamasında ise şunlara dikkat çekildi: "Fındık sektörü yabancılaştı. Fiyat üreticiyi üzdü, tekelleri sevindirdi. Her yıl aynı oyun. Çiftçiyi soy soyabildiğin kadar, fındıkta tekelleşme ve vahşi bir düzen var. Açıklanan taban fiyat revize edilmeli. Taban fiyat 120 TL olmalı."

ELEKTRİK ŞİRKETLERİNE 8,9 MİLYAR TL ÖDENDİ

Enerji Bakanlığı'nın yılın ilk yarısına yönelik mali tabloları açıklandı. Ülkede 4 milyon 141 bin 991 hanenin ışığı ancak sosyal yardımlar ile yanarken elektrik dağıtım şirketlerine, "Genel aydınlatma ödemesi" adı altında yılın yarısında 8,9 milyar TL ödeme yapıldı.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın yılın ilk yarısına yönelik mali tabloları açıklandı. Strateji Geliştirme Başkanlığı'nca yayımlanan tablolar, elektrik dağıtım şirketlerine yapılan ödemedeki artışı gözler önüne serdi. Tablolara göre, şirketlerin yılın ilk yarısında, "Genel Aydınlatma Ödemeleri" adı altında bakanlıktan aldığı para, geçen yılın aynı dönemine oranla yüzde 136 arttı. Elektrik dağıtımına yönelik 2013'te alınan 'özelleştirme' kararının ardından faaliyete geçen şirketlere Ocak-Haziran 2023 döneminde sokak ve caddelerin aydınlatılması karşılığında 8 milyar 961 milyon 250 bin TL aktarıldı. Bakanlık, yapılacak ödemelerin yılın sonunda 24 milyar 419 milyon 15 bin TL'ye ulaşacağını öngördü.

Kazanç Katlandı

Yurttaşları fahiş faturalar nedeniyle canından bezdiren şirketlere Ocak 2015 ile Haziran 2023 döneminde yapılan toplam ödeme ise 35 milyar TL'yi aştı. Şirketler sokak, cadde ve billboardların aydınlatılmasını da kapsayan ödemeler için bakanlıktan 2015'te 1,6 milyar TL, 2016'da 1,7 milyar TL, 2017'de 1,1 milyar TL aldı.

Yurttaş Yardıma Muhtaç Kaldı

Elektrik faturasını ancak sosyal yardım ile ödeyebilen hane sayısında çarpıcı artış kaydedildi. 2019'da 1 milyon 343 bin 109 hane, 2021'de 1 milyon 791 bin 200 hane faturalarını yardımlarla karşıladı. Yardım yapılan hane sayısı geçen yıl kayıtlara, 3 milyon 690 bin 582 olarak geçti. Haziran 2023 itibarıyla ışığı ancak sosyal yardım ile yanan hane sayısının 4 milyon 141 bin 991 oldu.

EKONOMİK BAĞIMSIZLIK YERİNE 'KELEPİR' ÜLKE!

Yeni ekonomi yönetiminin uygulamaları, kurlardaki olağanüstü yükselişle ülkenin önde gelen köklü şirketlerini yabancı tekeller için 'sudan ucuz' hale getirdi. Ülkemizin kritik sektörlerinin yabancı kontrolüne geçmesiyle ekonomik bağımsızlığa dönük olası riskler göz ardı ediliyor!

Borsa İstanbul'da (BİST) her gün endeksin yeni rekorlar kırması ve yabancı alıcıların yeniden borsaya girerek TL'deki erimeyle değer yitiren Türk şirketlerinin hisselerini almaya hız vermesi dikkat çekiyor. Kısa süre öncesine kadar adeta kaçarcasına Türkiye'den çıkan yabancı portföy yatırımcıları son birkaç haftada yaklaşık 2 milyar dolarlık hisse alımı yaptı. Bunda dolar/TL'nin 27, euro/TL'nin 30'u aşması ve önde gelen holding, şirket, banka hisselerinin yabancılar için 'çerez parasına' dönüşmesi önemli etken.

BIST'teki spekülasyon yükseliş sürerken, ülkemizin önde gelen köklü lojistik şirketleri art arda yabancılar tarafından satın alınmaya başlandı. Pandemi sonrası küresel tedarik zincirinde en stratejik sektörlerden birisi haline lojistikte, kara-deniz-hava taşımacılığında Türk şirketleri kritik öneme sahip. Gerek ülkemizin coğrafi konumu gerekse Rusya-Ukrayna savaşı nedeniyle bu önem daha da arttı. Avrupa'nın en büyük, dünyanın da sayılı karayolu TIR filosuna sahip Türkiye'nin Avrupa ve dünyada 13 merkezde lojistik hizmeti veren köklü taşımacılık şirketlerinden birisinin tüm hisselerini geçen hafta Danimarka'nın küresel lojistik şirketi DFDS satın aldı. Yine kara ve deniz taşımacılığı, konteyner ve depolama, liman işletmeciliği alanında Türkiye'nin en köklü şirketlerinden birisinin de tamamı Rekabet Kurulu'nun onayladığı satışla Singapur'un küresel lojistik şirketi PSA Group'a geçti. Türkiye'nin küresel kargo taşımacılığı alanında dünya çapında hizmet veren, kendi kargo uçakları filosuna sahip olan büyük bir kargo şirketimizin tamamını Almanya'nın küresel kargo ve e-ticaret şirketi DHL satın aldı. Bunun yanında en büyük ve köklü özel bankalardan birisinin önemli bir hissesi geçen hafta yabancılarca satıldı. Ekonominin can damarı, yurtiçi-yurt dışı tedarikte hayati önemdeki lojistik şirketlerinin el değiştirmesi, yabancıların Türk lojistik sektöründe hakim konuma gelmelerinin yolunu açarken, hizmetler ve ticaret sektöründe de geniş çaplı satın almalar söz konusu. 3 milyar euroyu aşan yatırımlarla çok sayıda AVM'yi işletmeye alan bir yatırım grubu, 9 AVM'yi birden 1 milyar euroya Almanya'daki bir gruba satıyor. AVM'lerin üçte bir fiyatına satışı, kur artışıyla değersizleşen TL sonucunda Türkiye'nin varlıklarının yabancılar için nasıl 'kelepere dönüştüğünü' gösteriyor. Bakan Şimşek; Türk şirketleri, bankaları, ticaret ve iş merkezlerinin yabancılarca kapışılarak ucuza kapatılmasını 'Ekonomi politikalarına güven' olarak nitelendirirken, ekonomik bağımsızlığa dönük riskleri gizlemeye çalışıyor.

İktidara yakın bir müteahhide davet usulüyle verilen Mersin-Adana-Gaziantep Hızlı Tren Demiryolu Projesine İngiliz Eximbank'ın sağladığı 680 milyon sterlin (878 milyon dolar) krediyi 'güven sinyali' diye sunan Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, İngiliz bankasının kredi karşılığında adeta kapitülasyon dayatırcasına; **demiryolunda kullanılacak tüm malzeme, teçhizat ve mekanik parçaların İngiltere'den satın alınmasını şart koştuğunu söylemiyor!**

BİR GÜNDE MİLYONLAR HARCAYAN SARAY EMEKLİYİ AÇLIĞA MAHKUM ETTİ

CHP Genel Başkan Yardımcısı Hasan Efe Uyar, günlük harcaması milyonları bulan saray yönetiminde emeklilerin açlığa mahkum edildiğini belirtti.

Uyar, açıklamasında iktidarın yönetememe basiretsizliği nedeniyle ekonominin alt üst olduğunu ve derinleşen kriz karşısında geçinemeyen emeklilerin durumu giderek ağırlaştığına dikkat çekti.

'Yandaşını Zengin Eden İktidar Emekliyi Düşünmüyor'

Yanlış politikaları nedeniyle ülkemizin emeklilerin yaşam hakkının tanınmadığı bir ülke konumuna geldiğini belirten Uyar, açıklamasında "Geçtiğimiz ay yapılan zamlar dahi emeklilerin koşullarının iyileştirilmekten uzak kaldı. Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan, emekli aylıklarına yapılan yüzde 25'lik artış konusunda 'çok iyi' bir zam yaptıklarını savunsa da emeklilerimizin yüzde 80'i açlık sınırının altında maaş almaktadır. 2000 öncesinin emeklilerinin tamamı, 2000 ile 2008 arası emeklilerimizin yüzde 80'i açlık ve asgari ücretin üstünde maaş almaktaydı. Bugün dört kişilik bir ailenin açlık sınırı 11 bin 658 TL'ye, yoksulluk sınırı da 37 bin 974 TL'ye yükseldi. Peki bu tabloda emekli aylığının 7500 lira olması, dul ve yetim aylığının 3.750 TL ile 5.625 TL arasında kalması; emekliyi, dul ve yetimi açlığa ve yoksulluğa mahkûm etmek değil midir?" diye sordu.

İktidarın emeklilerin taleplerine kulak tıkadığını ifade eden Uyar, "Sarayında şatafat içerisinde yaşayan Erdoğan, emekli aylıklarına yapılan göstermelik zam sonrasında emeklilerin durumunu yıl sonundan önce ele alamayacaklarını da belirtti. Emeklilerin taleplerine kulaklarını kapattı. Emeklilerin yaşadığı sorunlar, mevcut iktidar tarafından bilinmesine rağmen sorunlar görmezden gelinmektedir. İktidarın politikaları emeklileri enflasyona ezdirirken, emekliler kaderlerine terk edildi. Kendi yandaşlarını zengin eden iktidar ederken, emekliyi düşünmemektedir" dedi.

'Sarayın Dakikalık Masrafı Bile İki Emeklinin Maaşını Aşıyor'

Sarayın günlük harcamalarına tepki gösteren Uyar, "Cumhurbaşkanlığı'nın 2022 yılı ödenek toplamı en son 4 milyar TL'ye çıktı. Böylece 2021'de 10 milyon lira dolayında hesaplanan günlük ortalama harcama tutarı 2022'de yüzde 40 artarak 14 milyon 694 bin TL oldu. Saray, kamuda tasarruf genelgeleri yayınlaya dursun; günlük harcaması milyonları bulan sarayın yönetimindeki ülkemizde emekliler açlıkla karşı karşıya kaldı. Sarayın dakikalık masrafı bile iki emeklinin maaşını aşıyor. Mayıs ayındaki gideri 316 milyon TL olan sarayın Haziran'daki

giderleri 647 milyon TL. Sarayda yüzde 100'ü aşan artış olurken, emekliye reva görülen sadece yüzde 25 zam oldu. 15 milyonu aşkın emeklinin yüzde 80'i aldığı maaşla geçinemeyen, saray dakikada milyonlar harcıyor" ifadelerini kullandı.

'Geçinemeyen Emeklilerimizin Yanındayız'

Uyar, açıklamasının devamında, "Cumhuriyet Halk Partisi olarak iktidarın yoksulluğa terk ettiği geçinemeyen emeklilerimizin yanında olmaya devam edeceğiz. CHP olarak ülkedeki gelir adaletsizliğinin son bulması, emekli yurttaşlarımızın alın terinin karşılığı olarak onurlu bir yaşam sürdürebilmeleri için gerekli koşulların oluşması için mücadelemizi sürdüreceğiz" diye belirtti.

3,6 MİLYON HANE AŞIRI YOKSUL

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın 2023 yılının ilk altı ayına yönelik verilerine göre; Ailesinin yanında yaşamını en düşük seviyede dahi sürdürmekte güçlük çeken ve **Sosyal ve Ekonomik Destek (SED)** programından yararlandırılan çocuk sayısı Haziran 2023 itibarıyla 168 bin 247'ye ulaşmıştır. Ocak-Haziran 2023 döneminde SED Programı kapsamında destek sağlanan çocuklar için 3 milyar 340 milyon 867 bin TL para harcanmıştır.

Aşırı yoksulluk sınırının altında kalan yurttaşların dâhil edildiği Türkiye Aile Destek Programı'na yönelik rapora göre; 2022 yılında 2,5 milyon olan program kapsamına alınan hane sayısı, Haziran 2023 itibarıyla 3 milyon 615 bin 670'e yükselmiştir. Söz konusu bu artış Türkiye'deki yoksulluğun boyutunu ortaya koyan ve **CHP'li Belediyeler** eliyle mutlaka müdahale edilmesi gereken çok önemli bir durumu açığa çıkarmıştır.

Söz konusu rapora göre; elektrik faturasını ancak sosyal yardım ile ödeyebilen hane sayısında da dikkat çekici bir artış söz konusudur. 2019 yılında 1 milyon 343 bin 109 hanenin elektrik faturası sosyal yardım ile ödenirken 2021 yılında elektrik tüketim desteği alan hane sayısı 1 milyon 791 bin 200'e yükselmiştir. Bakanlığın elektrik tüketim desteği kapsamında yardım yaptığı hane sayısı 2022 yılında ise kayıtlara, 3 milyon 690 bin 582 olarak geçmiştir. Haziran 2023 itibarıyla ise işi ancak sosyal yardım ile yanan hane sayısının 4 milyon 141 bin 991 olduğu ortaya konulmuştur.

EN YAKICI SORUN AÇIK ARA YOKSULLUK

Seçim sonrası halka acı reçete sunan iktidar milyonları derin yoksulluğa mahkûm etti. Araştırmalar, en yakıcı sorunun açık ara farkla geçim sıkıntısı olduğunu gösterirken halk, iktidar ve muhalefetten umudu kesti.

İktidar seçim sonrası ekonomik krizin tüm faturasını halkın sırtına yükledi. Akaryakıt zamlarına karşı kontak kapatma eylemleri yapılırken, zamlara karşı pek çok ilde eylemler gerçekleşti, emekliler sokaklara çıktı. Kamuoyu yoklamaları bir kez daha ülkedeki en yakıcı sorunun geçim sıkıntısı olduğunu gösterdi. Araştırmalara göre halk, temel gıda maddelerini dahi karşılayamaz halde.

Yaşam standartlarının daha da düşmesinden endişe eden milyonlar, eğitim ve sağlık harcamalarını da karşılayamaz hale gelme korkusuyla yaşıyor.

Üstelik sorunları iktidarın da muhalefetin de çözeceğine olan inanç toplumda giderek zayıflıyor. Yoksullukla boğuşan milyonlar, iktidardan da muhalefetten de umudu kesmiş, sorunlarını çözecek alternatif yol arıyor.

ASAL Araştırma ile Yöneylem'in peş peşe yayımladığı anketler yoksulluğun geldiği boyutu gözler önüne serdi. Her iki araştırma şirketinin saha çalışmaları, ülkedeki en önemli meselenin derinleşen yoksulluk ve onun yansımaları olduğunu gösterdi.

ASAL Araştırma Şirketi, Türkiye Siyasi Gündem Temmuz 2023 araştırmasının sonuçlarını açıkladı. 26 ilde 14-25 Temmuz tarihleri arasında 2 bin 520 kişiyle yapılan ankette katılımcılara açık uçlu olarak "Bugün Türkiye'nin en önemli sorunu ne?" ve "Sizce bugün Türkiye'nin sorunlarını hangi parti çözer?" soruları yöneltildi. Buna göre, son dönemde yüksek enflasyon, döviz kurundaki hareketlilik ve zamların yaşandığı 'Türkiye'nin en önemli sorunu' yüzde 68,6 ile "hayat pahalılığı" oldu. İşsizlik 5,2 olurken 'sorun yok' diyenlerin oranı sadece 1,4 olarak gerçekleşti. Bu soruya 'mülteciler' yanıtını verenlerin oranı ise 3,5 oranında kaldı.

Yöneylem Araştırma'nın gerçekleştirdiği 'Türkiye Siyaset Paneli Ekonomik Krizin Vatandaş Üzerindeki Etkileri' araştırmasında da çarpıcı sonuçlar çıktı. Derinleşen yoksulluğun, kitleler üzerinde büyük bir gelecek kaygısı ve tedirginlik yarattığı ifade edildi. Araştırmaya göre yurttaşların yüzde 67'sinin hayat standartlarını kaybetmekten büyük korku yaşıyor.

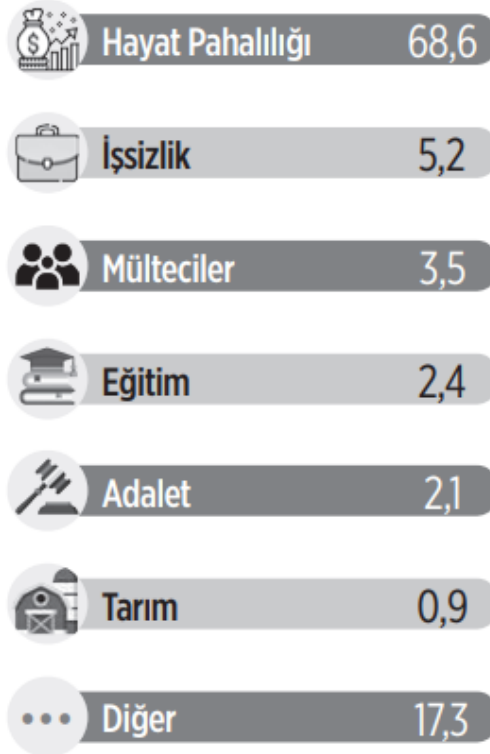
Şirketin 27-31 Temmuz tarihleri arasında 27 ilde 2 bin 100 kişiyle gerçekleştirdiği görüşmelerden elde edilen verilere göre Türkiye’de vatandaşların büyük çoğunluğu sahip olduğu hayat standartlarını kaybetmekten, asgari ihtiyaçlarını karşılayamamaktan, eğitim alamamaktan ve borçlarını ödeyememekten korkuyor.

Geçim Korkusu Büyük

Yapılan araştırmadan öne çıkan sonuçlar şöyle:

- Halkın yüzde 67’si hayat standardını kaybetmekten korkarken hayat standardını kaybetmekten korkmayanların oranı yüzde 25,6 oldu.
- Yüzde 58,6’sı sağlık harcamalarını karşılayamamaktan korkuyor. Vatandaşların yüzde 34,7’sinin ise bu konuda bir endişesi bulunmuyor.
- Yüzde 62’si asgari ihtiyaçlarını karşılayamamaktan korkarken 29,4’ünün böyle bir korkusu bulunmuyor.
- Katılımcıların yüzde 55’i kendisinin ya da aile bireylerinin eğitim alamamasından endişe ederken yüzde 39,8’inin böyle bir endişesi bulunmuyor.
- Yurttaşların 53,4’ü işini kaybetmekten veya iş bulamamaktan korkarken 40,6’sının bu yönde bir endişesi bulunmuyor.
- Ankete katılanların yüzde 64’ü borçlarını ödeyememekten korkarken 28,3’ünün böyle bir endişesi bulunmuyor.

Bugün Türkiye’nin en önemli sorunu nedir?(%)

Yurttaş refleks gösteriyor

Yüksek enflasyon, döviz kurunun yükselişi krizin milyonlar üzerindeki etkisini daha da artırdı. Akaryakıttan gıdaya her kalemde peş peşe gelen zamlara karşı ülkenin pek çok yerinde eylemler düzenlendi. Kamyoncular kontak kapatırken sol ve sosyalist partiler ülkenin pek çok noktasında zamlara karşı eylemler düzenledi. Emekliler özlük hakları için sokaklara çıktı. Pek çok fabrikada eylemler devam ediyor. İktidarın kitleleri daha

fazla açlığa mahkum eden politikalarına karşı tabanda kıpırdanmalar yaşanırken Meclis muhalefeti ise parti binalarında basın açıklamaları yapmaktan öteye gidemedi.

6 MİLYON KİŞİNİN KADERİ!

6 milyona ulaşan kamu çalışanları ve memur emeklilerini kapsayacak Toplu Sözleşme görüşmelerinin ağustos sonuna kadar sonlandırılması koşulu, sürecin hakem kurulu kararıyla ve iktidarın öngördüğü zamlarla sonuçlandırılacağını gösteriyor. Kamu-Sen ve KESK'in söz hakkı olmadığı gibi, iktidarın sözünden çıkmayan MEMUR-SEN, 1 milyon üyesi olmasına karşın 6 milyon kişinin kaderini belirleyecek!

Kamuda çalışan memurlar ile memur emeklilerini kapsayacak 2024-2025 dönemi Toplu Sözleşme görüşmelerinde ortaya çıkan görüntü, sürecin iktidar ne verirse onunla yetinilecek şekilde ve iktidar ağırlıklı Hakem Kurulu kararıyla sonuçlanacağını gösterdi. Sayıları 3,7 milyon olan kamu görevlisi memurlar ve 2,5 milyon dolayındaki memur emeklileri olmak üzere 6 milyon kişinin gelecek 2 yıldaki maaş ve yaşam koşullarını belirleyecek müzakerelerde üç memur sendikaları konfederasyonu masada yer almasına karşın, 1 milyon üyeli iktidar kontrolündeki Memur-Sen en çok üyeye sahip olduğu için son sözü söyleyecek.

Masadaki diğer iki memur sendikaları konfederasyonu Kamu-Sen ve KESK'in konumu sembolik. Söz ve imza hakları yok. Memur-Sen, müzakereler öncesi taleplerini Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanına iletirken 2024'te ilk 3 ay için yüzde 10'u refah payı olmak üzere yüzde 35, ikinci 3 ay için yüzde 10, üçüncü 3 ay için yüzde 15, dördüncü 3 ay içinse yüzde 10 zam istiyor. Ayrıca aylık 7 bin 650 lira kira desteği ve çalışmayan eş yardımının da 2 bin lira olması talepler arasında yer alıyor. KESK ve Kamu-Sen ise 6'şar aylık dönemlerde yüzde 40 zam ve yüzde 10 refah payı yanında kapsamlı sosyal haklar talep ettiklerini açıkladılar. İktidar, görüşmelerin ay sonunda tamamlanmasını kararlaştırdı. Sendikayla pazarlık 20 gün sürecek. Anlaşma olmazsa kalan 10 günde süreç hakem heyetine gidecek. **Kamu Görevlileri Hakem Kurulu** nihai kararı vererek sözleşmeyi sonuçlandıracak.

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'na göre bu pazarlıklar sadece görüşme niteliğinde. Uzlaşmazlık durumunda grev hakkı olmadığı ve hakem kurulu son sözü söylediği için gerçek bir toplu pazarlık ve sözleşme sürecinden söz etmek olanaklı değil. Anayasa Mahkemesi daha önce verdiği bir kararla kamu görevlilerin ekonomik ve sosyal hakları için sendika kararıyla iş bırakması ve greve gitmesini 'anayasal bir hak' olarak onayladı. Kamu görevlileri iş bırakabilir, greve gidebilir, ekonomik ve sosyal hakları için toplu eylem de yapabilir. Ancak AYM bunun sendika kararıyla olmasını öngörüyor. Memur-Sen bugüne kadar bir kez bile iktidarın memur ve emeklileri mağdur eden kararlarına karşı bu hakkı kullanmadı.

Kamudaki 3,7 milyon çalışanın 2 milyon 130 bini sendikalı. Bunun da 1 milyon 35 bini Memur-Sen üyesi. Memur-Sen tüm memurların sadece üçte birini temsil ettiği halde tek yetkili ve söz sahibi. 2,5 milyonu aşkın memur emeklisinin hiçbir söz hakkı yok. Geçmiş dönemlerde memurları yüzde 3-4 oranındaki zamlarla mağdur eden Memur-Sen son yasa düzenlemesinde seyyanen zamların kök maaşa yansıtılmasını bile iktidara kabul ettiremedi. **Rica-minnet sendikacılığı yapan Memur-Sen ile bu tablodan çıkış görünmüyor!**

KAMUDA TAM 106 ETİK İHLALİ

Kamu Görevlileri Etik Kurulu'nun 2022 faaliyet raporu yayımlandı. Rapora göre "hediye alma ve menfaat sağlama, savurganlıktan kaçınma, görev ve yetkilerin menfaat sağlamak amacıyla kullanılmaması, saygınlık ve güven" gibi etik ilkeler 106 kez ihlal edildi. İhlal edenler arasında TBMM Genel Sekreteri, büyükşehir belediye başkanı, vali, teftiş ve denetim kurulu başkanı gibi makamlardaki isimler de yer aldı. En çok etik ihlal yapanlar ise ilçe belediye başkanları oldu.

Rapora göre; en çok ilçe belediye başkanları etik ihlal yaptı. Rapora göre etik ihlali verilen kamu görevlileri şöyle:

- İlçe belediye başkanları 33
- Genel müdür 18
- Kaymakam 8
- İl belediye başkanları 8
- Kurum başkanı ve başkan yardımcıları 7
- Müsteşar, müsteşar yardımcısı 3
- Kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşu 3

- Büyükşehir belediye başkanları 4
- Vali 2
- Belediye genel sekreteri 1
- Büyükelçi 1
- TBMM Genel Sekreteri 1
- Teftiş ve denetim kurulu başkanı 1

Rapora göre en çok “saygınlık” ve “güven” konusunda etik ihlali yapıldı. Saygınlık ve güven konusunda yapılan 76 etik ihlali, sırasıyla şu ihlaller takip etti:

74 dürüstlük ve tarafsızlık ihlali, 25 etik ihlal ile savurganlıktan kaçınma ihlali, 21 kamu malları ve kaynaklarının kullanımı ihlali, 16 görev ve yetkilerin menfaat sağlamak amacıyla kullanılmaması ihlali, 15 yöneticilerin hesap verme sorumluluğu ihlali, 13 çıkar çatışmasından kaçınma ihlali, 12 hizmet standartlarına uymama ihlali, 8 amaç ve misyona bağlılık ihlali, 7 görevin yerine getirilmesinde kamu hizmeti bilinci ihlali, 7 nezaket ve saygı ihlali, 6 halka hizmet bilinci ihlali, 4 hediye alma ve menfaat sağlama yasağı ihlali, 2 bağlayıcı açıklamalar ve gerçek dışı beyan ihlali, 2 bilgi verme, saydamlık ve katılımcılık ihlali, 1 eski kamu görevlileri ile ilişkiler ihlali.

LONDRA TE FECİLERİ İSTANBUL’DA

Seçim öncesi “Londra Tefecileri” diye yaftalanan dev yatırım fonlarına, “Trilyon dolarlık fonlar Türkiye’de” manşetleriyle umut bağlanıyor. Bu sıfatların kılı kırk yaran bu fonları cezbetmeye yeteceği çok şüpheli.

Mehmet Şimşek ve Gaye Erkan, 4 Ağustos’ta ABD’nin en büyük bankası JP Morgan’ın organizasyonu ile uluslararası yatırımcılarla bir araya geldi. Seçim öncesi “Londra Tefecileri” diye yaftalanan dev yatırım fonlarına, şimdi iftiharla “Trilyon dolarlık fonlar Türkiye’de” şeklindeki manşetlerle umut bağlanıyor. Toplantıya Black Rock, JP Morgan ve Templeton’ın aralarında bulunduğu 50 büyük fonun katıldığı bildiriliyor. Reuters’in haberine göre Şimşek, Erdoğan’ın parasal sıkılaştırmaya tam desteğinin bulunduğunu, kademeli faiz artışının süreceğini, kredilerin kısıllacağını anlattı. Ekonomi bir ölçüde yavaşlarsa da, ani bir duruş meydana gelmeyeceğini vurguladı.

Öncelikle, bu toplantı da gösterdi ki, yeni ekonomi kadrosunun bütünlüklü bir programı olmadığı gibi, böyle bir programı uygulamak için yetkisi de yok. Seçim arifesinde döviz rezervleri tükenen ekonomide, bir ödemeler dengesi krizini engellemek için, görev almışlar. Aslında gerek Hazine ve Maliye Bakanı, gerekse de Merkez Bankası Başkanı finans kapitalin bu “seçkin” temsilcilerince yakından tanınan figürler. Yabancı basında Şimşek, “Merryl Lynch tahvil satıcısı” (Merryl Lynch bond trader), Erkan ise Wall Street bankacısı (Wall Street banker) şeklinde kodlanıyor. Ancak bu sıfatlarının kılı kırk yaran bu fonları cezbetmeye yeteceği çok şüpheli. Çünkü, madem kademeli faiz artışı yapacaksınız, şimdilik bekleyip görelim, o zaman teşrif edelim diyebilirler. Nitekim 28 Mayıs seçimi sonrası yabancıların iç borç portföyü 800 milyon dolarda, toplamın yüzde 0.8’inde çakılı kalmış durumda. Borsaya ise 1.8 milyar dolarlık sınırlı bir giriş gerçekleşti.

“Sıcak para” tabir edilen bu vur kaççı fonlar, giriş yapmak için göreceli güçlü rezervler ve kurda istikrar talep ederler. Son haftanın verileri, 28 Temmuz itibarıyla net rezervlerin 2.8 milyar dolar azaldığına, kur sıçramasını diye döviz talebini karşılamak için Merkez Bankası’nın zorlandığına işaret ediyor. Ödemeler dengesi verilerinden de iyi haberler gelmiyor.

Dış Ticaret Kötü Gidiyor

2023 Temmuz ihracatı yüzde 8.4 artışla 20.1 milyar dolar, ithalat ise 32.5 milyar dolar oldu. Böylelikle 12.4 milyar dolar dış ticaret açığı verildi. Haziran ayının bayrama denk geldiğini, o nedenle temmuz rakamlarının biraz şiştiğini söyleyelim. Yılın ilk 7 ayının seyrine göz attığımızda ise, daha vahim bir tablo ortaya çıkıyor. İhracat yüzde 0.6 daralarak 143.4 milyar dolar olurken, ithalat 217.1 milyar dolarla yüzde 5.1 artmış. Dış ticaret açığı ise 73.6 milyar dolara çıkmış. Üstelik bu açık fiyatların enerjide yüzde 20.7, enerji dışı emtiada yüzde 4.8 düştüğü bir küresel konjonktürde gerçekleşmiş.

Dikkat çekici bir nokta da, temmuzda ithalatın hammadde-ara mallarında yüzde 3.9 azalırken, tüketim mallarında yüzde 99.7 artarak 4.7 milyar dolara ulaşması.

Merkez Bankası Enflasyon Raporu’na göre, 2023’ün ilk 6 ayında altın ithalatı bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 220.8 sıçramayla 16.6 milyar dolara ulaşmış. Tüketim malları ise yüzde 62.3’lük bir artışla 24.5 milyar dolara dayanmış. Döviz kurunu baskılama gayreti ithalatı kamçılansın, bir finansal yatırım aracı olarak altını

cazip kılmış... Ülkenin döviz rezervlerinin yok yere yakılmasına yol açmış. Cari açığı kapatmak için, turizm gelirlerinden büyük destek bekleniyor. Kültür ve Turizm Bakanı Nuri Ersoy'un açıklamalarına göre, 2023'ün ilk 6 ayında ziyaretçi sayısı yüzde 17.5 artışla 22 milyon 945 bin kişi, turizm geliri ise yüzde 27 artışla 21.7 milyar dolar oldu. Bu ziyaretçi başına harcamanın yüzde 10 civarı yükseldiği gösteriyor. Yıl sonunda turizm gelirleri 50 milyar doları aşsa dahi bu cari açığı kapatmaya yetmeyecek. Zaten BDDK'nın kredi kartıyla yurtdışı turizm harcamalarında taksitlendirmeyi kaldırması da, ekonomi yönetiminin cari açık tedirginliğini gösteriyor.

Enflasyon Dörtlü

Sade yurttaşlarımız haklı olarak, "ben geçim derdindeyim, bana ne ödemeler dengesinden, döviz rezervlerinden" diyebilirler. Öyleyse projeksiyonları hepimizi yakından ilgilendiren enflasyon verilerine çevirelim. Bilindiği gibi TÜİK Temmuz 2023 aylık tüketici enflasyonunu yüzde 9.49 olarak açıkladı. Böylelikle yıllık enflasyon yüzde 47.83'e çıktı. Merkez Bankası 2023 sonu enflasyon tahminini yüzde 58'e çıkartmıştı. Enflasyon Raporu'nun 57'nci sayfasındaki Enflasyon Tahminleri grafiği'ne göre 2024'ün ilkbaharında enflasyon yüzde 70'e dayanacak. Bir merkez bankasının 9-10 ay içerisinde enflasyonun yüzde 20 sıçramasını öngörmesi, bunu kuzu kuzu seyredeceğini beyan etmesi başlı başına bir sorun kabul edilmeli.

İstanbul Ticaret Odası 2023 Temmuz'a ilişkin Ücretli Geçim İndeksi yüzde 63.7'lik bir yıllık artışı ifade ediyor. İstanbul Büyükşehir Belediyesi'ne bağlı İstanbul Planlama Ajansı Yaşam Maliyeti Raporu da, İstanbul için yüzde 73.74'lük bir enflasyon oranı hesaplıyor. TÜİK'le bu iki kurumun hesaplamaları arasındaki yüzde 15-25'lik fark (her ne kadar araştırmalar sadece İstanbul'u kapsasa da) bir inandırıcılık zafiyetine işaret ediyor.

Gelgelelim, TÜİK'in kendi bulguları bile ülkede ne kadar derin bir geçim sıkıntısı yaşandığını kanıtlıyor. Yüzde 25 zam alan emeklilerden (elbet emeklilerin önemli bir kısmına bu kadarlık bir ücret artışı dahi nasip olmadığını biliyorum) başlayalım. Daha ilk ayda %9.49 enflasyon yaşanmış, sonraki 5 ayda fiyat artışlarının yüzde 14.2'yi bulması bile emeklilerin satın alma güçlerinin daha da zayıflamasını getirecek.

Temmuz ayında fiyatı en az artan harcama grupları yüzde 2.67 ile eğitim, yüzde 3.19 ile giyim ve ayakkabı, yüzde 6.03 ile konut. Her üç kalemde de mevsimsel zamlar yapıldığını, özellikle okulların açıldığı eylül ayında fiyat ayarlamalarına gidildiğini göz önüne alırsak, sonbaharla birlikte enflasyonun yeni bir sıçrama göstereceğini söyleyebiliriz.

Seçim öncesi fiyatı sıfırlanan doğalgaz 2023 sonuna kadar Merkez Bankası'nın yüzde 2.38 hesapladığı bu avansı geri alacak. Yüzde 35 civarında sıçrayan döviz sepeti kuru da geçirgenlik etkisiyle enflasyona baskı yapacak. Yine Enflasyon Raporu'na göre en son ÖTV-KDV artışları tüketici enflasyonunu aylara yayılarak yüzde 5.51 artıracak.

Dar gelirli yurttaşlarımız haklı olarak açıklanan enflasyon rakamlarının yüz yüze kaldıkları enflasyonu yansıtmadığından yakınıyorlar. Çünkü TÜİK'e göre onlar gelirlerinin yüzde 35'ini gıdaya, yüzde 29.3'ünü konut ve kiraya ayırıyorlardı. Şimdi bu oranların daha da yükseldiğini, bütçelerin giderek beslenme ve barınmaya sıkıştığını tahmin etmek güç değil. Temmuz da işlenmemiş gıda fiyatları yüzde 9.51 artışla yılda yüzde 79.71 yükselmiş. Taze meyve-sebzede ise bu artış aylık yüzde 17.65'i, yıllık yüzde 76.53'ü bulmuş. AKP devrinde, yazın pazar fiyatları ucuzlar beklentisi de tarihe karışmış.

Yoksulların en temel gıdası ekmeğe bile 1 ayda yüzde 14.40 fırlamış. Özellikle olgun yaşta yurttaşlarımızı daha yakından ilgilendiren ilaç fiyatları da Temmuz'da yüzde 30.5 zandı. Kira artışları da aylık yüzde 7.67'yi, yıllık yüzde 81.69'u gördü.

Ekonomik Durgunluk Kapıda

Ekonomi yönetiminin bazı soyut söylemler dışında net bir enflasyonu düşürme planı yok. Tek umut bağladıkları çözüm, bireylerin borçlanmalarını zorlaştırmak, kredi kartı harcamalarını kısıtlamak. Bu bir yandan, ancak göreceli ucuz kredilerle iki yakasını bir araya getirebilen ailelerin yaşam standardını daha da düşürecek. Bir yandan da mal ve hizmet talebini aşağı çekerek büyümeyi baltalayacak, işsizliği tırmandıracak. Yedek işgücü ordusunun çoğalmasıyla, bir işi bulunan emekçilerin de pazarlık gücünü azaltacak. Büyük olasılıkla, daha önce de dile getirdiğimiz durgunluk içinde enflasyon (stagflasyon) senaryosu devreye girecek.

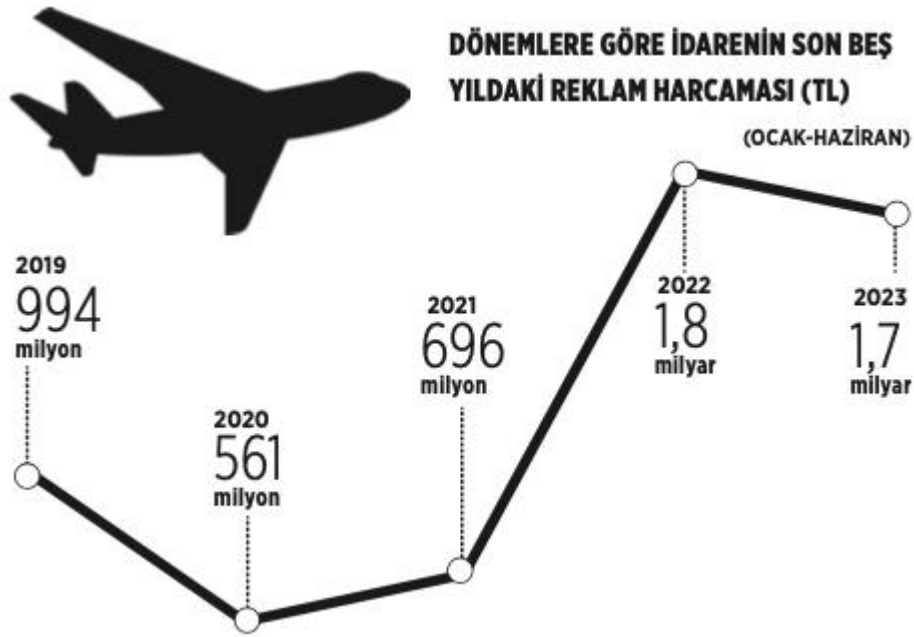
REKLAMA ALTI AYDA TAM 1,7 MİLYAR TL!

THY, bu yılın Ocak-Haziran döneminde reklam ve tanıtım harcamasını geçen yılın aynı dönemine oranla yüzde 130 oranına artırdı. THY, reklama 1 milyar 719 milyon TL ödedi.

AKP'ye yakınlığıyla bilinen yönetim kurulu üyeleri ve fahiş huzur hakkı ödemeleri ile gündeme gelen THY, reklam ile tanıtım için para saçtı. Bağımsız denetim raporu ile ortaya konulan reklam ve tanıtım harcaması, rekor tutarda gerçekleşti. THY'nin kirasından reklam ve tanıtım için yılın ilk yarısında 1 milyar 719 milyon TL çıktı. Şubat 2022'de, ünlü aktör Morgan Freeman'ın rol aldığı reklam filmini yayınlayan THY'nin reklam için bu yılın ilk altı ayında harcadığı para, geçen yılın aynı dönemine oranla yüzde 130 arttı.

THY'nin, bu yılın ara hesap dönemine yönelik diğer bazı gider kalemleri ise şöyle sıralandı:

- Kira giderleri: 368 milyon TL
- Uçak kira giderleri: 158 milyon TL
- Komisyon ve teşvik giderleri: 6 milyar 235 milyon TL
- Konma ve konaklama giderleri: 8 milyar 501 milyon TL
- Müşavirlik ve danışmanlık giderleri: 176 milyon TL

THY yöneticilerinin huzur hakkı 16 ayda yüzde 149 oranında zamlanmıştı. Geçen yılın mart ayında 25 bin TL olan huzur hakkı, temmuz ayında 62 bin 329 TL'ye yükselmişti. İletişim Başkanı Fahrettin Altun'un eşi Fatmanur Altun ile eski AKP Gençlik Kolları Başkanı Şükrü Ecertaş, THY'de yönetim kurulu üyesi.

TAM AKP'LİK BİR TALAN ÖYKÜSÜ

Temeli 2012'de atılan Antep Akkent Hz. Abdullah Camii'sinin maliyeti 1 milyar TL'ye ulaştı. İlk müteahhidi FETÖ'den tutuklanan caminin 712 milyon TL'lik dördüncü ihalesi de AKP'li Peker'in kardeşine verildi.

Antep Şahinbey'de, 9 Aralık 2012 tarihinde dönemin Başbakan Yardımcısı Bülent Arınç ile Aile ve Sosyal Politikalar Bakanı Fatma Şahin'in katıldığı törenle temeli atılan Akkent Hz. Abdullah Camii'nin yapım öyküsü, kamu kaynakları talanının sembollerinden biri oldu. 2012 yılında atılan temele karşın yapımı bir türlü tamamlanamayan cami için harcanan para 1 milyar TL'yi aştı.

AKP'li Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın, Gaziantep'in Şahinbey ilçesine Akkent Hz. Abdullah Camii inşa edilmesi talimatı üzerine AKP'li Belediye Başkanı Mehmet Tahmazoğlu, harekete geçti. Caminin temeli 2012 yılında atıldı. Cami, temel atma töreninin ardından ilk olarak ruhsatsız olması ve inşaatta çalışan işçilerin sigortasının yapılmaması nedeniyle gündeme geldi.

İş Cinayeti Yaşandı

Bir süre sonra caminin müteahhidi ve Edecan İnşaat'ın Yönetim Kurulu Başkanı Ahmet Selim Ener, "FETÖ operasyonu" kapsamında gözaltına alındı. Ener, başka bir şirket üzerinden yurtdışına usulsüz para transferi yaptığı gerekçesiyle tutuklanınca, Erdoğan'ın talimatıyla başlayan cami inşaatı 2019 yılına kadar tek bir çivi dahi

çakılmadan durdu. Bekletildiği için adeta çürüyen inşaatın güçlendirilmesi çalışmaları çerçevesinde inceleme yapan İnşaat Mühendisi Korkut Küçükcan, iskelenin çökmesi sonucu yaşamını yitirdi.

Yılan hikâyesine dönen cami için Şahinbey Belediyesi, Covid-19 salgını sürecinde, 7 Nisan 2020 tarihinde kaba inşaat ihalesinin tamamlanması için ihale gerçekleştirdi. İhale 30 milyon TL bedel ile Abdurrahman Şirin İnşaat Şirketi'ne verildi. İlk müteahhidin 15 milyon TL harcadığı kaba inşaatın maliyeti böylelikle, 45 milyon TL oldu.

Harcamalar Son Bulmadı

Ancak camiye yönelik harcamalar bunlarla da sınırlı kalmadı. Belediye, 2 Haziran 2021 tarihinde, 'Akkent Mahallesi Camii ve Külliyesi İnce İmalatlar İkmal İnşaatı ve Çevre Düzenlemesi Yapım İş'i' isimli ihale düzenledi. İhale, 244 milyon 444 bin TL bedel ile sonuçlandı.

Cami, Haziran 2021'deki ihale kapsamında da bitirilemedi. Belediye Temmuz 2023'te camiye yönelik bir ikmal ihalesi daha düzenleyerek rekor harcamaya imza attı. 20 Temmuz'da 712 milyon TL bedelli sözleşmesi imzalanan ihalenin, AKP'den Milletvekili Aday Adayı olan Zeki Peker'in kardeşi ve yeğenine ait Hüsamettin Peker İnşaat'a verildiği öğrenildi. Gaziantep'te yapımına devam edilen caminin toplam maliyeti böylelikle 1 milyar 1 milyon 444 bin TL yükseldi.

YAPIM HIZI İHALE HIZINA YETİŞEMEDİ

Konut inşaatında kaplumbağa hızı...

Erdoğan'ın 1 yıl içinde 319 bin deprem konutunu teslim edeceği açıklamasına karşın, seçim öncesi ihalelerdeki hız, yapım sürecine yansımada. Birçok projeye başlanmadı, TOKİ'ye göre en yüksek gerçekleştirme ise yüzde 32.

Şubat ayında yaşanan ve 11 kenti etkileyen depremlerden sonra hızla gerçekleştirilen 147 deprem konutu, işyeri ve altyapı ihalesinin inşaat süreçlerinde aynı hız görülüyor. Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın büyük bölümü ekim ayı sonuna kadar olmak üzere bir yıl içinde 319 bin konutu hak sahiplerine teslim edecekleri vaadi inşaatların bu hızla sürmesi durumunda hayata geçemeyecek.

Vaatler Sözde Kaldı

6 ve 11 Şubat tarihlerinde yaşanan Maraş ve Hatay merkezli depremlerin üzerinden altı ay geçti. Depremlerden sonra yapılan incelemelerde yaklaşık 850 bin acil yıkılacak, hasarlı ve yıkık bina tespit edildi. İktidar, yaklaşan Cumhurbaşkanlığı ve milletvekili genel seçimi öncesi, uzmanların bilimsel incelemeler, zemin etüdüleri yapılmadan başladığı için itiraz etmesine karşın birbiri ardına hızla ihaleleri yaptı, göstermelik temeller atıldı. Pazarlıkla yapılan ve büyük bölümü iktidara yakın müteahhitlere verilen ihaleler sürerken yapımı tamamlandığı iddia edilerek hak sahiplerine verilen bazı köy evlerinin de depremden önce yapıldığı ortaya çıktı. Bölgenin iklim koşulları dolayısıyla zorlu barınma koşulları ile başa çıkmaya çalışan yöre halkı, bir an önce afet konutlarının tamamlanmasını bekliyor. Ancak projelerin hayata geçirilme hızı ihalelerin hızına yaklaşamadı. Büyük çoğunluğu Toplu Konut İdaresi Başkanlığı, bir bölümü de Emlak Konut tarafından yapılacak 147 projeden yapımına başlananların gerçekleştirme oranları yüzde 10 bile olmadı. Sınırlı sayıda projenin gerçekleştirme oranı yüzde 30'a ulaştı. 50'den fazla projenin ilerleme oranı ile ilgili olarak ise bilgi verilmedi.

Depremzedeler Bu Kış Da Çadırdadır

TOKİ'nin bazı afet konutlarının ihale tarihleri ve gerçekleştirme oranlarına ilişkin verileri şöyle:

Adıyaman/Kahta 297 konut ve 4 Dükkanlı Ticaret Merkezi İnşaatı (21 Şubat-Yüzde 24)

Antep/Nurdağı 456 konut (21 Şubat-Yüzde 19)

Kilis Deveciler Mahallesi 645 konut, 4 Adet Dükkan ve 1 Cami İnşaatı (21 Şubat-Yüzde 21)

Adana Buruk Mahallesi 590 konut (22 Şubat-Yüzde 17)

Hatay/Altınözü 364 Adet Konut 5 Dükkanlı Ticaret Merkezi (22-Şubat-Yüzde 32)

Maraş/Afşin İlçesi Hüyükli Mahallesi 501 Adet Konut, 18 Adet Dükkan ve 1 Adet Cami İnşaatları (22 Şubat-Yüzde 32)

Maraş/Pazarlık İlçesi Yukarıpazarlık Mahallesi 518 Konut İnşaatı ile Altyapı ve Çevre Düzenlemesi İş'i(22 Şubat-Yüzde 15)

Diyarbakır/Bağlar 1598 Konut İnşaatı İşi İle Altyapı ve Çevre Düzenlemesi İşi (7 Nisan-Yüzde6)

Antep/Nizip 760 Konut İnşaatı İle Altyapı ve Çevre Düzenlemesi İşi (10 Nisan-Yüzde 1)

Maraş/Pazarcık İlçesi Yukarıpazarcık Mahallesi 853 Konut İnşaatı ile Altyapı ve Çevre Düzenlemesi İşi (25 Nisan-Yüzde 2)

Diyarbakır/Bağlar İlçesi 1221 Konut İnşaatı İle Altyapı Ve Çevre Düzenlemesi İşi (26 Nisan-Yüzde 3)

BU UTANÇ DEVLETİN

Abisinin de aralarında bulunduğu bir grup tarafından cinsel istismara maruz bırakılan özel gereksinimli kız çocuğu, devlet korumasına alındıktan sonra da yine aynı şeyleri yaşadı. Hatta çocuğa uyuşturucu bile kullandırıldı.

Devlet yine koruması gereken bir çocuğu korumadı. Defalarca cinsel istismara maruz bırakılan bir çocuğun koruma altına alındıktan sonra da birçok kez aynı şeyi yaşadığı ortaya çıktı.

B. A. isimli özel gereksinimleri olan bir kız çocuğu, küçük yaşlarda aile içi ve aile dışı cinsel istismara maruz bırakıldı. B. A.'yı istismar eden abisi E. A. ile aile üyesi olmayan iki kişi Yalova 1. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından cinsel istismardan tutuklandı. Ardından B. A. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından Yalova'da "koruma" altına alındı.

İtirafarla Dolu Rapor

Fakat bir süre sonra anneannesine teslim edildi. Anneanesi bakamayacağını söyleyip çocuğun yeniden koruma altına alınmasını talep etti. 2020'nin Eylül ayında Çocuk Mahkemesi kararı ile 14 yaşında yeniden koruma altına alındı. Erzurum Nenehatun Çocuk Evleri Sitesi'ne yerleştirilen B. A. burada da korunmadı. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın 4 Ocak 2022 tarihli ve "gizli" ibareli raporlarında B. A.'nın koruma altındayken de defalarca cinsel istismara maruz bırakıldığı ifade edildi. Raporlarda devletin çocuğu korumadığı şu ifadelerle anlatıldı: "B.A. özel eğitim okulu 9'uncu sınıf öğrencisidir. Çocuk kuruluştan izinsiz ayrılmaya başlamış, dışarıdaki olumsuz çevresi nedeniyle birçok kez cinsel istismara maruz kaldığı öğrenilmiştir. Instagram'daki yazışmalarına çocukla birlikte bakılmış, birçok erkek tarafından uygunsuz teklifler yapıldığı görülmüştür. Kendisine uyuşturucu madde kullandırıldığını beyan etmektedir. Dışarıda başına olumsuz şeyler geldiğini ifade etmektedir. Birçok defa nitelikli cinsel istismar olayı yaşadığı..."

'Soruşturma Açılmadı'

Bakanlığın raporlarında çocuğu cinsel istismara maruz bırakanlar hakkında şikâyetlerin yapıldığı ve adli süreçlerin devam ettiği ifade edildi. Fakat raporlarda koruma altındaki çocuğu kimlerin istismar ettiği, hukuki bir sürecin başlayıp başlamadığı ise açıklanmadı. Çocuğu korumayan ve ihmaller nedeniyle defalarca cinsel istismara maruz bırakılmasına neden olan bakanlık personelleri hakkında da bir soruşturma açılıp açılmadığına dair bir bilgiye yer verilmedi. Bakanlık kaynaklarından edinilen bilgilere göre ise bu konuda hiçbir bakanlık personeli hakkında soruşturma başlatılmadı.

Diyanet'in Arka Bahçesi

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı adeta Diyanet İşleri Başkanlığı'nın arka bahçesi gibi. Sosyal hizmet uzmanlarının, psikologların görev yapması gereken bakanlığın birçok yöneticisi ilahiyat fakültesi mezunu. Hatta Aile ve sosyal hizmet il müdürlerinin çok büyük bir kısmının ilahiyat fakültesi mezunu olması, kurum içerisinde ciddi bir rahatsızlık yaratıyor. Cemaatlerin bakanlık içerisinde hızla örgütlediğini belirten bakanlık personelleri ise liyakatsizliğe dikkat çekiyor ve birçok skandalın üzerinin kapatıldığını iddia ediyor.

YOLSUZLUKLA ANILAN MÜDÜRE İADE

Diyarbakır'da 2020 yılında "yolsuzluk" soruşturması kapsamında görevinden alınan Bağlar İlçe Milli Eğitim Müdürü Fikret Elaltuntaş, mahkeme kararıyla görevine iade edildi. Taşınmalı eğitimde 2 milyon 317 bin 762 lira kamuyu zarara uğrattığı müfettiş raporlarıyla tespit edilen Elaltuntaş, görevden alındıktan sonra mahkemeye başvurdu. Mahkeme, Elaltuntaş'ın görevi iadesine karar verdi.

İade Öncesi Erişim Engeli

Elaltuntaş'ın göreve iade edilmesinden önce, kendisi hakkında yapılan habere erişim engeli getirilmişti. Pazarcık Sulh Ceza Hakimliği kararıyla, Mezopotamya Ajansı'nda (MA) 27 Aralık 2021 tarihinde yayımlanan "Diyarbakır'da taşımali eğitimde 2 milyonluk vurgun" haberine 6 Temmuz'da erişim engeli getirilmişti.

Eğitim Sen'den Tepki

Elaltuntaş'ın göreve iadesini değerlendiren Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası (Eğitim Sen) Diyarbakır 1 No'lu Şube Eşbaşkanı Zülküf Güneş, "Bu tarz hukuksuzluklar Milli Eğitim Bakanlığı'nda neredeyse sıradan hale gelmiş. Bu kişi rüşveti aldığını kabul etmiş, ancak sonradan TÜGVA'ya bağışladığını söylemişti. Yaşananlar bununla sınırlı değil" dedi.

Güneş, şunları söyledi: "Her seferinde ortaya çıkmasına rağmen maalesef görevde kalmaya devam ediyorlar. Burada mahkeme kararıyla göreve iade edilmiş. Kurumları, yargıyı bile böylesine bir hukuksuzluğa örtbas edecek konuma getirmişler. Memur Sen İl Başkanlığını yürüten Yunus Memiş hakkında 250 yıla yakın ceza istemi olmasına rağmen hâlâ görevdedir."

HEM YOKSULLAŞTIRIYOR HEM GERİCİLİK POMPALİYOR

İktidar bloku, ülkeyi ekonomik darboğaza sokup yurttaşları yoksulluğa sürüklerken buna paralel her alanda da gerici kuşatma yayılıyor. Bu şekilde mücadeleyi parçalı hale getiren iktidar bir taşla iki kuş vurmaya hesaplıyor. Muhalefetin laikliği sınıfsal ve tarihsel değil, parlamenter ve konjoktürel bir konu olarak gördüğüne dikkat çeken akademisyenler, "Alternatif göremeyen yoksullar da bu nedenle muhalefeti tercih etmiyor" diyor.

AKP iktidarı bir yandan ülkeyi yoksullaştırırken diğer yandan gerici adımlarla halkın kendisine isyan etmesinin önünü kesmek istiyor. Özellikle son dönemde ekonomide yaşanan durumlar ve gerici açıklamalar birbiri ardına geldi. Vergi zamları ve artışlarla halk bunalırken Milli Eğitim Bakanı karma eğitim istedi, Diyanet İşleri Başkanı ise mesai ve ders saatlerinin Cuma namazına göre ayarlanmasına ilişkin fetva verdi. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın sosyal yardım verilerine göre ise bu yılın ilk 6 ayında, aşırı yoksulluk çeken hane sayısı 3 milyon 615 bine yükselirken diğer yandan da yapılan bu gerici açıklamalar ve ÇEDES gibi projelerin hayata geçirilmesiyle de hayat gerici kuşatma altına alındı. İktidar bu yolla yarattığı ekonomik tahribatın yurttaşlar tarafından görmezden gelinmesini sağlarken toplumsal muhalefeti de çıkmaza soktu. Bu yolla iktidara karşı mücadele parçalı hale getirildi. Böylece iktidar bir taşla iki kuş vurmaya başardı.

Gerici kuşatmayı kendisine öncelikli hedef olarak seçen, laiklik başta olmak üzere Cumhuriyet'in ilerici değerlerini bir bir budayan iktidar, biat eden, sorgulamayan bir toplum arzuluyor. İktidar, bir yandan siyasal İslam maskesiyle kitleleri yönetimine kolayca razı etmeye çalışırken diğer yandan ülkenin ekonomik kriz, derinleşen yoksulluk gibi ana tartışma konularını hasıraltı etmek için de gerici hamleleri devreye sokuyor. İktidarın gerici kuşatmasına karşı, laikliğin adını dahi anmayan düzen muhalefeti ise iktidarın dümenine su taşıyor.

Başka Alternatif Göremiyorlar

Akademisyen Gökhan Bulut, "Türkiye'de kamuculuğun, güvenceli çalışmanın tasfiyesi ile laikliğin tasfiyesi birlikte yürüyor. Yoksul emekçi halk, güvencesizleştirme ve gericileştirmenin tahrip ettiği hayatlarında bugün neden kazanımlarını korumayı ve ilerletmeyi değil de yalnızca kayıplarını en aza indirmeyi amaçlıyor diye sormalıyız. Örgütlü mücadele araçlarından çeşitli sebeplerle mahrum kaldığından bireysel çözümlere yönelen alt sınıf mensupları böylece, kayıplarının sebebi olan siyasal özne ve mekanizmalara meylediyor çünkü ortada, iktidara sahip olabileceği düşünülen başka bir siyasal alternatif görünmüyor" dedi.

Laiklik Karşıtlarıyla Mücadele Gerekıyor

"Böyle bir siyasal alternatife gerçekten var olabilmesi emekçi sınıfların taleplerine dayanan bir siyasal programı ve laikliğin ödünsüz savunusu gerekiyor" ifadelerini kullanan Bulut, şu değerlendirmeyi yaptı: "Tartışmamız gereken bir başka konu da muhalefetin laiklik karşıtlığına sessiz kalışı hatta yer yer gözünü kapayışı. Laikliği sınıfsal ve tarihsel değil parlamenter ve konjoktürel bir konu olarak gören muhalefet, sinik bir siyasetle iktidar olabileceğini düşünüyor. Yalnızca 'bugün' içinden konuşabilen sosyal demokrasinin temel eksikliği budur ve gücü bu kadarına yeter. Öte yandan laiklik basit bir üst-yapı düzenlemesi ve anayasa tartışmalarının sıradan bir nesnesi değil eşit yurttaşlığın sosyolojik ve hukuki temelidir. Varlığı veya yokluğu tek başına tartışılmaz. Türkiye için ise ek olarak anti-emperyalist mücadelenin ve Cumhuriyet'in kurucu dayanağıdır. Dolayısıyla laiklik karşıtlığı emperyalizm savunusunun ve aydınlanma düşmanlığının açık göstergesidir. Tüm siyasal yapı ve aktörlerin bunu bu açıklıkla anlaması ve laiklik karşıtlarıyla bu zeminde de mücadele etmesi gerekir."

Laiklik Ülkenin DNA'sında Var

Akademisyen Yasin Durak ise, "Siyasal İslam sıklıkla yanlış anlaşıldığı gibi sadece hegemonik bir telkin değil, aynı zamanda baskının ta kendisi olduğunu da gösteriyor. 7 Haziran'dan beri yalanla dolanla, hileyle hurdayla iktidarını yeniden üreten saray rejimi sonunda en esaslı kartını önümüze koydu" dedi. "Biz bunun böyle olacağını on beş yıl evvel tespit etmiştik. Yıllardır söylediğimiz gibi yapmamız gereken şey en esaslısından ve radikal türünden bir laiklik siyasetinin neferi olmak, en öncelikli şey bu" ifadelerini kullanan Durak değerlendirmesini şöyle sürdürdü: "Değilse en başta kadınlardan kundaktaki bebelere kadar her hayat üzerinde tasarruf sahibi olmak isteyen, yaşamı teslim almak isteyen dinci yapıları alaşağı etmemiz mümkün değil. Ve bu sorun Erdoğan'ı da aşıyor artık. O sadece vitrinde. Sermaye ve devletin şer ittifakını arkasına alan şeriatçılar açıkça taaruza geçti ve bizim halkı onlara mecbur bırakan düzeni alaşağı etmekten başka çaremiz kalmadı. Fakat unutulmamalıdır ki dinci taarruz devleti arkalayarak ne denli yükselirse yükselsin, ne denli güçlü görünürse görünsün, inanın ona karşı direniş ondan çok daha kesif olacaktır. Laiklik bu ülkenin DNA yapısındadır ve hiçbir yalan onun ekseninde örgütlenen talep ve itirazları bastırmaya yetmez."

Her Alanda Gerici Kuşatmanın İzi

- Bursa Nilüfer Belediyesi tarafından 1-2-3 Eylül'de Balat Ormanı'nda gerçekleştirilmesi planlanan Nilüfer Müzik Festivali Bursa Valiliği tarafından gece konaklama ve alkol yasağı getirilmesinin ardından iptal edildi.
- AKP'li Sandıklı Belediye Başkanı Mustafa Çöl, Gökçe'nin 11 Ağustos'ta gerçekleştireceği konserin iptal edildiğini söyledi. Çöl, müzisyen Gökçe'nin "İsteyen istediğini sever, aşk aşktır. Love is love" paylaşımını gerekçe gösterdi. Çöl ayrıca Gökçe'nin Sandıklı sınırlarına giremeyeceğini söyledi.
- Bafra Belediye Başkanı Hamit Kılıç, sosyal medyada yaptığı paylaşımda 22 Ağustos'ta düzenlenmesi beklenen sosyal medya fenomeni Murat Övüç konserinin iptal edildiğini belirterek, "Böyle bir etkinliğin yapılmasına hiç bir şekilde yapılmasına müsaade etmedik, etmeyeceğiz" ifadelerini kullandı.
- Medrese eğitimi vermek anayasal suç olmasına rağmen Türkiye'nin birçok yerinde gerici oluşumlar tarafından eğitimleri veriliyor. Cumhuriyet'te yer alan habere göre Merkezi Diyarbakır'da bulunan "Alimler ve Medreseler Birliği" Güneydoğu ve Doğu Anadolu bölgelerinin birçok ilinde medreseler açmaya ve medrese eğitim devam ediyor.
- RTÜK, Netflix, Disney+, Prime Video, Mubi, Bein ve Blu TV'deki birçok yapıma 'toplumsal ve kültürel değerlere ve Türk aile yapısına aykırı' olduğu gerekçesiyle para cezası uygulama kararı verdi. Önceki gün de bir klipte yer alan sevişme görüntüleri nedeniyle PowerTürk'e ceza verildi.

LAİKLİĞE AYKIRI PROTOKOLDE ISRAR

Laiklik hükmüne aykırılıktan yargıya taşınan 4-6 Yaş Kuran Kursu Desteği Programı Protokolü'nün kamuya maliyetine ulaşıldı. Ocak-Haziran döneminde 43 bin 306 çocuk için Diyanet'e 24 milyon aktarıldı.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile Diyanet İşleri Başkanlığı arasında 27 Ocak'ta, "4-6 Yaş Kuran Kursu Desteği Programı Protokolü" imzalandı. Protokolün 3294 Sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu kapsamında imzalandığı belirtildi. Protokol ile "Ekonomik bakımdan dezavantajlı ailelerin" çocuklarını 4-6 Yaş Kuran kurslarına kayıt ettirmeleri halinde kayıt ücretinin bakanlık bütçesinden karşılanması öngörüldü.

Bakanlık ile Diyanet arasında imzalanan protokol, "Anayasa'ya aykırılık teşkil ettiği" iddiasıyla yargıya taşındı. Önce Çocuklar ve Kadınlar Derneği'nin protokolün yürütmesinin durdurulmasına amacıyla yargıya yaptığı başvurunun gerekçesinde, "Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın tüm idari işlem ve faaliyetleri devlet işi olup, Anayasa'ya göre din duygularının devlet işlerine karıştırılmayacağı ve devletin demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olduğu hüküm altına alınmıştır. Bu doğrultuda dava konusu idari işlem Anayasa'nın temel, değiştirilemez hükümlerine de aykırıdır" denildi. Derneğin suç duyurusuna yönelik açıklamasında ise "Emekçi halkın alın teriyle birikenlerin Diyanet'e aktarılmasına daha fazla izin vermeyeceğiz" ifadesi kullanıldı.

Bakanlıktan Diyanet'e

Tüm itirazlara ve devam eden yargı sürecine karşın Diyanet İşleri Başkanlığı ile Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı protokolü işletmeye devam etti. Protokol kapsamında bakanlığın kasasından çıkan para, "Sosyal Yardım Verileri" adı altında paylaşıldı. Verilere göre, 2023 yılının Ocak-Haziran döneminde protokolden 43 bin 306 çocuk yararlandırıldı. Diyanet'in 4-6 yaş Kuran kurslarına gönderilen çocuklar için bakanlığın bütçesinden Diyanet İşleri Başkanlığı'na toplam 24 milyon 779 bin 550 TL aktarıldı. Bakanlığın çocuk başına aktardığı para ise 572 TL oldu.

Diyaret'in 4-6 yaş Kuran kursları için 2023'ün ilk yarısında çocuk başına 572 TL ödeme yapan Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın, "Anaokulu Destek Programı" için 2022 yılında çocuk başına yaptığı ödeme ise 489 TL'de kaldı.

Yüz Binlerce Öğrenci

Diyaret'in büyük yatırım yaptığı 4-6 yaş grubu Kuran kurslarına gönderilen çocuk sayısı her yıl katlanarak artıyor. 2017 yılında 87 bin 790 olan öğrenci sayısı yıllara göre şöyle sıralanıyor:

2018	131 bin 26
2019	170 bin 513
2020	181 bin 808
2021	105 bin 369
2022	168 bin 439

SINAVLAR GELİR KAPISI

Milyonlarca genç için kritik önemdeki merkezi sınavlara şaibe düşmesini engelleyemeyen ÖSYM, 2023'ün Ocak-Haziran döneminde büyük bölümü sınav ücretlerinden kaynaklı toplam 1,2 milyar TL gelir elde etti. Başkanlığın verilerine göre, Türkiye'deki her 100 kişiden 10'u 2023'ün ilk yarısında en az bir merkezi sınava girdi.

ÖSYM'nin 2023 yılının Ocak-Haziran dönemine yönelik mali tabloları, "Türkiye sınav ülkesi oldu" eleştirilerinin haklılığını da ortaya koydu. Milyonlarca yurttaşın kamuya memur olarak atanmak, milyonlarca öğrencinin ise üniversiteye yerleşmek amacıyla girdiği merkezi sınavlardan toplanan para dudak uçuklattı. Başkanlığın merkezi sınavlara başvuran yurttaşlardan topladığı başvuru ücreti, 2023'ün henüz ilk yarısında 2022 yılında toplanan parayı yakaladı.

Milyonlarca insanın geleceği açısından kritik önem taşıyan hemen her merkezi sınavda şaibe iddialarıyla gündeme gelen ÖSYM'nin 2023'ün ilk yarısına yönelik mali verileri paylaşıldı. Kurumun, merkezi sınav başvuru ücretlerinden oluşan Ocak-Haziran 2023 dönemi gelirinin 1 milyar TL'yi aştığı belirlendi.

Her 10 Kişiden 1'i Sınava

ÖSYM, 2023 yılının ilk yarısında toplam 7 milyon 793 bin 596 yurttaşın merkezi sınavlara girdiğini açıkladı. Sınava giren kişi sayısı, Türkiye nüfusunun yüzde 9'unu oluştururken en fazla adayın olduğu sınavın 3 milyon 527 bin 464 katılımcı ile YKS'nin birinci oturumu olduğu bildirildi.

Dudak Uçuklatan Gelir

Başkanlığın 2023'ün ilk altı ayında gerçekleştirilen sınavlardan topladığı başvuru ücreti 1 milyar 257 milyon 26 bin 610 TL olarak hesaplandı. Başkanlık, Ocak-Haziran döneminde 326 milyon TL'lik de Hazine yardımı aldı. Bütçesinin tamamına yakını sınav gelirlerinden oluşan başkanlığın giderleri ise 864 milyon 610 bin TL oldu.

ÖSYM, Ocak-Haziran dönemindeki toplam gelirinin aylara göre dağılımını da paylaştı. Ocak ve şubat aylarında sırasıyla 60,8 milyon TL ve 98,1 milyon TL gelir elde eden başkanlığı, mart-mayıs dönemi harcamaları şöyle kaydetti:

- **Mart:** 458,6 milyon TL
- **Nisan:** 37,3 milyon TL
- **Mayıs:** 527 milyon TL
- **Haziran:** 74,9 milyon TL

Gelirlerde Büyük Artış

Başkanlığın gelirlerinde yıllar itibarıyla yaşanan değişimi de dikkati çekti. 2023'ün henüz ilk yarısında elde ettiği gelir ile 2021 yılı toplam gelirini geride bırakan, 2022 yılına toplam gelirini ise yakalayan ÖSYM'nin gelirleri yıllara göre şöyle sıralandı:

- **2018:** 528 milyon 32 bin TL
- **2019:** 546 milyon 25 bin TL
- **2020:** 860 milyon 512 bin TL
- **2021:** 767 milyon 630 bin TL
- **2022:** 1 milyar 490 milyon 314 bin TL
- **2023 (Ocak-Haziran):** 1 milyar 257 milyon 26 bin TL

LGS YERLEŞTİRME SONUÇLARI TAM BİR DRAM

4 Haziran 2023 tarihinde gerçekleştirilen Liselere Geçiş Sistemi kapsamındaki yerleştirme sonuçları açıklandı. Bakanlık bu sonuçları sınavla öğrenci alan okullar ve yerel yerleştirme için tercih yapan 1 milyon 14 bin 675 öğrencinin yüzde 95'i tercihlerine yerleşti"1 biçiminde açıkladı. Bu ifadeler Milli Eğitim Bakanlığına yakışmayan bir açıklama. Eğitimden sorumlu bakanlığın, kendi iş ve işlemleriyle ilgili açıklama yaparken insan zekâsını küçümseyici açıklamalardan kaçınması gerekir.

LGS, sınavla öğrenci alan okullar için yapılıyor. Bakanlık olarak sizin yapmanız gereken açıklama, şu kadar okulumuz sınavla öğrenci alıyor. Yapacağınız açıklama "Bu okullar için sınava giren ve tercihinde bu okullar yer alan şu kadar öğrenciden, şu kadarı, istedikleri okula yerleşmiştir" biçiminde olmalıdır.

Aynı açıklamadan öğreniyoruz ki "Sınavla öğrenci alan okullar için açılan 204 bin 812 kontenjanın 200 bin 310'u" yerleşebilmiş. Yerleşenlerin sayısını sınava giren öğrenci sayısından çıkardığımızda demek ki 814 bin öğrenci, nitelikli okul olarak tanımlanan sınavla öğrenci alan okullara girememiş.

Önce bu gerçek ifade edilmeli. Çünkü lise eğitimi zorunlu eğitim, eninde sonunda bu öğrenciler bir lisede eğitimlerine devam edecekler.

Ortaöğretime Geçiş Tercih Ve Yerleştirme Kılavuzu 20232'de belirtildiği gibi sınavla öğrenci alan Fen Liseleri, sosyal bilimler liseleri ve diğer liseler, tercih ve puan üstünlüğüne göre öğrenci almakta. Diğer öğrenciler ise yerel yerleştirmeye tabidirler. Yerel yerleştirme ise "okulların türü, kontenjanı ve buldukları yere göre oluşturulan ortaöğretim kayıt alanı ile öğrencilerin ikamet adresleri, okul başarı puanları ve devam-devamsızlık gibi kriterler göz önünde bulundurularak" yapılmaktadır Yerel yerleştirme ile öğrenci alan okullara yerleştirme işlemi, il ve ilçe millî eğitim müdürlüklerince belirlenen kontenjanlara göre yapılmakta ve işlemler okulun bağlı bulunduğu Genel Müdürlük ile il/ilçe millî eğitim müdürlüklerinin sorumluluğunda yürütülmektedir. Lale Karabıyık CHP İşveren Örgütleri ve Eğitim Politikalarından Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı

Bakanlığın açıklamasında yer verildiği gibi LGS yerleşme sınava giren öğrencilerin beşte biri için istediği okulda okuma imkânı söz konusudur. Bu sınava giren öğrencilerin %80'ni için ise zorunlu yerleştirme söz konusudur.

Bakanlığın mercek altına yatırılması gereken bir başka uygulaması ise yerel yerleştirmede gerçekleşiyor. Eğer öğrenci yerel yerleştirmede ilk tercihine yerleşmişse bir sorun yok. Ama yerleşmemiş ise yerleştirmeye esas nakil tercihlerinde ilk 2 okulu kayıt alanından seçmek suretiyle en fazla 3 okul tercihinde bulunabilecek. Yapılan tercihlerde aynı okul türünden en fazla 2 okul seçilebilecek.

Üç tercih yapacaksınız eğer üçüncü okul türü farklı olmak zorunda. Bu zorunluluk öğrenciye bulunduğu yerde 3 genel lise var ise 3. Lise genel lise olamaz demektir. Bu ancak İmam-Hatip ya da Meslek Lisesi yazmak zorundasınız demektir.

Bu kayıt döneminde İmam-Hatip liselerine, meslek liselerine tercih sayısını yüksek tutmak için bulunmuş ucuz bir numaradır. Bu uygulama ayrıca İmam-Hatip ve Meslek Liselerinin saygınlığını düşüren bir özellik de göstermektedir.

Başlangıçta yerel yerleştirmeye tabi İmam-Hatip Liseleri ve diğer meslek liseleri için verilen kayıt rakamları ile okullarda devam eden öğrenci sayıları arasındaki fark bu ucuz numaranın pek de işe yaramadığını göstermektedir.

Oysa yapılması gereken açıktır: Öğrencileri istemedikleri okul türüne zorlamamak gerekir.

Dünyada, 15 yaşındaki 32 milyon öğrenciyi temsilen 500 bin öğrenciyle yapılan PISA 2018'deki 'mutluluk' ve 'okul aidiyeti' anketini hatırlamak gerekir. Bu ankette Türkiye'de 186 okuldan 6 bin 890 öğrenciye "Kendini okula ait hissediyor musun?" diye sorulmuştu ve Anadolu liselerinin yüzde 27.5'i, mesleklerin yüzde 29.1'i, Fen liselerinin yüzde 28.8'i ve İmam Hatip liselerinin yüzde 54'ü "hayır" cevabını vermişti.

ÖZEL ÖĞRETİM KURUMLARI YÖNETMELİĞİNDE DEĞİŞİKLİK

Milli Eğitim Bakanlığı Özel Öğretim Kurumları Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik bugün Resmi Gazete'de yayımlandı. Yönetmelikte şu değişiklikler yapıldı;

Dershanelerin önü açıldı...

Özel okullara çeşitli ayrıcalıklar tanındı...

1. İl millî eğitim müdürlükleri üzerinden özel okullarla belediyelerin protokol imzalanmasının önü açıldı. İmzalanacak protokole örgün eğitim programlarına destek amaçlı ücretsiz kurs açılacak. Özel okulların yükü belediyelere devredilmiş olacak.

2. Genel hayatı etkileyen salgın hastalık, doğal afet, elverişsiz hava koşulları gibi durumlarda özel okullardaki eğitim, öğretim, yönetim ve işleyişe ilişkin usul, esas ve kriterler ile kontenjan düzenlemeleri Bakanlıkça ayrıca belirlenebilecek.

3. Ayrıca yapılan yönetmelik değişikliği ile özel okulların tamamında tam gün eğitim öğretim zorunlu hale getirildi. Devlet okullarında tam gün eğitim öğretimi yapamayan MEB, özel okullara tam gün eğitim-öğretim zorunluluğu getirdi.

4. Özel öğretim kurslarının öğretim programlarının Genel Müdürlükçe onaylanmadıkça kurumlar tarafından değiştirilemeyeceğini belirten ibare yürürlükten kaldırıldı. MEB Özel öğretim kurslarının programını denetleme ve onaylama yetkisinden vaz geçti. Ülkemizde eğitim-öğretim devletin denetim ve gözetiminde yapılır. Bu ifadenin yönetmelikten kaldırılması Anayasa'ya ve Öğretim Birliği Kanununa aykırıdır.

5. Bir başka önemli değişiklik ise özel okullar ilkokulların üçüncü sınıfından itibaren tüm derslere alan öğretmenleri görevlendirilebilecek. Devlet ilkokullarında tüm derslerin sınıf öğretmenleri tarafından verilmesi esastır. Devlet ilkokullarında sadece İngilizce ve Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi derslerine alan öğretmenleri girebilmektedir.

6. Lise ve dengi okul öğrencileri hafta içi günleri okul saatleri dışında ve/veya hafta sonu sadece Cumartesi günleri özel öğretim kurslarına devam edebilirken bu sınırlama kaldırıldı. Pazar günlerinde ise özel öğretim kurslarının sınavlara hazırlık eğitimi verebilmelerinin önü açıldı. Başka bir ifade ile dershane şeklinde çalışmalarının önü açıldı.

7. Özel okulların, kayıt ve nakil işlemlerinde zekâ testi ve benzeri uygulamaları yapmaları yasaklandı.

8. Özel okulların ücretlerine yapılan zamlarla ilgili kamuoyunda özellikle ara sınıfların ücretlerinin tespitinde ciddi bir karmaşa hakimdi. Bakanlık yaptığı yönetmelik değişikliği ile ara sınıfların bir önceki yılki ücretine, eğitime devam eden öğrencilerin ise öğrenci kayıt sözleşmesindeki ücretine, bir önceki yılın ortalama Yurt içi ÜFE+bir önceki yılın ortalama TÜFE/2]+5 oranından fazla artış yapılamayacağını ifade etti.

9. Bunun yanı sıra; 2014 yılında kapatılan dershanelerin yerine açılan özel öğretim kursları bir bilim grubunda öğretim yapmaktaydı. Ve bakanlık yönetmelik ile sekiz ayrı bilim grubu oluşturmuştu. Yapılan değişiklik ile sekiz bilim grubu birleştirildi ve iki bilim grubuna ayrıldı. Başka bir ifade ile özel öğretim kurslarının rahat bir şekilde dershane modeli şeklinde çalışabilmelerinin önü açıldı.

Genel olarak yönetmelik değişikliği özel öğretim kurslarının dershane gibi çalışmasının önünü açmıştır. Özel okullarla belediyelerin ortaklaşa ücretsiz kurs açmasına imkan getirildi. Böylece belediyelerin eğitim-öğretim faaliyetlerine daha fazla dahil olmaları sağlanmış olacak. Ayrıca MEB kendi okullarının bir kısmında uygulamadığı/uygulayamadığı tam gün eğitimi özel okullara zorunlu kıldı. Başka bir ifade ile devlet kendi okullarındaki öğrencilerinin üvey evlat olduğunu kabul etmiş oldu. Bunun yanı sıra özel okullara özel ilkokulların ikinci sınıfından sonra tüm derslere alan öğretmenleri girebilecek. Özel okullara bu ayrıcalık tanınırken MEB kendi ilkokullarında sadece İngilizce ve Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmenlerinin derse girmesine izin veriyor. Alan bilgisi gerektiren derslere branş öğretmenlerinin girmesi, tam gün eğitim eğitimciler tarafından savunulmaktaydı. Bu düzenlemeyi sadece özel okullarla sınırlı tutması MEB'in gerçek niyetinin kamusal eğitimden uzaklaşmak olduğunu ortaya çıkardı.

Ayrıca 2014 yılında Fetullahçı Terör Örgütü'nün eğitim öğretim sistemi içerisindeki örgütlenmesinden dolayı kapatılan dershaneler bu değişiklikler ile yeniden hayatımıza girmiş oldu. Tüm bu değişiklikler velilerin özel okullara daha fazla ilgi göstermesine neden olacaktır. Devlet okullarındaki eğitimin niteliği daha da düşecektir. Maddi durumu iyi olan aileler kendi ideolojilerine uygun gördükleri okullardan düşüncelerine ve yaşam tarzlarına uygun gördükleri "nitelikli" eğitim hizmetini satın almış olacaklar. Yusuf TEKİN yine farkını ortaya koydu. Karma eğitime karşı olan Millî Eğitim Bakanı özel okulluktan yana da tavrını koymuş oldu.

ŞAİBELİ İSİMLER EĞİTİMİN BAŞINDA

Son 1 ayda Millî Eğitim il ve ilçe müdürlüklerine yolsuzluk ve Ensar Vakfı gibi skandallara karışan isimler atandı. Eğitim Sen, "Kamu vicdanını acıtan soruşturmaları ile bilinen kişilerin yükseltilmesi kabul edilemez" dedi.

Son 1 ayda Millî Eğitim müdürlüklerine atanan isimler dikkat çekti. Yolsuzluk ve Ensar Vakfı gibi skandallara karışan isimler adeta ödüllendirilirdesine Ankara, Urfa ve Diyarbakır'daki müdürlüklere atandı. Eğitim Sen Genel Başkanı Nejla Kurul, KHK'lerle hukuksuz biçimde ihraç edilen kişileri hatırlatarak, "Görülüyor ki keyfilik, hukuksuzluk devam ediyor" yorumu yaptı.

Mardin Büyükşehir Belediyesi'nin önceki kayyumu Mustafa Yaman'ın "kara kutusu" olarak bilinen, onlarca usulsüz işlem ve zimmet suçlamaları ile hakkında dava açılan isimlerden biri olan eski Özel Kalem Müdürü Cengiz Ergül'ün, Ankara'da Yenimahalle İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü'nde şube müdürü olarak görevlendirildiği ortaya çıktı. Söz konusu davada 14 kişi "Dolandırıcılık", "Zimmet" ve "Zimmete yardım" suçundan yargılandı.

Ensar Vakfı Skandalı

Karaman'da 2016 yılında 45 erkek çocuğun cinsel istismara maruz bırakılmasıyla ilgili açılan Ensar Vakfı Davası'nda hakkında soruşturma açılan 3 yöneticiden biri olan Asım Sultanoğlu, atandığı Urfa İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nde göreve başladı. Sultanoğlu'nun, atanması başta Urfa milletvekilleri olmak üzere birçok kesimin tepkisine neden olmuştu. Sultanoğlu, bu olayın ardından önce Bursa İl Millî Eğitim Müdürü olarak atandı. 2021 yılında Antalya'ya atanması tepkiler ile engellenen Sultanoğlu, sonra da Millî Eğitim Bakanlığı'nda müşavirliğe terfi ettirildi.

Yolsuzluktan İadeye

Diyarbakır'da 2020 yılında "yolsuzluk" soruşturması kapsamında görevinden alınan Bağlar İlçe Millî Eğitim Müdürü Fikret Elaltuntaş, mahkeme kararıyla görevine iade edildi. Taşınmalı eğitimde 2 milyon 317 bin 762 lira kamuyu zarara uğrattığı müfettiş raporlarıyla tespit edilen Elaltuntaş, görevden alındıktan sonra mahkemeye başvurdu. Mahkeme, Elaltuntaş'ın görevi iadesine karar verdi.

Keyfi Ve Hukuksuz

Eğitim Sen Genel Başkanı Nejla Kurul, bu atamaların kamuda ciddi bir sorun olduğunu ortaya koyduğunu belirterek, "Bu atamalar bir yandan bırakın liyakati, özellikle yolsuz memurların üst yönetimin emirlerini sorgulamaksızın uyguladıkları için seçildiğini, diğer yandan yolsuzluk etkilerinin kamu yönetiminin üst düzeylerine ulaştığını düşündürüyor. Yoksa bir milyona yakın öğretmen dururken bu kişiler neden seçilsin ki? KHK'lerle sendikal etkinliklerinden dolayı haksız hukuksuz biçimde ihraç edilen kişilerin bir soruşturması bile olsa göreve başlatılmadığı hatırlandığında çelişki açıkça ortaya çıkıyor. İktidarın böylesi kamu vicdanını acıtan soruşturmaları ile bilinen kişilerin yükseltilmesini kabul edemez. Görülüyor ki keyfilik, hukuksuzluk devam ediyor" ifadelerini kullandı.

UYUŞTURUCU BATAĞI DERİN, İKTİDAR SEYİRCİ

"ALO 191 Uyuşturucu ile Mücadele Danışma ve Destek Hattı" 2023'ün henüz ilk yarısında 41 bin 529 başvuru aldı. Başvurular, ülkedeki bağımlılık oranının korkunç boyutlarda arttığını ve iktidarın eylemsizliğini ortaya koydu.

CHP Milletvekili Dr. Murat Emir, Türkiye'deki uyuşturucu kullanımının korkunç boyutlarda arttığını gözler önüne seren verileri açıkladı. Uyuşturucu ile Mücadele Danışma Hattı ALO 191'e her yıl ortalama 60 bin başvuru yapıldığını anımsatan Emir, 2023'ün henüz ilk yarısında bu sayının yakalandığını belirtti.

Gençlerin uyuşturucu batağına düşmesine AKP iktidarının seyirci kaldığını savunan Emir, şu verileri paylaştı: "Uyuşturucu ile yeterince mücadele edilememesi sonucu ALO 191'e yapılan başvuruda patlama yaşandığını tespit ettik. Sağlık Bakanlığının raporlarına göre 2015'ten 2021 sonuna kadar ALO 191'e 358 bin 627 çağrı yapıldı. 2022'de ise sisteme internet başvuruları da dahil edildi. Böylelikle uyuşturucu ve alkol bağımlılığı için

yardım isteyen kişi sayısı 2015-2022 döneminde 1 milyon 88 bin 741'e ulaştı. Bir başka deyişle, yıllık ortalama 60 bin çağrı alan ALO 191, 2023 yılının yalnızca altı ayında ise 41 bin 529 başvuru ile yıllık ortalamaya yaklaştı. Biliyoruz ki bu tablo karşısında iktidar, maalesef seyirci kalmayı sürdürecektir."

Gerçeğin Üzeri Örtülüyor

Sağlık Bakanlığı'nın, 2023'ün ilk yarısında bağımlılığı konusunda yardım isteyen kişilerin internet başvurularına yönelik istatistikleri kamuoyundan kaçırdığını iddia eden CHP'li Emir, verilere yönelik şu değerlendirmelerde bulundu: "AKP iktidarında çok sık karşılaştığımız bir durum bu. Veri kaçırmak, gerçeğin üzerini örtmek yokmuş gibi davranılıyor. Oysa bizim bu korkunç tabloyu görmek için resmi verilere ihtiyacımız yok. Türkiye'nin sosyoekonomik olarak kötü durumdaki mahallelerinde uyuşturucu satıcıları cirit atıyor. Şimdilerde AKP Milletvekili olan Süleyman Soylu uyuşturucu satıcılarına yönelik, 'Gördüğünüz yerde bacaklarını kırın' tavsiyesi vermişti. AKP döneminde devlet ciddiyeti de ayaklar altına alındı. Şov yapmayı bırakın, gençlerimizi bu bataktan kurtarma için etkin bir mücadele başlatın."

Narkotik Suçlar Artıyor

Cezaevlerindeki her beş hükümlüden birinin uyuşturucu ile ilgili suçlardan hüküm giyenlerden oluştuğu belirtiliyor. 2022 yılında uyuşturucu madde kullanmak veya satmak suçlarından güvenlik birimlerine getirilen çocuk sayısının ise 27 bin 78 olduğu ifade ediliyor.

DEPREMZEDE SAĞLIKÇILAR İŞTEN ATILDI

Maraş merkezli depremlerde 22 sağlık emekçisinin hayatını kaybettiği Özel Defne Hastanesi'nde çalışan sağlık emekçileri tazminatsız bir şekilde işten çıkarıldı. Yaklaşık 600 sağlık emekçisi haklarını istiyor.

Depremlerde 22 sağlık emekçisinin hayatını kaybettiği ve yoğun bakımdaki hastaların ölümü terk edildiği iddiasıyla gündeme gelen Hatay Özel Defne Hastanesi'nin hisselerinin yüzde 75'inin MMT Amerikan Hastaneleri Grubu'na devredildi. Devir işleminin ardından yaklaşık 600 çalışanın tazminatsız şekilde işten çıkarıldığı ifade edildi.

İşten çıkarılan hastane çalışanları adına konuşan sağlık emekçisi Ali Canım, "Bugüne dek büyük sabır, metanet, umut ve bağlılık duygusuyla alacaklarının ödenmesini bekleyen Defne Hastanesi emekçileri ve emekçilerin yetim kalan çocuklarına aradan geçen yıkım, kayıp, acı, açlık susuzluk ve yokluk dolu 6 aylık süre boyunca Özel Defne Hastanesi ve yüzde 75 hisseyi devralmış MMT Amerikan Hastaneler Grubu tarafından maalesef herhangi bir ödeme yapılmamıştır" dedi.

Canım, "Özel Defne Hastanesi ve büyük ortağı MMT Amerikan Hastaneler Grubu çalışanların bazı yasal haklarını vermeyeceğini, hak ettikleri alacaklarından kesinti yaparak ve ileri vadeli çeklerle ödeneceğini söylemiştir. Bundan daha üzüntü verici ve insanlık dışı olan teklif ettikleri tırpanlanmış miktarı kabul etmeyen biz depremedelere 'İsteyen mahkemeye başvurabilir' diyerek, ölümü gösterip sıtmaya razı etmek istemeleridir. Özel Defne Hastanesi ve MMT Amerikan Hastaneler Grubu'ndan alacaklarımızın derhal ve bir defa da ödemesini talep ediyoruz" diye konuştu.

600 Sağlıkçı Mağdur

Konu hakkında açıklama yapan Hatay Tabip Odası Başkanı Dr. Servar Yılmaz, şunları dile getirdi: "Özel Defne Hastanesi'nde çalışan sağlık emekçilerinin kasım, aralık ve ocak ayı maaşları ödenmemiş. Şubat ayında deprem olduktan sonra depremden bugüne kadar da herhangi bir ödeme alamamışlar. Gelinek noktada sağlık emekçileri hem kasım ayından beri maaş almadı hem de işten çıkarıldıktan sonra kendilerine herhangi bir tazminat ödemesi yapılmadı. Hastanenin yüzde 75 hissesini devir alan şirket genel kurul yapılmasını bekliyor. Genel kurul yapıp devir işlemlerini tamamladıktan sonra ödeme yapmayı taahhüt ediyor. Ancak şu anda yaklaşık 600 çalışanın ciddi bir mağduriyeti var. Biz sağlık emekçilerinin ve hekimlerin yanındayız. İki tarafta kabul ederse arabuluculuk yapmaya hazırız. Yeter ki yaşanan bu mağduriyet bir an önce son bulsun."

SAĞLAM ASM SAYISI YÜZDE 10'U GEÇMEZ

Ülkedeki 7 bin 500 kadar Aile Sağlığı Merkezi binasının deprem dayanıklılığı tartışmalı. Apartman altlarında, dükkanlarda hizmet veren ASM'lerin çoğunun depreme dayanıklı olmadığı belirtiliyor. Olası depremde ASM'lerin yüzde 10 kadarının ayakta kalabileceğini belirten aile hekimleri "Tahliye kararı verilince yeni bina bulmakta zorlanıyoruz. Bazı yerlerde ise çürük binalara sağlam deniyor" dedi.

Dr. Emrah Kırımlı, kolonları ve demirleri çıkmasına karşın sağlam raporu verilen ASM'lere dikkat çekerek "İstanbul'da yüzlerce böyle bina var" diyor.

Türkiye'de yaklaşık 27 bin aile hekimi, 7 bin 500 kadar da Aile Sağlığı Merkezi (ASM) binası bulunuyor. Apartman altı konut, cami ve dükkânlarda hizmet veren ASM binalarının birçoğu depreme dayanıklı değil. "Çürük raporu" verilenlerin tahliyesinin istendiği ancak yeni yer bulmanın zor olduğunu belirten aile hekimleri, kiralara 50-60 bin liraya kadar yükseldiğini söylüyor. Bazı ASM binalarına ise çürük olmasına karşın 'sağlam raporu' verildiğini öne süren hekimler "Olası bir depremde sağlam kalan ASM'lerin sayısı yüzde 10'u geçmez. Bunu 11 ili etkileyen son depremlerde de gördük" diyor.

Yıkıma yol açan depremden alınan derslerden biri sağlık kurumlarının ayakta kalması ve ulaşılabilir olması. İstanbul gibi metropolde ASM binalarının yüzde 32'si 1999 depremi öncesinde inşa edilmiş. Yüzde 89'unun ise depreme dayanıklılık testi olmadığı belirtiliyor. İzmir'in Balçova İlçesi, Eğitim Mahallesi'nde bulunan ve belediyeye ait olan 2 Nolu Aile Sağlığı Merkezi de tahliye kararı alınan ASM'lerden yalnızca biri. 'Depreme dayanıksız' raporu verilen binanın boşaltılması süreci de başladı.

Çürüğe Sağlam Raporu

ASM'nin taşınmasıyla ilgili iş yükü ve stresini aile hekiminin yaşadığını belirten İzmir Aile Hekimleri Derneği Başkanı Dr. Muhteber Çolak "Yeni binanın kirası 55 bin TL. Tadilatı için de 500-600 bin lira masraf çıkacak. Bunun altından nasıl çıkacağız bilmiyorum" dedi. Bütün ASM binalarının deprem testinin yapılmasının önemine dikkat çeken Çolak, özetle şunları kaydetti: "Bizim binaya çürük raporu verilince yeni yer bulmakta zorlandık. Bir dükkân kiraladık ama tadilat yapılması gerek. İzmir'de bizim gibi sorun yaşayan aile hekimleri oldu. Önümüzdeki süreçte yine benzer sorunlar olacak. Karabağlar'da kamuya ait bir ASM'ye de tahliye kararı verildi ve boşaltılmayı bekliyor. Kira bulmak şu an çok zor. Kiralar fırladı. Aslında bütün kurumların, bütün binaların depreme dayanıklı olması gerek. Ama bunu kamu yapmalı. Sorun sağlık sistemine bakıştan başlıyor. Bu hizmetin kamu aracılığıyla kamu binalarında verilmesi gerek." Çolak, ASM'lerin pek çoğunun apartman altı ya da dükkânlarda hizmet verdiğini de kaydetti.

Kaynak Var

Türk Tabipleri Birliği (TTB) Aile Hekimliği Kolu Başkanı Dr. Emrah Kırımlı ise İstanbul'da bin tane ASM binası olduğunu anımsatarak "300'ü 99 Marmara depremi öncesi yapıldığı için güvensiz. 32 tanesi boşaltıldı" dedi. Çürük olan binalara da sağlam raporu verildiğini söyleyen Kırımlı "Bunlar da kamuya ait binalar. Ataşehir'de bir bina vardı mesela. ASM'nin demirleri erimiş, gözle görülüyor ancak ona da sağlam raporu verilmiş. Taşınacağı yer de çürüktü, kolonları patlamıştı. Çünkü denetimler yapılmıyor. Böyle başka örnekler de ne yazık ki var" dedi. Kırımlı, şöyle devam etti: "Sağlık Bakanlığı'nın ASM binası olarak yaptığı yapı az. Belediyenin yaptığı, bağışlarla yapılan binalar da bakanlığın sayılıyor. Binaların yenilenmesi için de kurumlar topu birbirine atıyor. Apartman

altlarında ASM binaları var. Apartmana girip deprem güvenlik testi yapamıyorsunuz. İzmir’de, Bursa’da oldu, aile hekimlerine ‘binayı boşaltın’ dediler. Aile hekimlerine ‘çıkın’ deniyor. ‘Nereye çıkacağız?’ denince ‘Bir yer bulursunuz kendinize’ deniyor. ASM binalarını kamu yapmalı, bu devletin görevi. İstanbul Havalimanı inşaatının ihalesini alan Kalyon ve Cengiz’in kamuya ödenemesi gereken kira borcu olan 1 milyar 195 bin ertelenmiş. Bu paranın sadece 195 milyonluk kısmıyla, toplamda 5 bin hekimin çalışabileceği, bin 200 ASM binası yapılabilir. Kaynak yok değil kaynak bize yok. Yakın zamanda bir deprem yaşadık, oradaki ASM’lerin çoğu yıkıldı, aynı olacak. Sağlık kurumu depremde çalışmak zorunda ve yıkılmamaları önemli. O durumda olacak ASM oranı yüzde 10’u ne yazık ki geçmez. Bunu gördük ve yaşadık. 11 ilde etkili olan depremde binin üzerinde ASM’den yüzde 10 kadarı ayakta kaldı.”

TTB: Birinci Basamak Sağlık Hizmetleri Yapılandırılmalı

Türk Tabipleri Birliği (TTB), 6 Şubat 2023’de meydana gelen Maraş merkezli depremlerle ilgili "Altıncı ay deprem raporu: Olağandışı durumlara dayanıksız birinci basamak sağlık hizmetleri" dün düzenlenen toplantı ile açıklandı. Raporda, deprem bölgesinde yıkılan aile sağlığı merkezlerinin yapımı için hiçbir çalışma başlatılmadığına dikkat çekildi. TTB Halk Sağlığı Kolu üyesi Dr. Mehmet Zencir, neoliberal politikaların sağlık sisteminde, özellikle de birinci basamak sağlık hizmetlerinde yarattığı çöküşün açıkça görüldüğünü belirterek, aile sağlığı merkezlerinin ya yıkıldığını ya da çok kötü fiziksel koşullarda olduğunu, hemşire-ebe yetersizliğinden teçhizat eksiklerine kadar bir dizi sorunla baş başa bırakıldığını kaydetti. "Oysa afetlerde birinci basamak sağlık hizmetlerine çok büyük iş düşüyor. Polikliniğe sıkışan değil, sahaya çıkarak çalışma yürüten bir sisteme ihtiyaç var" dedi.

AFAD "KABAHAHİN" FARKINDA: 1 MİLYONDAN FAZLA DAVA BEKLİYORLAR

AKP'nin "Yaptım, oldu" anlayışı ile kural tanımadan hareket etme anlayışı bu kez de AFAD'ın istatistikleri ile somutlaştı. İdare, Maraş merkezli depremler nedeniyle aleyhine 1 milyondan fazla dava açılacağını öngördü.

Maraş merkezli 6 Şubat'ta yaşanan ve 11 kentte etkili olan depremlerin ardından eleştirilerin odağına yerleşen AFAD, 2023'ün ilk yarısına yönelik mali verilerini açıkladı. İdarenin mali raporu, 6 Şubat depremlerinin yarattığı büyük yıkıma ve arama kurtarma faaliyetlerinde yaşanan zafiyete ayna tuttu.

AFAD, "Afetlere Yönelik Risk Azaltma ve Hazırlık" için 2023 yılı bütçesinden toplam 733 milyon 884 bin TL ödenek ayırdı. Afet riskini azaltma ve afetlere hazırlık için ayrılan bütçeden ocak ayında yalnızca 13 milyon 919 bin TL harcandı. Ocak 2023'te harcanan para, 2022 yılının ocak ayında harcanan 79 milyon 422 bin TL'nin dahi çok gerisinde kaldı.

Harcama Depremden Sonra

6 Şubat'ta yaşanan depremlerin ardından arama kurtarma faaliyetlerinde gösterilen zafiyet nedeniyle eleştirilen kurum, afet riskinin azaltılması ve olası afetlere hazırlık için kritik önemdeki bütçeye ancak şubat ayından sonra dokundu. 2023 için 733,8 milyon TL bütçe ayrılan, "Afetlere Yönelik Risk Azaltma ve Hazırlık" kaleminden yapılan toplam harcama, haziran ayı sonunda 432,8 milyon TL'ye ulaştı. 2023'ün ilk yarısındaki harcamanın, yıllık bütçenin yüzde 59'unu oluşturduğu bildirildi.

AFAD'ın, "Kuruma açılacak davalara" yönelik öngörülerini de dikkati çekti. 6 Şubat depremlerinin ardından tartışılan kurum, "AFAD'ın hasım mevkiinde olması muhtemel" 1 milyondan fazla dava açılacağını öngörülüğünü belirtti.

Kahramanmaraş merkezli depremlerin AFAD'a mali yükü de mali raporlarla ortaya konuldu. 2023 yılı toplam bütçesi 8 milyar 75 milyon TL olan kurumun, yılın henüz ilk yarısında 66 milyar 282 milyon TL harcadığı öğrenildi. AFAD'ın Ocak-Haziran 2023 dönemi harcamasının, 2023 yılı için ayrılan toplam ödeneği yüzde 820 aştığı ifade edildi.

AKBELEN

AKP hükümeti son dönemde Türkiye'nin doğasına ve yaşam alanlarına yönelik saldırısını şiddetlendirmiştir. Muğla'nın Milas ilçesinin sınırları içinde yer alan Akbelen Mevkiinde bulunan orman alanında Tarım ve Orman Bakanlığının onayıyla 740 dönümlük bir alanda IC İÇTAŞ Enerji – LİMAK Enerji ortaklığına linyit madeni işletmesi açılması için verilmiş olan izin parçası olarak bir doğa katliamı başlatılmıştır.

24 Temmuz 2023'te sabaha karşı 05.30'da Akbelen'de ağaçlar kesilmeye başlamıştır. Bölgede 200'den fazla bitki türü, 100'den fazla kuş türü ve 30'dan fazla memeli türü yaşamaktadır. Uzmanlar, buradaki orman

varlığının yok edilmesinin sadece ağaçların değil, bütün bir ekosistemin kaybına yol açacağını, yeraltı ve yerüstü sularını kirleteceğini ve tüm canlılarla birlikte insan sağlığını da tehdit edeceğini ısrarla ifade etmektedir. Ayrıca bu orman alanı, bölgedeki diğer ormanlık alanları birbirine bağlayan doğal bir koridor özelliği taşımaktadır ve bu özelliği sayesinde biyolojik çeşitlilik ve yaşam alanları bakımından vazgeçilmez niteliktedir.

Akbelen'de hızla bir doğa kırımına dönüşen ağaç kesimi küresel ölçekli ve Akdeniz Çanağı merkezli her geçen gün şiddetlenen iklim krizinin derinleşmesinde bir ilave adımdır. İklim krizi; küresel, ve bölgesel en acil gündem maddeleri arasında yer alması gerekli, yakıcı bir sorundur. En somut sonuçlarından biri ise karbondioksit yoğunluğu ve sıcaklık artışıdır. Fosil yakıt kaynaklı atmosferdeki karbondioksit yoğunluğu her geçen gün artarak 410 ppm'i aşmış durumdadır. 350 ppm'den sonra küresel ısınmanın geri döndürülemeyeceği bilim insanlarıca defalarca ifade edilmesine rağmen bugüne kadar dünya ölçeğinde etki doğurucu adımlar atılmamıştır. Ülkemizde ise AKP hükümetleri bu alanda küresel ve bölgesel sorumluluk almanın ve ülkemiz için somut ve uygulanabilir hedefler oluşturmanın çok uzağındadır.

Dünyamız bu hızla ısınmaya devam ederse 1,5 °C sınırının 2035'te, 2 °C sınırının da 2065'te aşılabacağı tahmin edilmektedir. Küresel sıcaklık artışının 2°C'ye ulaşması halinde ise, Türkiye'nin de içinde yer aldığı Akdeniz Havzası'nda çok daha sıcak, çok daha kurak ve yağışlar açısından öngörülebilir olmayan bir iklim yapısının kaçınılmazlığının altı çizilmektedir. Bu olumsuz gidişi durdurabilmek ve tersine çevirebilmek için öncelikle salt rant ve çıkar odaklı mekansal politikalara karşı konulmalıdır. Ormanların, biyolojik çeşitliliğin ve eko-sistemin geri dönülemez biçimde yok edilmesine dur denilmelidir.

Akbelen'de yaşananların önemli bir sonucu da biyoçeşitlilik tahribatıyla ortaya çıkacak çok boyutlu sağlık sorunlarıdır. Bu yapılanlarda ısrar edilmesi halinde sadece sayısız yaşam, bitki örtüsü ve doğal yaşam alanları yok olmayacaktır. Hastalıklar ve salgın riski hızla artacak; yanı sıra bölgede ağaçsızlaşma oksijeni azaltarak akciğer enfeksiyonlarının da çoğalmasına neden olacaktır. İlave olarak biyoçeşitliliğin zarar görmesiyle virüslerin ve mikropların büyük ölçekli taşınması söz konusu olacaktır. Bu virüslerin ve mikropların insanlar ve çiftlik hayvanları gibi yeni barınma alanlarını enfekte edebilir duruma gelmesi yeni salgınların başlama riskini ortaya çıkaracaktır. Literatürde 'taşınma' olarak bilinen bu riskin gerçekleşmesi durumunda virüsler insanlar üzerinde gelişerek, başka insanlara da bulaşabilir hale gelecektir ve yeni hastalıkların ve hatta salgınların ortaya çıkmasıyla sonuçlanacaktır.

Yaşamın korunması ve savunulması esas olmalıdır. Acilen fosil yakıt kaynaklı enerji üretim sistemleri azaltılmalıdır. Bir takvim ve ajanda doğrultusunda iklim kriziyle mücadele ciddiyetle ele alınmalı, kısa, orta ve uzun vadeli sonuçlarını ortadan kaldırmaya yönelik bütüncül bir politika seti oluşturulmalı ve hayata geçirilmelidir.

KAZDAĞLARI'NDA CENGİZ'İN MADENİ İÇİN AĞAÇ KESİMİ

Akbelen Ormanları'ndaki ağaç kesimlerinin yanı sıra Kazdağları'nda da ağaç kesimi yapılmaktadır.

Bayramiç Orman İşletme Müdürlüğü söz konusu kesimlerin Cengiz İnşaata ait Halılağa Bakır Madeni için yapıldığına dair iddiayı reddetmekte, kesimlerin Bayramiç ilçesi Hacibekirler köyündeki DSİ'ye ait Hacibekirler 1 ve Hacibekirler 2 isimli projeleri için yapıldığını ileri sürmektedir.

Ancak, Cengiz İnşaat'a ait Halılağa Bakır Madeninde kullanılacak proses suyu Hacibekirler Köyündeki bu iki sulama göletinden temin edilecektir. Söz konusu projeler her ne kadar bölgede tarımsal amaçlı sulama için inşa edilecekmiş gibi bir algı oluşturulmak istense de, Halılağa Bakır Madeni için kullanılacaktır. Şöyle ki, başlangıçta bir gölet düzenlenmiş olmasına karşın süreç içerisinde bu göletler Halılağa Madeninin ÇED raporuyla uyumlu hale getirilmek adına 2 proje olarak planlanmaya başlanmıştır. Söz konusu göletler hakkında, ÇED Genel Müdürlüğü tarafından mevzuata aykırı olarak ÇED muafiyeti görüşleri sunulmaktadır.

Halılağa Madeniyle ilgili kapasite artışı öngören ÇED Olumlu Kararı Çanakkale 1 İdare Mahkemesi tarafından iptal edilmiş, bunun üzerine firma yargı kararındaki eksiklikleri giderdiğini ileri sürerek yeniden ÇED Olumlu kararı almıştır. Yeniden alınan ÇED Olumlu kararı da yargıya taşınmış olup, dosya kapsamında bilirkişi raporunun hazırlanması beklenilmektedir.

MİLLİ SERVETİMİZ ORMANLARI KORUMAK HEPİMİZİN GÖREVİ

CHP Genel Başkan Yardımcısı Ahmet Akın, Türkiye'de iklim değişikliğinin etkisiyle birlikte yaz aylarında orman yangınlarının artık kronikleşen bir sorun olduğuna dikkat çekerek, "Milli servetimiz ormanları korumak hepimizin görevi. Bu kapsamda başta kıyı bölgelerindeki belediyelerimiz olmak üzere kalifiye personel ve araç

sayıları artırıldı. Belediyelerimiz vatandaşlarımıza gönüllü itfaiyeci eğitimleri veriyor” değerlendirmesinde bulundu.

CHP Genel Başkan Yardımcısı Ahmet Akın; iklim değişikliğinin etkisiyle her yıl yaz mevsiminde yaşanan orman yangınlarına ilişkin CHP’li belediyelerin personel ve müdahale için gerekli araç sayısını artırmasının yanı sıra vatandaşları bilinçlendirmek için pek çok çalışma yürüttüğüne işaret etti. Yapılan çalışmalarla orman yangınlarına müdahalenin 3 ile 6 dakika içinde yapılmasının amaçlandığına dikkat çeken CHP’li Akın, başta yangın riski taşıyan kıyılarda yer alan belediyeler olmak üzere CHP’li belediyelerin gerçekleştirdiği orman yangınlarına karşı yapılan çalışmalar hakkında özetle şu bilgileri verdi:

Personel Ve Araç Sayısı Artırıldı

CHP’li belediyeler bünyesinde yaz aylarında kalifiye personel sayısı ve buna paralel olarak yangına müdahale etmek amacıyla ağır iş makinesi ve araç sayısı artırılmaktadır. CHP’li belediyelerin yetki alanlarında özellikle yaz aylarında mobil istasyonlar kurularak olası bir yangına hemen müdahale edilmesi amaçlanırken, yangın söndürme hidrantlarının sayısı da artırılmıştır.

Yaz Aylarında Denetimler Sıklaştırılıyor

Ormanlık alanlara yakın bölgelerde yer alan işletmeler, fabrikalar, konaklama yerleri düzenli olarak denetleniyor. Yangın riski taşıyan alanlarda kurulan yangın söndürme hidrantlarının da kontrolleri düzenli olarak gerçekleştirilerek olası bir yangına karşı hazırlı hale gelmeleri sağlanıyor. Ormanlık alanlarda bulunan yolların kenarlarındaki otların temizliği düzenli olarak yapılarak, izmaritlerin olası yangınları başlatma riski azaltılmaktadır.

Vatandaş Bilinçlendirme Çalışmaları Yapılıyor

Ormanlık alanlara yakın bölgelerde ikamet eden vatandaşların bilinçlendirilmesi için orman yangınlarına karşı mücadele edilmesi amacıyla broşür ve kitapçıklar dağıtıldı. Vatandaşların orman yangınlarına karşı dikkatli olmaları için düzenli eğitimler verildi.

Gönüllü İtfaiyeci Eğitimleri Veriliyor

Bazı CHP’li belediyeler; orman yangınlarına karşı mücadele kapsamında gönüllü vatandaşlarımıza “Temel İtfaiyecilik Eğitimi”, “Temel İlk Yardım” ile “Temel Arama Kurtarma” eğitimleri verilerek Gönüllü İtfaiyecilik Birimi’ni kurdu. Düzenli olarak gerçekleştirilen eğitimlere katılarak gönüllü itfaiyeci sertifikası alan vatandaş sayısı 2023 yılı itibarıyla 6 binin üzerine çıktı. Piknik alanlarının fazla olduğu yerlerde, yangınlara müdahale etmek için İtfaiye Müdahale Grubu kuruldu.

Koordinasyon İçin İşbirliği Protokolleri

CHP’li belediyelerin sorumluluk alanlarındaki ilgili Orman Genel Müdürlükleri ile işbirliği protokolleri imzalayarak olası bir yangında koordinasyonun sağlanması ve müdahalede herhangi bir aksama yaşanmaması sağlandı. Personel ve araçların daha hızlı ve verimli olarak yangına müdahalesi için İtfaiye Bilgi Sistemi kurularak, olası bir yangın anında hızlı ve doğru bilgi akışının sağlanması amaçlandı.

AKP, PLASTİK İTHALATINDA ISRARCI

Türkiye’nin plastik atık ithalatı ile ilgili Ticaret Bakanı Ömer Bolat’a gönderdiğimiz soru önergesine gelen yanıtta, Türkiye’nin atık ithalatın yasaklanmasına ilişkin bir eylem hazırlığı olmadığı, atık ithalatının devam edeceği bilgisi paylaşılmıştır.

Türkiye çöp ithalatında dünyada ilk üç sırada yer almaktadır. İngiltere, Belçika, Almanya, ABD, Hollanda, İspanya, İtalya gibi ülkelerin tüm çöprü ülkemize akmaktadır. Ülkemiz Avrupa’nın en büyük plastik çöplüğü haline getirilmiştir. AKP, ülkemizde kangren haline gelmiş böylesine bir sorunu çözmeye dair eylem planları geliştirmek yerine, mevcut atık ithalatı politikalarında ısrar etmektedir.

Atık ithalatı politikanın aynen devam etmesi ülkemizdeki karbon ayak izini artırmakta, iklim krizinin ülkemizde daha fazla hissedilmesine neden olmaktadır. Hem ülkemizin kendi çöprü hem de başka ülkelerin çöprü böylece ülkemizde birikmekte toprağımız, çevremiz ve havamız kirletilmektedir.

Denetimler Şeffaf Değil

Atık yönetiminde araştırma ve kontrol mekanizmalarının şeffaf bir şekilde çalışmamaktadır. Bu nedenle geri kazandırılmayan ithal çöplerin akıbetleri belirsizdir. Geçmişte Adana’da olduğu gibi ithal atıkların doğaya

birakıldığına, hatta vahşi yöntemlerle yok edilmeye çalışıldığına dair deneyimler söz konusudur. Çin gibi birçok ülke atık ithalatını yasaklamışken, artık yapmamız gereken kendi atıklarımızı ayrıştırıp, geri dönüştürmek olmalıdır. Atık ithalatı gün geçmeden yasaklanmalı, Türkiye sıfır atık politikalarını kararlı bir şekilde uygulamaya başlamalıdır.

Bakanlık İthal Atık Verilerinin TÜİK'te Olduğunu Söyledi

Soru önergesine verilen yanıtta, istatistiklere dair bilgi ağı ve bilgi akışı sisteminin oluşturulması ve koordine etme görevinin TÜİK uhdesinde olduğu belirtilmiştir. Atık ithalatına dair verilerin Enflasyon rakamlarını her ay çarpıtarak yayınlayan TÜİK gibi sabıkalı bir kuruluşun uhdesinde bulunması, atık miktarlarının daha düşük gösterilmesi, atık içeriklerinin eksik beyan edilmesi gibi şüphelere neden olmaktadır.

BİR YANDA ZEYTİNYAĞI YASAĞI DİĞER YANDA KESİLEN ZEYTİNLİKLER!

Zeytinyağında 3 aylık ihracat yasağıyla fiyatları kontrol altına almayı planlayan iktidar, zeytinliklerin kesilerek madene, inşaata ve betona kurban edilmesine dönük çağrılarını duymazlıktan geliyor!

İktidar, zeytinyağının litresi 200 TL'nin üzerine çıkınca üreticilerin çağrılarını kulak vermek zorunda kaldı ve üç ay süreyle zeytinyağı ihracatı yasaklandı. Zeytinlikleri keserek maden ve inşaata açan iktidar, düşen zeytin üretimi ve azalan rekoltesiyle olağanüstü artan fiyatlar karşısında üreticiyi, imalatçıyı ve marketleri suçluyor!

Memurlara maaş zammı bahanesiyle temmuzda TBMM'den geçirilen torba yasaya vergi artışlarını da ilave eden iktidar, son anda verilen bir önergeyle deprem bölgesinde ormanların ve zeytinliklerin kesilerek konut inşaatına açılmasını yürürlüğe koydu. Akbelen'de linyit madeni açmak için orman ve zeytinlik katliamı sürerken, Hatay-Dikmece'de TOKİ tarafından konut inşa edilmek üzere bölgede köylülere ait asırlık zeytinlikler, jandarma nezaretinde kesilmeye başlandı. Geçim kaynağı olan zeytinliklerinin kesilmesine direnen köylüler; coplandı, gözaltına alındı ve tutuklandı.

Asıl çarpıcı olan Hatay-Dikmece'de yapılacak TOKİ konutlarının ihalesi seçim öncesi nisan ayında yapılmış. **O tarihte bu torba yasa yok ve zeytinliklerin kesilmesi, inşaata açılması söz konusu değil.** Seçim sonrası alelacele çıkartılan torba yasa ve ardından Cumhurbaşkanlığı kararıyla alınan 'acil kamulaştırma' kararlarıyla köylülerin zeytinlikleri kamulaştırılıp ihaleyi alan iktidar müteahhitleri için inşaata açılıyor.

Daha önce sekiz kez Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilen zeytinliklerin kesilerek maden işletmelerine açılmasını öngören yasa değişikliği dokuzuncu kez çıkartıldı. Bölgedeki en büyük zeytin ve zeytinyağı üreticilerinden Türkiye'de zeytinlikler kesilip yok edildikçe üretim ve rekolte düşüyor. Üretici yoksullaşıyor, zeytin ve zeytinyağı fiyatları artıyor. Buna karşılık Suriye iç savaşa rağmen zeytinlikleri genişletip büyütürken, son dönemde zeytin ağacı dikimine hız veren Ürdün ve Lübnan en büyük zeytinyağı ihracatçıları arasına girdi.

Türkiye'de zeytinlikleri katletme yasaları peş peşe çıkartıldıktan sonra zeytin ve zeytinyağı üretimi düştü. Zeytin ve zeytinyağı üreticileri haftalardır üretim yetersizliğiyle fiyatların artacağını dile getirerek zeytinyağı ihracatına yasak getirilmesini istiyorlardı. Tarım Kredi ucuzluk marketlerinde bile bir litre zeytinyağının fiyatı 199-279 TL arasına yükselince iktidar geri adım atmak zorunda kaldı. Ticaret Bakanlığı, 1 Ağustos'tan geçerli olmak üzere 31 Ekim'e kadar üç ay süreyle dökme zeytinyağı ihracatının yasaklandığını bildirdi. Kuraklık nedeniyle Akdeniz havzasının diğer zeytin ve zeytinyağı üreticileri İspanya, İtalya ve Fransa'da da üretim düşüşleri söz konusu olunca bu ülkeler Lübnan ve Ürdün'ün yanı sıra Türkiye'nin de elindeki tüm zeytinyağını almaya giriştiler. İhracat nedeniyle iç pazara verilen zeytinyağı miktarı hızla azaldı ve zeytinyağının litresi 200-300 TL'ye kadar çıktı.

Şimdi 3 aylık ihracat yasağıyla fiyatları kontrol altına almayı planlayan iktidar, zeytinliklerin kesilerek madene, inşaata ve betona kurban edilmesine dönük çağrılarını duymazlıktan geliyor. Zeytinlikler bu hızla kesilerek yok edilmeye devam edildikçe bir süre sonra ette, buğdayda, samanda olduğu gibi **tüm dünyaya bu topraklardan yayılan zeytin ve zeytinyağında da ithalatçı konumuna geleceğiz!**

SÜT ÜRETİMİ AZALYOR FİYATLAR YÜKSELİYOR

Hayvancılıkta yaşanan kriz, süt ve süt ürünleri üretimini düşürmeye devam ediyor. TÜİK verilerine göre, içme sütü üretimi hazıranda yüzde 11,2 azaldı. Yılın ilk 6 ayında üretimdeki en büyük düşüş ise yüzde 15,2'lik azalmayla tereyağında gerçekleşti. Üretimdeki düşüş ve artan girdi maliyetleri ise perakende fiyatları tırmandırmaya devam ediyor.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) 2023 Haziran'a ilişkin Süt ve Süt Ürünleri Üretimini açıkladı.

Buna göre, haziran ayında bir önceki yılın aynı ayına göre inek peyniri üretimi yüzde 12,9, ayran üretimi yüzde 4,1 ve tereyağı üretimi yüzde 3,3 artarken; yoğurt üretimi yüzde 5,3 ve içme sütü üretimi yüzde 11,2 azaldı.

Ocak-Haziran döneminde ise bir önceki yılın aynı dönemine göre, inek peyniri üretimi yüzde 8,4, ayran üretimi yüzde 5,8, içme sütü üretimi yüzde 1,8 ve yoğurt üretimi yüzde 0,1 artarken; tereyağı üretimi yüzde 15,2 azaldı.

İşletmelerin Topladığı Süt Miktarı Yüzde 8,2 Azaldı

Bir önceki ay 944 bin 714 ton olan ticari süt işletmelerince toplanan inek sütü miktarı Haziran ayında yüzde 8,2 azalarak 867 bin 11 ton oldu.

Bir önceki ay 115 bin 382 ton olan içme sütü üretimi haziranda yüzde 8,9 azalarak 105 bin 140 ton olarak gerçekleşti.

Bir Litre Süt 30 Liraya Koşuyor

Öte yandan, sektör temsilcileri üretim maliyetlerindeki artışın sürmesi nedeniyle sene başında yaptıkları uyarılarda 'asıl krizin kapıda olduğunu' vurgulamıştı. Üretimdeki düşüşün daha da derinleşerek tüketici fiyatlarını tırmandırması beklentisi sürüyor.

Hayvancılıkta yaşanan ve çözüm bulunamadığı için derinleşen kriz, perakende fiyatlarda da kendini gösteriyor.

Marketlerde satılan yaygın markalı bir litre süt 24-27 TL aralığında değişiyor.

Daha ekonomik olmasıyla bilinen 2 kiloluk kova yoğurtların fiyatı ise bir sene içinde 19 liradan 60 liraya ulaştı. 400 gram beyaz peynirin kilosu ise 110 liradan başlıyor.

Üretici Litre Başına Zarar Etmeye Devam Ediyor

Vatandaşın hissettiği pahalılık, üreticiye ise kazanç olarak dönmüyor.

Bir litre çiğ sütün üretim maliyetini 2023 Haziran itibarıyla 10,54 TL olarak açıklayan Ulusal Süt Konseyi (USK), üreticinin sattığı çiğ süt satış fiyatını 11,50 TL'ye çıkardı ancak üreticinin beklentisi 14-15 TL'ye çıkması yönündeydi.

Yani süt üreticisi litre başına zarar etmeye devam ederken tüketici ise süt ve süt ürünlerini sürekli pahalı tüketmeye devam ediyor.

BEYAZ ET ÜRETİMİNDE SERT DÜŞÜŞ

TÜİK verilerine göre, haziranda tavuk eti üretimi yüzde 19,7, kesilen tavuk sayısı yüzde 22,3 ve hindi eti üretimi yüzde 30,2 azaldı.

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Haziran 2023'e ilişkin Kümes Hayvancılığı Üretimini açıkladı.

Buna göre, haziran ayında bir önceki yılın aynı ayına göre tavuk yumurtası üretimi yüzde 3,7 artarken; tavuk eti üretimi yüzde 19,7, kesilen tavuk sayısı yüzde 22,3 ve hindi eti üretimi yüzde 30,2 azaldı.

Ocak-Haziran döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre tavuk yumurtası üretimi yüzde 3,7 artarken; tavuk eti üretimi yüzde 5,5, hindi eti üretimi yüzde 8,2 ve kesilen tavuk sayısı yüzde 8,8 azaldı.

YUMURTA ÜRETİMİNDE YÜZDE 3,6'LİK DÜŞÜŞ

Bir önceki ay 210 bin 14 ton olan tavuk eti üretimi haziranda yüzde 16,1 azalarak 176 bin 179 ton oldu.

Bir önceki ay 1 milyar 644 milyon 67 bin adet olan tavuk yumurtası üretimi haziranda yüzde 3,6 azalarak 1 milyar 584 milyon 895 bin adet oldu.

MEVSİMLİK İŞÇİLİK CAN PAZARINA DÖNDÜ!

İktidar, kangrene dönüşen mevsimlik işçi trajedisine ve katliama dönüşen kazalara duyarsız kalıyor. Gezici mevsimlik tarım işçiliği ile yaşamını sürdürmeye çalışan işçi sayısı 1 milyona yaklaştı!

Afyonkarahisar'da, geçen hafta sonu Bursa'da ve Giresun'da mevsimlik işçileri taşıyan araçların devrilmesiyle 16 kişi öldü, yaklaşık 50 kişi yaralandı. İktidar, mevsimlik işçilerin ucuz ve güvencesiz işgücü olarak kamyon veya kamyonet kasalarında, insanlık dışı koşullarda taşınmasına ve çalıştırılmasına göz yumuyor!

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın 2023 yılı projeksiyonuna göre, 'gezici mevsimlik tarım işçiliği' ile yaşamını sürdürmeye çalışan işçi sayısı 1 milyon dolayında.

✓ Asgari dört kişilik bir aile olarak varsayıldığında 4 milyona ulaşan bu sayı, mevsimlik işçilerin kalabalık ailelerden oluştuğu, en küçük çocuktan akrabalara, anne babaya kadar tüm ailenin çalışmak için başka illere, bölgelere göç ettiği dikkate alındığında bu sayı daha da artıyor.

Özellikle son yıllarda artan kaçak göçmenlerin yanı sıra, Doğu ve Güneydoğu Anadolu bölgelerimizden binlerce aile geçimlerini Karadeniz, Ege, Marmara, Çukurova bölgelerine mevsimlik işçi olarak göç edip, çadırlarda, insanlık dışı koşullarda boğaz tokluğuna çalışarak sürdürmeye çalışıyor. Canlı hayvanların nakledildiği kamyon-kamyonet kasaları, mevsimlik işçilerin çalışacakları tarlalara, bahçelere götürülmesinde yaygın şekilde kullanılıyor.

✓ Bu gayri insani tabloda adeta et etin üstünde kamyon-kamyonet kasalarında taşınan işçiler, yeri geldiğinde 15 kişilik bir minibüse 40-50 kişi doldurularak çalışacakları alanlara götürülüyor.

Bir hafta önce Afyonkarahisar'da mevsimlik işçileri kasasında taşıyan aracın devrilmesiyle 11 kişi hayatını kaybederken 30 kişi yaralandı. Bursa-Karacabey'de kasasında mevsimlik işçileri taşıyan kamyonet devrilince 3 işçi öldü, 11 işçi ağır yaralandı. Kamyonetin sürücüsü Suriye uyruklu idi. Ölen ve yaralanan işçiler içinde de Türk olanların yanında Suriye ve Afgan uyruklu olanlar vardı. Giresun'da ise fındık toplamaya giden mevsimlik işçilerin adeta ağzına kadar doldurulduğu minibüsün yaptığı kazada 1 kişi öldü, 16 kişi yaralandı.

İktidar her yıl kanayan yaraya, kangrene dönüşen mevsimlik işçi trajedisine ve katliama dönüşen kazalara, insanlıkla bağdaşmayan şekilde kasalarda balık istifi taşınan insanların içinde bulunduğu bu duruma duyarsız. Çok düşük yevmiyelerle boğaz tokluğuna, sosyal güvenceden yoksun ve adeta köle düzeninde çalıştırılan bu insanlar, tarla-bahçe yolunda yaşamlarını yitiriyorlar.

✓ TÜİK verileriyle 2022 yılında 197 bin ölümlü kazanın büyük bölümü mevsimlik tarım işçilerini taşıyan ve insan taşımacılığında kullanılmaması gereken kamyon, kamyonetlerin karıştığı kazalar.

Ucuz ve güvencesiz işgücünün istismarı 21 yıldır adeta iktidarın resmi kayıt dışı istihdam politikasına dönüştü. Mevsimlik tarım işçisi sömürüsüne, insanlık dışı koşullarda çalıştırılmasına, kamyon-kamyonet kasalarında taşınarak can vermesine göz yuman iktidar, **bu ağır vebalin ve ihmalin tek sorumlusudur!**

GIDA ZİNCİRİNİN İLK HALKASI HASARLI

Gübredeki fiyat artışları üretimin düşmesine, gıda fiyatlarının artmasına neden oluyor. Gübrede yüzde 90 dışa bağımlı hale geldiğini belirten KMO Başkanı Küçük, "Sürdürülebilir kalkınma için kamu yeniden gübre üretmelidir" dedi.

Yüksek enflasyon, gıda ürünlerinin üretiminden ekimine, pazarlanmasına ve sofraya kadar uzanan her süreci etkiliyor. Sektöre yönelik uygulanan yanlış politikalar sonucunda zincirin ilk halkasından itibaren başlayan hasar sofraya zam olarak yansıyor. Gıda üretiminde önemli yer tutan gübre de bu zincirin ilk halkalarından birini oluşturuyor. Kurdaki son artışla birlikte gübre fiyatları bir anda fırlayarak temmuzda çeşitlerine göre yüzde 10 ila yüzde 33 arasında artış yaşandı.

Gıda ve tarım ürünlerinin yetiştirilmesinde toprak yapısı, tohum, tarım ilaçlarının kullanılması gibi faktörlerin yanı sıra gübre, verimlilik ve kaliteli bir ürün elde edilmesi için kullanılan girdiler de çok önemli yer tutuyor.

Kimya Mühendisleri Odası (KMO) Başkanı Hasan Küçük, sektörün genel durumuna bakıldığında, yıllara göre gübre, tarımda kullanılan kimyasal ilaç ve tohum üretiminin tüketimi karşılamadığını, gereksiniminin ithalat yoluyla karşılandığını ve bütün girdi kalemlerinde dışa bağımlı olduğuna dikkat çekti.

Küçük, gübre sektörünün özelleştirilmesiyle birlikte ithalatın payının hızla arttığına vurgu yaparak şu bilgileri verdi:

"2000 yılında Türkiye Gübre Sanayii A.Ş. (TÜGSAŞ) dâhil toplam 8 üretici kuruluş bulunmaktaydı. Bu kuruluşların 5,6 milyon ton gübre kapasitesi vardı. Özelleştirme öncesi TÜGSAŞ'ın toplam gübre üretimindeki kapasite payı yüzde 35-40, Toros Gübre'nin yüzde 25, Gübretaş'ın ise yüzde 15 dolayındaydı. O dönem 3,5 milyon ton olan gübre üretiminin, tüketimini karşılama oranı yüzde 84,3 iken 2001 yılında yüzde 61,7'e düştü. Gübre ithalatı ise yüzde 110 oranında artarak 2,4 milyon tona yükseldi."

Kamunun İşlevi Yok Edildi

Gübre sektöründe özelleştirmeler Eylül 2005 tarihi itibarıyla tamamlandı. Böylelikle gübre sektörünün yaklaşık yüzde 45'ini kontrol eden kamunun, sektördeki işlevi yok edilmiş oldu. KMO Başkanı Küçük, gübre fabrikalarının özelleştirilmesiyle yüzde 90 dışa bağımlı hale geldiğinin altını çizdi.

Gübre sektörüyle ilgili "Her şeyden önce toprağın doğal ve tükenmez bir kaynak olmadığı unutulmamalıdır. Bu nedenle gübrelemeyi sadece bitki besleme ve verim artırma için değil, toprak kaynağını koruyup, sürdürülebilir kalkınmaya hizmet etmek için bir araç olarak değerlendirmek gereklidir" ifadelerini kullanan Küçük, sektöre dair yapılması gerekenleri şöyle sıraladı:

"Ülkemizde kimyasal, organik, organomineral gübreler için bir hukuki düzenleme yapılmalıdır. Fiyat, kalite ve birçok yönden dışa bağımlılığı önlemek için kamu yeniden gübre üretmeye başlamalıdır. Her sektörün çoklu mühendisliği gerektirdiği anlayışı ile istihdamlarının ülke ve kendilerinin yararına olduğu gerçeği, gerek devlet kurumlarınca gerekse özel sektör yöneticilerince önemsenmelidir."

Tarımsal Politikalar Yetersiz

Tarımın en önemli sorunlarından birinin üretimin plansızlığı olduğuna dikkat çeken Türkiye Ziraat Odaları Birliği (TZOB) Genel Başkanı Şemsi Bayraktar, "Arazi miktarları, hayvan sayıları, gübre ve ilaç kullanımı, makina-ekipman rakamları güncelliğini yitirdi. Bu bilgilerle üretilecek tarımsal politikalar yetersiz ve isabetsizdir" dedi.

Bayraktar, "Bir sene bir üründe fiyatın yükseldiğini gören çiftçilerimizin, ertesi sene o ürüne yönelmesi nedeniyle ürün bolluğu ve dolayısıyla fiyatlarda aşırı düşüş yaşanabiliyor. Ertesi yıl aynı ürünün fiyatı üretim azlığından yükseliyor. Üretici de tüketici de mağdur oluyor. Üretim bir türlü planlanamıyor. Ülke kaynakları, üretim faktörleri verimli kullanılmıyor" görüşünü dile getirdi. Tarım envanter sayımlarının uzun süredir yapılmadığına dikkat çeken Bayraktar, "Tarım sayımıyla birlikte üretim maliyetleri ve gelirlerle ilgili bilgilerimiz artacaktır. Yetiştirilen ürünler için önemli bir veri tabanı oluşturacaktır. Tarım envanterinin tam ve sağlıklı bir şekilde belirlenmesi şüphesiz tüm paydaşlarıyla Türk tarımını ileri taşıyacak ve rekabet gücünü artıracaktır. 755 ziraat odamızla birlikte tarım sayımına her türlü desteği vermeye hazırız" ifadelerini kullandı.

GAZETECİLERE SALDIRILAR ARTIYOR

Türkiye'de gazetecilerin uğradığı hak ihlallerinin tırmandığı, basın ve ifade özgürlüğü alanının daha da kısıtlandığını vurgulayan Gazeteciler Cemiyeti raporu yayınlandı. Cemiyetin Medya için Demokrasi / Demokrasi için Medya (M4D) Projesi 2023 yılının ilk yarısına ait Medya İzleme Raporunda Türkiye'de 2023'ün ilk altı ayında basın ve ifade özgürlüğünü etkileyen tüm gelişmeler derlendi. Rapora göre yılın ilk yarısında gözaltına alınan gazeteci sayısı 56 oldu.

Gazeteciler Cemiyeti'nin Avrupa Birliği finansal desteğiyle yürüttüğü M4D raporunda depremler ve seçim dönemine de odaklanarak gazetecilerin karşılaştığı hak ihlallerini tek tek sıraladı. Uluslararası gözlemler ve değerlendirmelerin de yer aldığı rapora göre yılın ilk yarısında 40 ayrı vakada gazetecilere fiziksel şiddet uygulandı. 1 Temmuz 2023 itibarıyla Türkiye'de tutuklu gazeteci sayısı 56 oldu. Basın meslek örgütlerinin şiddetle karşı çıktığı dezenformasyon gerekçeli yeni Basın Yasası uyarınca gazetecilere yönelik soruşturma ve cezalandırmalar 2022 sonunda başlamıştı. 2023'ün ilk altı ayında "halkı yanıltıcı bilgi yayma" suçlamasıyla soruşturmaya uğrayan gazeteci sayısı en az 23 oldu.

Gazeteciler Cemiyeti Başkanı Nazmi Bilgin, M4D Projesi 2023-1 Medya İzleme Raporu nedeniyle yazılı açıklama yaparak rapordaki bulgulara ilişkin bilgi verdi. Geçtiğimiz yılın aynı dönemine göre gazetecilere yönelik hak ihlallerinin artış gösterdiğini vurgulayan Gazeteciler Cemiyeti Başkanı Bilgin, tüm basın ve ifade özgürlüğü savunucularını artan saldırılar karşısında bir arada olmaya, ortak mücadele yürütmeye çağırdı. Bilgin şunları vurguladı:

"2023 yılı maalesef çok üzücü olaylarla başladı. Kahramanmaraş merkezli depremlerle derin bir acı yaşadık. Bu büyük felakette pek çok yurttaşımızı toprağa vermenin acısını yüreğimizde hissederken geride kalanların hangi güç şartlarda hayatlarını sürdürmeye çalıştığını biliyoruz. Gazetecilerin de depremde kayıpları büyük oldu. Pek çok meslektaşımızı toprağa verdik. Hayatını kaybeden tüm yurttaşlarımız için bir kez daha Allah'tan rahmet, yakınlarına baş sağlığı diliyoruz.

Deprem öncesinde de büyük sorunlarla boğuşan bölge yerel basınımız afetle birlikte büyük yara aldı. Bazı basın kuruluşları kapanmak zorunda kaldı, bazıları ise güçlükle yayın hayatını sürdürmeye çalışıyor. Deprem döneminde bölgeden gelebilecek en ufak bir habere bile ihtiyacı olan kamuoyunun haber alma hakkı engellendi. Bu aynı zamanda depremzedelerin haber olma ve sorunlarını kamuoyuna iletme hakkına da

getirilmiş bir engeldi. Bugün yayınladığımız 2023 yılı ilk altı ayına ait M4D Medya İzleme Raporu, deprem döneminde basın ve ifade özgürlüğüne getirilen engelleri de derledi.

M4D Raporu, deprem ve seçim döneminde gazetecilerin karşılaştığı engellerin, şiddetin, gözaltı ve yargılama gibi hak ihlallerinin arttığını ortaya koydu.

- Ocak ayında tutuklu gazeteci sayısı 43 iken Haziran ayında bu sayı 56'ya çıktı. Yılın ilk altı ayında gazetecilerin yargılandığı basın davaları sayısı 336'yı buldu. Meslektaşlarımız en çok Türk Ceza Kanunu, Terörle Mücadele Kanunu, Toplantı Gösterişleri Yürüyüşleri Kanunu, "Cumhurbaşkanına hakaret" suçlamasıyla yargılandı. Bu yıl bu suçlara bir yenisi eklendi ve en az 23 gazeteci, sansür yasası kapsamında "halkı yanıltıcı bilgi yayma" suçlamasıyla yargı karşısına çıktı ve/veya ceza aldı.
- Geçtiğimiz yıl 12 aylık dönem içinde gözaltına alınan gazeteci sayısı 78 olmasına karşın bu yıl daha ilk altı ayda gözaltına alınan gazeteci sayısı en az 56 oldu. Bu meslektaşlarımızın çoğu görevleri sırasında gözaltına alındı ve bu durum takip ettikleri olayların haberleştirilmesini engelleyen, sistematik bir boyuta vardı.
- Tespit edilebildiği kadarıyla gazetecilere yönelik fiziksel şiddet vakaları bu yılın ilk altı ayında en az 40 oldu. Bu sayı 2022'nin tamamında 61 olmuştu.
- RTÜK deprem ve seçim döneminde ceza uygulamalarını arttırdı. Yılın ilk altı ayında televizyon ve radyolara 30 kez idari para cezası, 30 kez de program durdurma cezası verildi. Eleştirel yayınlarıyla öne çıkan Halk TV, Tele 1 ve Fox TV yine en çok ceza alan kuruluşlar oldu.
- TRT'nin seçim dönemi açıktan taraf tutan ve siyasi muhalefete yer vermeyen yayınları, basın meslek ilkelerini ayaklar altına alan tutumu görülmemiş düzeye çıktı. M4D Raporu, TRT hakkındaki ulusal ve uluslararası tespitleri bir araya getirdi, kamu yayıncısının siyasallaşmasında hiçbir sınır tanınmadığını ortaya koydu.

Yukarıda bir özeti verilen ve yılın ilk altı ayında basın özgürlüğünü derinden etkileyen tüm uygulamalar M4D Medya İzleme Raporu'nda yer alıyor. Bu rapor bize bir kez daha önümüzdeki günlerin basın özgürlüğü mücadelesi açısından ne denli zorlu geçebileceğine ilişkin işaretler sunuyor. Sansür yasasına karşı tüm meslek örgütlerinin bir araya gelerek verdiği ortak mücadelenin kısmen de olsa olumlu sonuçlarını almıştık. 2023'ün ilk yarısı gösteriyor ki bu birlikteliği yeniden yakalamalıyız ve hukuki mücadelemizi de hak mücadelemizi de basın özgürlüğünü savunan tüm kesimlerle birlikte yürütmeliyiz. Kamuoyunu habersiz, gazeteciyi güvencesiz bırakan engellemelere ve hak ihlallerine karşı mücadelemizi dayanışmayla büyütmeliyiz."

KRİZ, MAFYALAŞMA VE CEZASIZLIK: HER YER SUÇ MAHALLİ OLDU

Son dönemde memleketin dört bir tarafındaki silahlı saldırılarda büyük artış yaşandı. Umut Vakfı'nın verilerine göre sadece bu yıl içinde 1860 silahlı saldırı oldu. Uzmanlar saldırıların artmasına ekonomik kriz, mafyalaşma ve cezasızlığın neden olduğunu söylüyor. Silahlı saldırıların yanı sıra uyuşturucu da bir başka sorun olarak dikkat çekiyor.

Silahlı saldırılar, aile içi şiddet, kadın cinayetleri, uyuşturucu kaçakçılığı derken ülke suç mahalline döndü. Türkiye'yi sarsan Esenyurt'ta kan donduran tekel bayi saldırısı ve Beşiktaş'ta sokak ortasında işlenen cinayetin yanı sıra hemen her gün memleketin dört bir yanından saldırı ve yorgun mermiyle yaralanma vakaları gün yüzüne çıkıyor. Son olarak Nevşehir'de 80 yaşındaki bir kişi arazi nedeniyle tartıştığı oğlunu av tüfeği ile vurarak öldürdü. Sadece ağustos ayında Anadolu Ajansı'nda 19 silahlı saldırı haberine yer verildi. 13 farklı ilde yaşanan saldırılarda en az 14 kişi yaralandı, 9 kişi de yaşamını yitirdi.

Yaşanan vahşet artsa da bunun önlenmesi için herhangi bir önlem alınmıyor veya alınan önlemler yetersiz kalıyor. Ateşli silahlara erişimin bu denli kolay olduğu bir ortamda yurttaşın yaşadığı huzursuzluk ise her gün katlanarak artıyor.

Uzmanlar ise saldırıların artmasında cezasızlığın etkisini vurgularken ekonomik krizin yarattığı tahribatın da bu tür olaylarda azımsanmayacak bir öneme sahip olduğunu dile getirdi.

Yasal Düzenleme Zayıf

Silahlı saldırılara ilişkin yasal düzenlemelerin çok zayıf olduğunu dile getiren Gazeteci-Yazar Timur Soykan, ruhsatsız silah bulundurma cezasının oldukça düşük olduğunu vurguladı. Bireysel silahlanmanın 10 katı kadar

ruhsatsız silahın olduğunu ifade eden Soykan, "Ancak ruhsatsız silah buldurana ortalama 1-1,5 yıl hapis cezası veriliyor ve hükmün açıklanması geriye bırakılıyor" dedi.

Silah satışlarında herhangi bir zafiyetin de bulunmadığını aktaran Soykan, "Bu tür saldırılarda çoğunlukla av tüfeği ya da pompalı tüfekler kullanılıyor. Bunları internetten alıyorsun, kargo ile gönderiyorlar. Pek çok olayda otomatik tüfekler kullanılıyor" diye konuştu.

Mafyalaşma Faktörü

Mafyalaşma ve rant düzeninin de silaha ulaşımı kolaylaştıran faktörler olduğunun altını çizen Soykan şöyle devam etti:

"Silaha kolay ulaşımında mafyalaşma ve çeteleşmenin de büyük payı var. Baktığımızda her sokakta çeteleşen gruplar var. Adalet güveninin azalması, mafya gruplarının meşrulaştırılması, Alaattin Çakıcı ve Kürşat Yılmaz gibi figürlerin siyaset sahnelerinde görülmesi, yıllardır işlenen mafya romantizmi. AKP'nin kurduğu rant düzeni de mafyalaşmanın artmasında büyük etken. Bu düzende sokağı kontrol etme ihtiyacı duyuluyor ve bu kontrolü sağlaması için mafyalar meşrulaştırılıyor. Bu da mafyanın bütün sokaklara yayılmasına yol açıyor. Bu nedenle uyuşturucudan silah kaçakçılığına işlenen suçlar artış gösteriyor."

15 Temmuz'dan sonra silahlı saldırıların iktidar tarafından teşvik edilmeye başlandığını da hatırlatan Soykan, "Örneğin Akit gazetesi yıllardır sayfalarında tüfek şirketlerinin reklamını veriyor. 15 Temmuz'dan sonra sosyal medyada silahlı paylaşımlar artarken bireysel silahlı saldırıların desteklendiği, ruhsatlı silah alımının kolaylaştığı yasal düzenlemeler yapıldı" ifadelerini kullandı.

Umut Vakfı Yönetim Kurulu Üyesi, Psikiyatri Uzmanı Dr. Ayhan Akcan ise Türkiye'de silaha erişme oranının yüzde 90'lara kadar yükseldiğini aktardı. Talep olduğunda ruhsatsız silah piyasasının çok kolay oluştuğunu belirten Akcan şunları söyledi:

"Tanıdıklara sorarak, referans ile sık sık bu tür alımlar gerçekleşiyor. Silahlı şiddette belirleyici olan da bu şekilde silaha ulaşılabilir olması. Türkiye'de 'Silaha erişebilirlik' yüzdesi 90 civarında. Lise öğrencileriyle yaptığımız bir çalışmada öğrencilerin yüzde 50'si '1 saat içinde silah bulabilirim' cevabı verdi."

Sadece 2023 yılında topladıkları verilere göre en az 1860 silahlı saldırının yaşandığını vurgulayan Akcan, "En önemlisi yaşanan cinayetlerin yüzde 85'inde ateşli silahlar kullanılıyor olunması. Sadece 2023 yılında toplamda 1860 silahlı saldırı, 1200 ölüm vakası ve 2 bin 500'e yakın yaralanma yaşandı. Bunun önüne geçilmezse bu rakamlar daha da artacak" diye konuştu.

Saldırıların azaltılması ve engellenmesi için birçok yol olduğunun altını çizen Dr. Akcan, "Bilgilendirmeye yönelik kamu spotu yayınlamak, hafif cezalar yerine ağır hapis cezaları en basit örnekler. Aynı zamanda ruhsatlı silahlarda 5 yıllık verilen ruhsat 2 yıla indirilmeli, silahların internet satışı yasaklanmalı. Bekleme süresi devam eden kişilerin ruhsal durumu izlenmeli, aile içi şiddet gibi olayları varsa silah satışı kesinlikle engellenmeli" ifadelerini kullandı.

Nefret Söylemi Tetikliyor

Ruhsatsız silahlı saldırıların suç oranlarında doğru bir artış yaşandığını ifade eden Sosyolog-Kriminolog Prof. Dr. Mine Özaşçılar, bireylerin silahlı saldırıya motivasyonlarını belirleyen etmenlerin başında, bireysel güvenlik kaygısı, geçmiş suç mağduriyeti deneyimi ve toplumda bir azınlık grubu ait olmanın getirdiği güvensizlik duygusunun olduğunu aktardı. Dünyanın birçok noktasında benzer nedenlerin silahlı saldırıyı artırdığını dile getiren Özaşçılar, "Bireysel silahlı saldırıyı tetikleyen sosyolojik faktörlerin başında azınlık gruplara yönelik nefret söylemlerinin artışı dikkat çekiyor. Benzer biçimde Amerika'da Donald Trump'ın yoğun nefret söylemlerinin kişi başına düşen silah sayısını artırdığına ilişkin veriler mevcut. Ülkemizde de son yıllarda göçmen gruplara ilişkin nefret söyleminin arttığını gözlemliyoruz ve bunu doğrulayan da bilimsel çalışmalar olduğunu biliyoruz" dedi.

Kriz Saldırıları Artırdı

Ülkede yaşanan ekonomik krizin de silahlı saldırılarda büyük bir etken olduğunu söyleyen Prof. Dr. Özaşçılar şöyle devam etti: "Şiddet davranışlarını tetikleyen diğer önemli bir etken ise ekonomik koşullar. Özellikle 2021 yılının son ayları başlayan enflasyon artışı ile bireylerin alım gücünün düşmesi ve ekonomik eşitsizliklerin belirginleşmesi, bireyler üzerlerindeki stresi artırarak daha agresif olmalarına neden oldu. Kriminoloji araştırmalarında özellikle olumsuz ekonomik koşulların hâkim olduğu dönemlerde şiddet davranışlarında, aile içi şiddetlerde artış gözlemleniyor. Ekonomik eşitsizliklerin belirgin olduğu dönemlerde göçmenlere yönelik nefret söylemi benzer şekilde artışa yol açıyor."

Uyuşturucu Da Dolaşımda

Son zamanlarda uyuşturucu kaçakçılığına y6nelik yapılan operasyonlar da silahlı saldırılar kadar 6lkeledeki uyuşturucu dolaşımının ne denli y6ksek olduğunu g6sterdi. İstanbul Valiliği tarafından yapılan açıklamaya g6re, sadece İstanbul'da son 7 ayda 8,5 ton uyuşturucu yakalandı. Bunların yanında silah ruhsatsız silah da ele geçirildi.

Sadece ağustos ayında ele geçirilenlerin bazıları şu şekilde:

Eroin: 14.5 Kg

Esrar: 193 Kg

Uyuşturucu Hap: 586 bin adet (yaklaşık)

Skunk: 33 Kg

Kenevir K6k6: 11 milyon 286 bin 333 adet

Ajanslara D6şen Silahlı Saldırılar (10-11 Ağustos)

orum: 1 kişi ağır yaralı

Edirne: 6len/yaralanan yok

Adana: 1 kişi ağır yaralandı

İstanbul: 1 kişi 6ld6

Denizli: 1 kişi 6ld6

Elazığ: 6 kişi yaralandı

Ajanslara D6şen Ağustos Ayında Yaşanan Silahlı

Saldırılar (1-11 AğUSTOS)

Toplam 19 saldırı, 13 farklı il; 14 kişi yaralandı, 9 kişi 6ld6.

DIş POLİTİKADA T6RKİYE

ABD VE FRANSA, BATI YANLISI BATI AFRİKA 6LKELERİ 6ZERİNDEN ASKERİ M6DAHALE VE VEKALET SAVAşI PLANLIYOR!

Batı Afrika'da son bir yılda Mali ve Burkina Faso'da gerçekleşen askeri darbelere Nijer de eklendi. Başta altın, uranyum, petrol olmak 6zere zengin doğal kaynaklara sahip bu 6lkelerdeki yeni y6netimler Rusya ve Çin ile yakın. ABD ve Fransa, batı yanlısı diğer batı Afrika 6lkeleri 6zerinden askeri m6dahale ve vekalet savaşı planlıyor!

Fransa, eski s6m6rge 6lkelerini peş peşe kaybediyor. Başa geçen yeni darbe y6netimleri, anti-emperyalist mesajlarla Fransa ve diğer batılı 6lkeleri kovacaklarını ilan ediyor. Nijer'de ilk kez seçimle g6reve gelen Fransa ve batı yanlısı Cumhurbaşkanı Muhammed Bazum 26 Temmuz'daki darbeyle tecritte tutuluyor. G6sterilerde Rusya bayrakları ve Putin resimleri taşınması, Rus paralı asker 6rg6t6 Wagner'in bu b6lgede uzun s6redir etkin olmasının, Boko Haram ve IşİD gibi radikal İslamcı ter6r 6rg6tlerinin saldırılarına karşı bu 6lkelerin ordularına eğitim, silah, destek vermesinin yansımaları. Darbenin hemen 6ncesinde Putin'in ev sahipliğinde yapılan Rusya-Afrika Zirvesi'ne çok sayıda Afrika 6lkesinin devlet başkanlarının katılması, Rusya'nın Afrika'ya karşılıksız tahıl desteği politikası, kıtada artan etkinliğinin g6stergesi.

Nijer'deki Fransa-Batı karşıtı askeri y6netime Mali ve Burkina Faso'nun yanı sıra Cezayir destek verdi. Nijerya, Senegal, Fildişi Sahili gibi b6lge 6lkeleri devrik Cumhurbaşkanı Bazum'un d6nmesi için Nijer'deki askeri y6netime ekonomik yaptırım ve askeri m6dahale tehdidinde bulundu. Batı Afrika Devletleri Ekonomik Topluluğu'nun (ECOWAS) başını çeken Nijerya, Senegal ve Fildişi Sahili, Fransa ve ABD ile ortak tavır aldı. Cezayir, olası askeri m6dahalede ordusunun Nijer'deki yeni y6netimin yanında olacağını duyurdu.

En b6y6k uranyum 6reticilerinden birisi olan Nijer, Fransa'nın uranyum ihtiyaının y6zde 15'ini karşılıyor. Uranyum, altın, titanyum, magnezyum, g6m6ř, petrol, demir cevheri vb. stratejik zenginliklere sahip 10 milyon n6fuslu Nijer, yıllardır başta Fransa olmak 6zere batılı 6lkelerin s6m6rge politikaları sonucu, aynı zamanda d6nyanın en yoksul 7'nci 6lkesi. Nijer'deki yeni y6netim Fransa'ya uranyum satmayacağını ilan edince ECOWAS,

ABD, AB, Nijer'e tüm mali yardımı kestiklerini, ekonomik yaptırım uygulayacaklarını açıkladı. Yaptırımdan sonuç alınmazsa askeri müdahaleyi gündeme getirdiler. Askeri müdahaleyle savaşın tüm batı Afrika ülkelerine yayılması, giderek 1998-2003 arasındaki Kongo iç savaşı gibi Afrika kıtasının büyük bölümüne sıçraması ihtimal dahilinde. ABD ve Fransa doğrudan müdahale yerine Nijerya ve Senegal'e destek vererek 'vekalet savaşı' yürütebilir. Rusya ve Çin'in Nijer-Mali-Burkina Faso-Cezayir ittifakına destek ve Wagner güçleriyle benzer yolla yanıt vermesi beklenebilir. Nijer'den uranyum ve altın alan İran'ın gönüllü savaşçı, silah ve mühimmat desteği için heyet göndermesi önemli bir gelişme.

Türkiye bu ülkelerin tümüyle müteahhitlik, altyapı ihaleleri, Mali, Nijer, Burkina Faso ve Cezayir'e ANKA ve Bayraktar TB2 İHA-SİHA satışlarıyla ekonomik-savunma-siyasi açıdan yakın ilişkide. Bölgedeki gelişmeler Türkiye'nin Afrika açılımıyla hedeflediği çıkarları olumsuz etkileyebilir. Rusya ve İran'ın Nijer'in yanında yer alması, Çin'in dolaylı destek vermesi göz önünde tutulduğunda **Afrika'da başlayacak vekalet savaşlarının kontrolsüz şekilde yayılması gündeme gelebilir.**

PUTİN'İN MESAFELİ DURUŞU SÜRDÜRÜYOR!

Rusya Devlet Başkanı Putin ile Cumhurbaşkanı Erdoğan arasındaki telefon görüşmesinden sonra Cumhurbaşkanlığı İletişim Başkanlığı, Putin'in Türkiye ziyareti konusunda 'mutabık kalındığını' açıkladı. Açıklama, Kremlin'den 'tekzip' edildi. Putin'in mesafeli duruşunu sürdürdüğü anlaşılıyor.

14 Mayıs seçimi öncesinde Putin'i Türkiye'ye getirmek için yoğun çaba sarf eden Cumhurbaşkanı (CB) Erdoğan, Akkuyu Nükleer Santrali 1. Ünite bitiş törenine ancak video konferansla katılım sağlayabildi. BOTAŞ'ın doğalgaz ödemelerini 2024'e erteleyerek iktidara seçim kampanyasında 1 ay bedava doğalgaz vaadi için olanak sağlayan Putin, Tahıl Koridoru anlaşmasını 2 ay uzatarak ikinci bir destek vermişti. Seçim sonrası Cumhurbaşkanı Erdoğan'ı ilk tebrik eden lider olan Putin, iktidarın ABD-AB ile yakınlaşma politikasına yönelmesi, Ukrayna Devlet Başkanı Zelenskiy'i Türkiye'de ağırılarak NATO üyeliğine destek vermesi ve Rusya'nın 'Nazi terör örgütü' saydığı Azov (Azak) Taburları komutanlarını iade etmesine resmi açıklamalarla gösterilen tepkinin dışında, Cumhurbaşkanı Erdoğan ile arasına mesafe koydu. İki ayı aşkın süredir telefon görüşmesini kabul etmeyen Putin, 17 Temmuz'da Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın tüm çabalarına karşın Tahıl Koridoru Anlaşmasından çekildiğini ilan etti.

Tahıl koridoruyla yapılan buğday satışlarında AB ve Çin'in ardından en büyük payı alan üçüncü ülke olan Türkiye, Rusya'nın anlaşmadan çekilmesiyle ciddi kayıp riskiyle karşı karşıya kaldı. Rusya'yı anlaşmaya döndürmek için ABD, AB ve Birleşmiş Milletler (BM) Türkiye'yi baskılarken, nihayet ısrarlı girişimler sonrası Putin, 2 Ağustos'ta Cumhurbaşkanı Erdoğan ile telefonda görüşmeyi kabul etti. Telefon görüşmesinden sonra İletişim Başkanlığı 'Görüşmede iki lider Sayın Putin'in Türkiye ziyareti konusunda mutabık kaldı' açıklamasını yaptı. Kremlin sözcüsü Peskov bu açıklamayı 'tekzip' edercesine liderlerin buluşma niyetlerini teyit ettiklerini ancak görüşmenin yeri ve tarihi konusunda mutabakatın söz konusu olmadığını duyurdu. Bu arada normalleşmeye geçiş ve karşılıklı büyükelçi atamalarının ardından 28 Temmuz'da Ankara'ya geleceği açıklanan Mısır Devlet Başkanı Abdulfettah el Sisi'nin ziyareti, son anda Rusya'da yapılan Rusya-Afrika Zirvesi'ne katılacağı gerekçesiyle 'belirsiz' bir tarihe ertelendi. Putin bir anlamda Sisi'yi St. Petersburg'daki zirveye davet ederek Cumhurbaşkanı Erdoğan-Sisi buluşmasına taş koydu.

Putin, 22-24 Ağustos'ta Güney Afrika'nın Johannesburg şehrinde yapılacak Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin ve Güney Afrika'nın kurucusu olduğu BRICS liderler zirvesine katılmayacağını belirterek 'şimdi ülkede kalma zamanı' demişti. **Uluslararası Ceza Mahkemesi (UCM)** Ukrayna savaşı nedeniyle Putin'i 'savaş suçlusu' ilan ederek hakkında yakalama kararı çıkarttı. BRICS zirvesinin yapılacağı Güney Afrika yönetimi Putin'e zirveye katıldığı takdirde tutuklanmayacağı yönünde güvence vermedi.

İktidar Putin'e Uluslararası Ceza Mahkemesi kararına uyulmayacağı, yakalama olmayacağı güvencesi verse de Rusya Devlet Başkanının ülkesinden ayrılarak, yurt dışına seyahat ederek risk almak istemediği anlaşılıyor. Putin'in Türkiye'ye gelmek yerine Cumhurbaşkanı Erdoğan ile Moskova ya da Soçi'de buluşmayı tercih edeceği öngörülebilir.

EMME BASMA TULUMBA DÜZENİYLE, EKONOMİNİN FAY HATLARINDA GERİLİM ARTIYOR

Ekonomi yönetimi gerekli tedbirleri almak yerine Hazine ve Maliye Bakanı "Akıl dışı" olmakla eleştirdiği politikalara usul usul geri dönüyor. Bir taraftan rezerv satışları yeniden başladı, bir yandan da yerel seçime kadar enflasyonla mücadele bırakıldı. Yerel seçime kadar, 2000 öncesinin emme basma tulumba düzeni

sürecek. Önce vatandaşın ücretine, maaşına, aylığına zam yapacaklar; sonra gelsin vergi, harç artışları... Gelsin benzin, gaz, elektrik zamları... Gelsin enflasyon... Dar ve sabit gelirliye kaşıkla verdiklerini, kepçeyle geri alacaklar. Teker böyle döner sanıyorlar. Biz bu filmi gördük, yaşadık. Dönmedi, dönmez. Gerekenin yapılmadığı her dakika, ekonominin fay hatlarında biriken gerilim, daha yıkıcı hale gelecek.

Ekonomi Yönetimi Mefluç

Saray yönetiminin sebep olduğu güven bunalımını gidermek için vitrinine koyduğu, Merkez Bankası Başkanının ve Hazine ve Maliye Bakanının son açıklamaları, sekiz ay sonra yapılacak yerel seçimlere kadar ekonomi yönetiminin mefluç olduğunu, enflasyonla mücadele konusunda, hiçbir şey yapmak niyetinde olmadıklarını gösteriyor. İşbaşına gelirken en önemli önceliklerinin, "Enflasyonu düşürmek" olduğunu söyleyen bu yönetim sonunda Saraya uymaya mecbur kaldı. Saray verdikleri ücretleri, maaşları, aylıkları, her şeyi, vergiyle, zamlarla, enflasyonla misliyle geri almaya, göz boyama stratejisini sürdürmeye, milleti ezmeye devam edeceğini açık açık ortaya koyuyor.

Ne Kadar Da Rasyonel, Ne Kadar Da Gerçekçi...

Yandaş basın, ekonomi yönetiminin enflasyonla mücadeleyi, "Dezenflasyon süreci", "Gerçek dezenflasyon", "İstikrar" gibi yaldızlı laflarla, süreçlere ayırmasını ve enflasyonu bu suretle bir başka bahara ertelemesini, "Ne kadar rasyonel", "Ne kadar gerçekçi" diyerek alkış tuttu. Anlaşılan Sayın Bakan Şimşek de, doğru dürüst, bütüncül, çapalara bağlanmış bir program yapma imkanının kalmadığını görünce sorunların temelindeki asıl sebebin, ekonomi bilimiyle uzaktan yakından ilişkisi olmayan, ama "Ben ekonomistim" diye sürekli caka satan, safsatalarıyla ekonominin altını üstüne getiren, enflasyona rekor üstüne rekor kırdıran, "İtibardan tasarruf olmaz" diyerek bir eli yağda, bir eli balda yaşayan saray kibirlisi olduğunu bilmesine rağmen -onun adını ağzına almaktan korktuğu için- olmayacak işi yaptı. Enflasyonun sebebi olarak memur maaşlarına yapılan zamları gösterdi.

İnsan Bu Sözleri Söylerken Utanır

Enflasyonun sorumlusu, enflasyon altında ezilen memur oldu. İnsan bu sözleri söylerken biraz utanır. "Memura zam yaptık" dediniz, çoğu yoksulluk sınırının altında. "Asgari ücrete zam yaptık" dediniz, asgari ücret açlık sınırının altında. Emekliye zam yaptık dediniz. "Kök aylık, seyyanen zam" diye lafa boğdunuz işi. Enflasyon telafisi için yapıyoruz dediğiniz yüzde 25 zammı, emeklilerin çoğuna vermediniz. Emeklileri enflasyona ezdirip perişan ettiniz. Kaderine terk ettiniz. Çoğu 7 bin 500 liralık sefalet aylığına mahkum edilen emeklilerimize, bizim belediyelerimiz el uzattı. Ankara Büyükşehir Belediye Başkanımız, "İnsanı önceleyen belediyecilik, darda olanın yanında olmaktan geçer" diyerek, şartları uyan tüm emekli hemşerilerinin sosyal yardımlardan yararlanması için belediyeye başvurmalarını istedi. AK Partili belediye başkanları ise bunu alkışlayacaklarına, örnek alacaklarına, hakaret ettiler, iftira ettiler. Zamlarla ezdikleri milletimizle büyük bir duygusal kopuş yaşayan, AK Parti kadrolarının, güzel olan, insani olan hiçbir şey tahammülü kalmamış.

Millete Talkını, Kendilerine Salkımı

Bunlar hakir gördüğü millete talkını vermeye, kendileri, yandaş müteahhitlerle bir olup salkımı yutmaya alışmış. Emekliye, emekçiye, memura üç kuruşu çok gören Erdoğan ve şürekası, yandaşlarına yaptırdıkları yollar, köprüler, tüneller için, dolarla, avroyla verdikleri garantiler karşılığında, bu yılın ilk 6 ayında 25 milyar lira ödemişler. Geçen yılın ilk 6 ayına göre yani aynı döneme göre artış yüzde 167. Üç katına çıkmış. Emekliye yüzde 25 artışı çok gören hükümet. Yandaşa yaptığı ödemeleri yüzde 167 arttırmış.

Gençlerimiz Sahada

Emekliye, kendinin neden olduğu enflasyon farkını vermeyen hükümet, geçiş ücretlerini, bırakın bu ülkedeki enflasyona göre güncellemeyi, ABD'deki enflasyona göre güncelliyor. Garantili geçiş ücretlerinde, sebebi olduğu kur artışları yetmez gibi, Amerikan enflasyonunu da Türk milletinin sırtına bindiriyor. Tüm bunlara para var. Ama memura, emekliye, emekçiye para yok. AK Parti yönetiminin adaleti: Aşağı mahalleye ver talkını, yukarı mahalledeki yandaşlara yuttur salkımı. Hafta sonunda gençlerimiz bu ballı projelerin yapıldığı yerlere gittiler. Proje görünümü soygunların ayrıntılarını "Köprülerde soygun var" afişleriyle milletimizle paylaştılar.

Örgütlerimiz Sahada

Diğer taraftan İstanbul'daki örgütlerimiz, seçimlerden sonra başlayan zam yağmuruna milletimizin tepkisini "MuazZAM" sergileriyle gösteriyor. Hükümet ise bu sesin duyulmaması için elinden geleni yapıyor. En son İstanbul'da Eyüpsultan Kaymakamlığı, İstanbul örgütümüzün zam sergisini yasakladı. Kaymakamlık kararında, Erdoğan Hükümetinin eseri olan zamları gösteren ve örgütümüzün çabasıyla sokak sokak halkla buluşan bu

serginin “Mitinge dönüşebileceğini” “Güvenlik yönünden sakıncalı olabileceğini” söylemiş. Anlaşılan hükümet değil ama kaymakam, milletin asabının ne kadar bozuk olduğunun farkında. Bir serginin, zammın protesto edildiği bir mitinge dönüşmesinden korkuyor. Ama kaymakamın şunu da bilmesi lazım, protesto anayasal bir haktır. Dolayısıyla bu yasaklar bizi korkutmaz, yıldırılmaz. Biz milletimizin derdini duyurmaya, hükümeti çözüme zorlamaya devam edeceğiz. İstanbul İl Başkanımız Canan Kaftancıoğlu, bu süreci takip ediyor. Erdoğan Hükümetlerinin eseri zamların sergilendiği MuazZAM sergi, tüm engellemelere rağmen İstanbul’un sokaklarında vatandaşla buluşmaya devam ediyor. Hükümetin zamlarla ezdiği tüm vatandaşlarımızı bu sergilere bekliyoruz.

Kadın Kollarımız Sahada

Diğer yandan, kadın kollarımız “Pazar Yeri Yangın Yeri” projesini başlattı. 81 il ve 973 ilçede semt pazarlarında açılacak stantlarda, vatandaşın derdini dinleyecekler, mutfaktaki yangının sebebinin hükümet olduğunu anlatacaklar.

Genel Başkanımız Yerel Seçim Sürecini Başlattı

Genel Başkanımız da bu hafta sonunda Erzincan’daydı. Çiftçinin, esnafın sorununu konuştu. Paramızın artan enflasyon karşısında nasıl değer yitirdiğini anlattı. Erzincanlılardan yerel seçimde CHP adayına desteklerini istedi. Yerel seçim sürecini meydanlarda başlattı.

Trakya’da Çiftçinin Yanındayız

Tekirdağ’da ir dokuduk, bin ah işittik. Trakya’da çok ciddi bir kuraklık var. Ayçiçeğinde, bu yıl çok büyük bir rekolte kaybı bekleniyor. Trakya illerinin CHP milletvekilleri olarak hem çekirge zararlısı, hem de kuraklık nedeniyle bölgenin afet bölgesi ilan edilmesi için bir yasa teklifi verdik. Bu çerçevede borçların faizsiz ertelenmesini ve zararların sigortadan karşılanmasını istedik. Bu teklifin bir an önce Meclis gündemine alınması için bugün Genel Başkanımız, Grup Başkanımıza ve Grup Başkanvekillerimize talimat verdi. Tekirdağ’da Toprak Mahsulleri Ofisi’nin alım merkezini de ziyaret ettik. Ofis çiftçinin kara gün dostu olması gerekir. Ama maalesef hükümet de Ofis de çiftçiyi yalnız bırakmış. Seçimden önce, Genel Başkanımız Hükümete, “Çiftçinin zarar etmemesi için seneye de tarlasını ekebilmesi için, tarlasına girebilmesi için buğdayın kilosuna primli 13 TL fiyat verin” demişti. Hükümet prim dahil 9 lira 25 kuruş fiyat verdi. O da seçimden sonra. Şimdi bu düşük fiyatla alım yapmıyorlar. İthal ürünle silolarını doldurmuşlar, eski şişme silolara geçmişler. Depolarda ithal üründen yer kalmayınca, bizim çiftçimizin yerli ve milli ürününü “Ürün kaliteni beğenmedim” diyerek, ofisin kapısından geri çeviriyorlar. Çiftçinin traktörü, römorkundaki buğdayı boşaltmadan, ofis kapısından geri dönüyor. Buna derhal son verin, çiftçiyi tüccarın insafına bırakmayın. Elin çiftçisinin ürünü bizim depoları doldururken, bizim çiftçimizin alın teri, tüccarın insafına bırakılıyor. Bu, çok ciddi bir yönetim zafiyetidir. Çiftçimiz bu uygulamalarla giderek topraktan, üretimden kopuyor. Ve bugün gıda güvenliğinin konuşulduğu, en önemli öncelik olduğunun söylendiği bu stratejik sektörde ipler giderek daha fazla yabancıların eline geçiyor. Oysa kendi kendine yeterli olmamız lazım.

Dört Koldan Sahada, Vatandaşımızın Yanındayız

Trakya’da çiftçi isyanda. Akbelen’de çevreciler sahada, yurdun dört yanında, sağlıkçılar, emekliler, mühendisler eylemde. Ama milletimiz yalnız değil. Parti yönetimimiz, kadın kollarımız, gençlerimiz, örgütlerimiz, Milletvekillerimiz ve Genel Başkanımız dört koldan sahada, vatandaşlarımızın yanındayız. Yanlarında olmaya da devam edeceğiz.

AK Parti Vekilleri Yine Kapının Arkasına Saklanmasın

Nitekim Akbelen’deki çevre katliamını görüşmek için, bu hafta Salı günü, bizim talebimiz üzerine Meclisimiz toplanıyor. Bu defa AK Parti vekilleri, çocuklar gibi kapıların arkasına saklanmasınlar. Millet inim inim inlerken tatillerinden vazgeçsinler de, meclis çalışmaya başlasın. İşleri sarayın keyfine bırakmayalım. Milletimizi ezdirmeyelim.

Bütçe Zamlarla Doluyor, Yandaşa Ödenen Paralarla Boşalıyor

Seçimlerden sonra başlayan zam yağmuru durmak bilmiyor. Sabah raftan aldığınız bir malı, akşam aynı fiyata bulmak, adeta mucize haline geldi. Saray bütçeyi, insafsızca artırdığı harçlarla ve vergilerle, kamu mallarına yaptıkları zamlarla, Anayasaya aykırı şekilde, bir defa aldıkları Motorlu Taşıtlar Vergisini, bir kere daha alarak vatandaşın sırtından, zar zor dolduruyor. Diğer taraftan sarayın itibarına, faiz lobilerine, döviz baronlarına, yandaşlarına ödediği garantilerle hovardaca boşaltıyor. İlk 6 ayda bütçe 483 milyar lira açık verdi. Bunun yarısından fazlası, 275 milyar lirası faiz harcaması. Kur Korumalı Mevduat garantilerine 25 milyar lira, kamu özel işbirlikleriyle ilgili dövizli garantilere de bir o kadar daha para ödenmiş.

Merkez Bankası'ndan Döviz Satışları Yeniden Başlamış Görünüyor

Merkez Bankası'nın döviz kasasından satışlar da, yeniden başlamış görünüyor. Seçim sonrasında biraz toparlanan rezervler, yeniden piyasaya sürülüyor. Temmuz ortasında 56 milyar dolara kadar inen net rezerv açığı yeniden 60 milyar dolara yükseldi. Dünyada kredi temerrüt riski primleri düştü. Bizde de 400'ün altını gördü. O zaman bakan teşekkür ediyordu güven nedeniyle. Ama şimdi yeniden dünyadan ayrışarak 400'ün üzerine doğru hareketlendi. Bütçe açığı ve rezerv açığına, 60 milyar doları bulan birde cari açık eklendi. Temmuz ayı dış ticaret verilerine göre enerji fiyatlarındaki düşüğe rağmen dış ticaret açığı, önceki yılın aynı ayına göre yüzde 16 artmış. Yıllık dış ticaret açığı ise yüzde 46 artışla 121 milyar dolara yükselmiş. Dış dengedeki bozulma devam ediyor.

Gelir Dağılımı Da Hızla Bozuluyor

Gelir dağılımı da hızla bozuluyor. En zengin yüzde 20, toplam gelirin yarısını alıyor. Bu gelir adaletsizliğinde 16 yılın rekoru. Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı verilerine göre destek alan aşırı yoksul hanelerin sayısı bir önceki yıla göre 1 milyon artışla 3 milyon 700 bin haneye ulaşmış. Bir yılda; dana eti yüzde 143, yumurta yüzde 114, kuru soğan yüzde 113, kuru fasulye yüzde 101 zam görmüş. Patatesin fiyatı yüzde 99, beyaz peynirin fiyatı yüzde 83 artmış. TÜİK aylık enflasyonu tek hanede tutmak için hokus pokus yapmakla uğraşırken, vatandaşın en çok kullandığı gıdalarda enflasyon bırakın iki haneyi çoktan üç haneye dayanmış. Resmi verilere göre, 63 milyon vatandaşımız konut masraflarının, 44 milyon vatandaşımız borçlarının altında eziliyor. 35 milyon vatandaşımız iki günde bir sofrasına bir kap et yemeği koyamaz halde. Yaz geldi ama vatandaşın tatil yapacak hali yok. 50 milyon yurttaş, evden uzak 1 hafta tatil masrafını karşılayamaz durumda. OECD içerisinde vatandaşları en çok geçim kaygısı taşıyan ülke Türkiye.

İşe Git, Eve Gel... Bu Yaşamak Değil

Bu yaşamak değil. Sabah işe git, akşam dön. Hafta sonu bir şey yapama, çocuğunu dışarıda bir yere götüreme. Bir hafta bile tatil yapama. Dört nüfus çalış yoksulluk sınırını geçeme. Bu hayat değil.

Ekonomi Yönetimi "Akıl Dışı" Politikalara Usul Usul Geri Dönüyor

Ekonominin her yeri yamalı bohçaya dönmüşken, tedbir alınacağına, Hazine ve Maliye Bakanı, "Akıl dışı" olmakla eleştirdiği politikalara, seçimler yaklaşırken usul usul geri dönüyor. Ekonomideki oyuncular da bunu fark ediyor tabii ki. Herkes ekonomide zamanında çözülmeyen ertelenen her sorunun, sonunda katlanarak karşımıza çıkacağını biliyor.

En Büyük Kısıt Erdoğan

Tulumbada su bitti. Şimdi kavgada söylenmeyecek sözler söyledikleri Gazeteci Cemal Kaşıkçı'nın katili olmakla suçladıkları, 15 Temmuz'un finansörü dedikleri, Körfez şeyhlerinin eline eteğine yapıştılar. Darbeci diye görüşmeyi kestikleri, Sisi'yle el ele pozlar verdiler yanak yanağa. Şimşek ve Erkan ikilisi geçtiğimiz hafta da, SPK'nın daha 3 ay önce 33 milyon TL "piyasa bozucu eylem cezası" kestiği JP Morgan'ın basına kapalı yatırımcı toplantısına koşu koşu gittiler. Ama sızan bilgilere bakılırsa, kan emici, vur-kaççı kısa vadeli fonlar hariç, Şimşek-Erkan ikilisinin anlattıklarına ciddi yatırımcılar fazla itibar etmemiş. Para politikasına dair, "Somut ve öngörülebilir" bir çerçeve onların sözlerinden çıkaramamışlar. Nasıl çıkarsınlar. Zaten Merkez Bankası Başkanı "Dinamik optimizasyon problemindeki en büyük kısıt" sözleriyle vaziyeti daha önce anlatmıştı. Hata, gömleğin ilk düğmesinden başlıyor. Masanın başında oturan, Erdoğan gibi bir "kısıt" var.

Yerel Seçime Kadar Enflasyonla Mücadele Yok

Erdoğan yaklaşan yerel seçimlerin, 2023'te başlayan seçim sürecinin son durağı olduğunu görüyor. Burada yaşayacağı bir hezimetin iktidarına mal olabileceğini de biliyor. Bu nedenle yerel seçimlere kadar enflasyonla mücadele önceliği değil. Ekonomiyi şişirme, hormonlama, ne yapıp edip büyümeyi sağlama peşinde. Yerel seçime kadar, 2000 öncesinin emme basma tulumba düzeni sürecek. Önce vatandaşın ücretine, maaşına, aylığına zam yapacaklar, sonra gelsin vergi, harç artışları... Gelsin benzin, gaz, elektrik zamları... Gelsin enflasyon, dar ve sabit gelirliye kaşıkla verdiklerini, kepçeyle geri alacaklar. Teker böyle döner sanıyorlar. Biz bu filmi gördük yaşadık. Dönmedi, dönmez. Gerekenin yapılmadığı her dakika, ekonominin fay hatlarında biriken gerilim, daha yıkıcı hale gelecek ve güvendikleri dağlara karlar yağdığını her geçen gün görecekler.

Zulüm Artıyor, Erdoğan Milletle Duygusal Kopuş Yaşıyor

Seçimlerin ardından milleti zamlarla ezen Erdoğan, kendini destekleyenler başta olmak üzere, milletle büyük bir duygusal kopuş yaşıyor. Bu nedenle de, adaleti hukuku kendine göre eğip bükmeyi artırdı. Açıkça zulmediyor.

Muhalefetin sesini kesmek için elinden geleni ardına koymuyor. Depremi vurduğu Hatay'ın milletvekili Can Atalay hala haksız, hukuksuz şekilde içeride tutuluyor. Hataylıların iradesine pranga vuruluyor. AK Parti Diyarbakır milletvekilinin sözlerini anımsatarak, Erdoğan Hükümeti'nin yeni bir açılım süreci başlatma ve terörist başını salıverme niyetinde olduğunu açıklayan, Gazeteci Merdan Yanardağ hala tutuklu. TELE-1 ekranları, Merdan Yanardağ'a isnat edilen suçla uzaktan yakından alakası olmayan, bir yasa maddesine dayanılarak, haksız hukuksuz bir şekilde 7 gün karartılıyor. Gazeteci Barış Pehlivan, denetimli serbestlikten yararlanabilecekken 8 ay daha içeri atılma tehdidi altında. Memleketin her yanında her gün silahlar patlıyor. Sinan Ateş cinayetinin soruşturması bir türlü ilerlemiyor. Hakimlerin, savcılarının yerleri değiştiriliyor. Limanlarımızı uyuşturucu rotalarının uğrak noktası haline gelmiş. Türkiye "dünyanın en tehlikeli 20 ülkesinden biri" sayılıyor. Dünya klasmanında yerimiz Kolombiya ile Pakistan arasında bir yerde. Hükümet bunlar duyulmasın diye, harıl harıl gazetecileri tutuklatıyor. Millet artık sadece sofrasındaki ekmeğe değil, canı da tehlikede.

Sınırlar Kevgire Dönmüş, Gelen Terörist Mi Belli Değil

Sınırlarımız kevgire dönmüş, her yer kaçak sığınmacı dolmuş. Elini kolunu sallayarak sınırlarımızdan geçenler, sığınmacı mıdır, terörist midir belli değil. Avrupa ülkeleri Erdoğan'la anlaşmışlar. "Verelim sana birkaç avro, bu sığınmacılar bize gelmesin" diye oturmuşlar imzaları da atmışlar. İstanbul Valisi de, "Türkler sığınmacılardan daha çok suç işliyor" diye, açıklamalar yapıyor.

Kadın Milletvekillerinden Oluşan Bir Heyet Deprem Bölgesine Gidecek

Depremi üstünden 6 koca ay geçmiş. Hala barınma sorunu, hala tuvalet sorunu, hala temiz suya ulaşım sorunu konuşuyoruz. Depremzedeleri okul yurtlarından icra yoluyla atmaya kalktıkları söyleniyor. Tüm bu konuları incelemek üzere kadın milletvekillerimizden oluşan heyet deprem bölgesine gidiyor. Heyetimiz Hatay'dan başlamak üzere son durumu yerinde inceleyecek.

Ortada Gözüküyorlar, Zamlar Unutulsun Diye Bekliyorlar

Bu Hükümet, kendi seçmenleri dahil tüm milletle bağıni koparmış bir vaziyette. Bu aralar hiçbirisi ortalıkta maşallah gözüküyor. Herhalde bu zamlar unutulsun diye bekliyorlar.

Biz Sahada Milletimizin Yanındayız

Biz sahadayız. Geçinemeyen emeklinin yanbaşıdayız, sifatah edemeyen esnafın dükkanındayız. Tercan'da vatandaşlarıyız, Hayrabolu'da kuraklık mağduru çiftçileyiz. İstanbul'un ilçelerinde en koyu istibdada karşı mücadele ediyoruz, Akbelen'de ormanların müdafaasında, yandaşlara peşkeş çekilen ballı projelerin karşısında biz varız, bizim gençlerimiz var, kadınlarımız var. Çünkü biz Cumhuriyet Halk Partisi'yiz. Kimsesizlerin kimsesi Cumhuriyetin partisiyiz. Kongrelerimizle örgütlerimizi ülke çapında hızla yenilerken, yerel seçimlere de büyük bir hızla hazırlanıyoruz.

Seçimleri Kazanamadığımız İçin En Çok Biz Üzüldük Ama Ayağa Kalkmalıyız

Ve bir kere daha bizlere oy veren milyonlara sesleniyoruz. Mayıs seçimlerini kazanamadık. Bunun için en çok biz üzgünüz. Ama artık vakit yılgınlık vakti değil, ayağa kalkacağız, eksikliklerimizi gidereceğiz, hatalarımızı telafi edeceğiz, yenileneceğiz ve yerel seçimlerde 25 milyonu 30 milyona, 35 milyona çıkaracağız. Bugün olduğu gibi belediyelerimizle milletimizin hep yanında olacağız. Biz pandemide de, depremde de bu işi çok iyi bildiğimizi gösterdik. Yerelde de bu iktidarın sebep olduğu yoksullukla mücadele etmek için projelerimizi geliştiriyoruz. Seçimden sonra da belediyelerimiz çok başarılı hizmetlere imza atacak.